

Škola pro děti

Základní škola, Praha 2, Vratislavova 13

Základní škola, Praha 2, Vratislavova 13

Škola pro děti

Školní vzdělávací program
pro základní vzdělávání

Datum vydání: 4. 9. 2023

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Škola pro děti

Školní vzdělávací program pro základní
vzdělávání

Poskytovaný obor vzdělání:

79-01-C/01 Základní škola,

délka studia: 9 roků

Adresa školy:

Vratislavova 64/13, 128 00 Praha 2

Místa poskytovaného vzdělávání:

Vratislavova 64/13, 120 00 Praha 2

Ředitel školy:

Mgr., Bc. Jiří Trunda Ph.D.

Zástupce ředitele:

Mgr. Pavel Martinovský

Koordinátor ŠVP:

Ing., Bc. Kateřina Ipserová

Kontakty:

telefon: +420 224 262 142

web: www.vratislavova.cz

e-mail: info@vratislavova.cz

Identifikační údaje školy

IČ: 47610425

IZO: 047610425

REDIZO: 600035689

Zřizovatel školy:

Městská část Praha 2

nám. Míru 20/600

120 39, Praha 2

IČ: 00063461

telefon: 236 044 246

<http://www.praha2.cz/>

Platnost dokumentu:

Od 4. 9. 2023

Tímto dnem zároveň končí platnost ŠVP
Škola pro děti, který byl v platnosti **od 1. 9.**

2020

.....
Mgr. et Bc. Jiří Trunda Ph.D.

ředitel školy

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
OBSAH.....	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	9
2.1. Velikost a úplnost školy	9
2.2. Charakteristika pedagogického sboru	9
2.3. Školní projekty	10
2.4. Žakovský parlament	10
2.5. Spolupráce se zákonnými zástupci	10
2.6. Informovanost zákonných zástupců a žáků o plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání	11
2.7. Školská rada	11
2.8. Partneři školy	11
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP	13
3.1. Zaměření školy	13
3.2. Základními stavebními kameny školního vzdělávacího programu Škola pro děti jsou:	13
3.2.1. Individualizace vzdělávání	13
3.2.2. Žák jako aktér vzdělávání	13
3.2.3. Pedagogická diagnostika	14
3.2.4. Individualizované hodnocení	14
3.2.5. Spolupůsobení všech uvedených stavebních kamenů školního vzdělávacího programu	14
3.3. Výchovné a vzdělávací strategie	15
3.3.1. Problémové vyučování	15
3.3.2. Postupy konstruktivistické pedagogiky	15
3.3.3. Vrstevnické vyučování – učení vyučováním	15
3.3.4. Práce s textem	15
3.3.5. Komunitní kruhy	16
3.3.6. Pedagogické projekty	16
3.3.7. Projektové vyučování	16
3.3.8. Vzdělávání v souvislostech	16
3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	16
3.5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	18
3.6. Začlenění průřezových témat	18
3.6.1. Osobnostní a sociální výchova	19
3.6.2. Výchova demokratického občana	21
3.6.3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	22
3.6.4. Multikulturní výchova	22
3.6.5. Environmentální výchova	23
3.6.6. Mediální výchova	24

4	UČEBNÍ PLÁN	27
4.1	Školní učební plán - 1. stupeň	27
4.2	Školní učební plán - 2. stupeň	28
5	UČEBNÍ OSNOVY	29
5.1	Český jazyk.....	29
5.1.1	Charakteristika vyučovacího předmětu – 1.stupeň.....	29
5.1.2	Časová dotace a organizace výuky – 1.stupeň	30
5.1.3	Průřezová témata – 1.stupeň	30
5.1.4	Klíčové kompetence – 1.stupeň	31
5.1.5	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 1. stupeň.....	32
5.1.6	Charakteristika vyučovacího předmětu – 2.stupeň.....	37
5.1.7	Časová dotace a organizace výuky – 2.stupeň	37
5.1.8	Průřezová témata – 2.stupeň	37
5.1.9	Klíčové kompetence – 2.stupeň	39
5.1.10	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň.....	41
5.2.	Anglický jazyk.....	47
5.2.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	47
5.2.2.	Časová dotace a organizace výuky	47
5.2.3.	Průřezová témata.....	48
5.2.4.	Klíčové kompetence.....	49
5.2.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň	50
5.2.6.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň.....	52
5.2.7.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň.....	54
5.2.8.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň.....	55
5.3.	Španělský jazyk.....	56
5.3.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	56
5.3.2.	Časová dotace a organizace výuky	56
5.3.3.	Průřezová témata.....	56
5.3.4.	Klíčové kompetence.....	57
5.3.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	58
5.3.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	59
5.4.	Matematika	60
5.4.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	60
5.4.2.	Časová dotace a organizace výuky	60
5.4.3.	Průřezová témata.....	61
5.4.4.	Klíčové kompetence.....	61
5.4.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň	63
5.4.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň.....	67
5.4.7.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň.....	69
5.4.8.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň.....	75
5.5.	Informatika	78
5.5.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	78
5.5.2.	Časová dotace a organizace výuky	78
5.5.3.	Průřezová témata.....	78
5.5.4.	Klíčové kompetence.....	79
5.5.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	81
5.6.	Člověk a jeho svět	84
5.6.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	84
5.6.2.	Časová dotace a organizace výuky	84
5.6.3.	Průřezová témata.....	85

5.6.4.	Klíčové kompetence.....	86
5.6.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	88
5.6.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	95
5.7.	Člověk a společnost.....	101
5.7.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	101
5.7.2.	Časová dotace a organizace výuky	101
5.7.3.	Průřezová témata.....	101
5.7.4.	Klíčové kompetence.....	103
5.7.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	105
5.7.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	114
5.8.	Chemie	120
5.8.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	120
5.8.2.	Časová dotace a organizace výuky	120
5.8.3.	Průřezová témata.....	121
5.8.4.	Klíčové kompetence.....	121
5.8.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	122
5.8.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	125
5.9.	Fyzika.....	126
5.9.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	126
5.9.2.	Časová dotace a organizace výuky	126
5.9.3.	Průřezová témata.....	127
5.9.4.	Klíčové kompetence.....	127
5.9.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	129
5.9.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	132
5.10.	Přírodopis	134
5.10.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	134
5.10.2.	Časová dotace a organizace výuky	134
5.10.3.	Průřezová témata.....	134
5.10.4.	Klíčové kompetence.....	135
5.10.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	136
5.10.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	141
5.11.	Zeměpis.....	143
5.11.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	143
5.11.2.	Časová dotace a organizace výuky	143
5.11.3.	Průřezová témata.....	143
5.11.4.	Klíčové kompetence.....	144
5.11.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	145
5.11.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	150
5.12.	Hudební výchova	152
5.12.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	152
5.12.2.	Časová dotace a organizace výuky	152
5.12.3.	Průřezová témata.....	152
5.12.4.	Klíčové kompetence.....	153
5.12.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	154
5.12.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	155
5.13.	Výtvarná výchova	156
5.13.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	156
5.13.2.	Časová dotace a organizace výuky	156
5.13.3.	Průřezová témata.....	156
5.13.4.	Klíčové kompetence.....	157
5.13.5.	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	158
5.13.6.	Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	159

5.14. Estetická výchova.....	161
5.14.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	161
5.14.2. Časová dotace a organizace výuky	161
5.14.3. Klíčové kompetence.....	161
5.14.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	162
5.14.5. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	163
5.15. Mediální výchova	164
5.15.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	164
5.15.2. Časová dotace a organizace výuky	164
5.15.3. Průřezová témata.....	164
5.15.4. Klíčové kompetence.....	165
5.15.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	166
5.15.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	168
5.16. Dramatická výchova	169
5.16.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	169
5.16.2. Časová dotace a organizace výuky	169
5.16.3. Průřezová témata.....	169
5.16.4. Klíčové kompetence.....	170
5.16.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	171
5.16.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	173
5.17. Tělesná výchova	175
5.17.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	175
5.17.2. Časová dotace a organizace výuky	175
5.17.3. Průřezová témata.....	175
5.17.4. Klíčové kompetence.....	175
5.17.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 1. stupeň.....	176
5.17.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň.....	178
5.17.7. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření	180
5.18. Svět práce	182
5.18.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	182
5.18.2. Časová dotace a organizace výuky	182
5.18.3. Průřezová témata.....	183
5.18.4. Klíčové kompetence.....	183
5.18.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň	185
5.18.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň	187
5.18.7. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň.....	188
5.18.8. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň.....	189
5.19. Taneční a pohybová výchova	191
5.19.1. Charakteristika vyučovacího předmětu	191
5.19.2. Časová dotace a organizace výuky	191
5.19.3. Průřezová témata.....	192
5.19.4. Klíčové kompetence.....	193
5.19.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň	194
6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ ŽÁKŮ	196
6.1. Obecná pravidla hodnocení výsledků žáků	196
6.2. Způsoby hodnocení a sebehodnocení žáků	196
6.2.1. Klasifikace	196
6.2.2. Slovní hodnocení	197
6.2.3. Grafické hodnocení	197
6.3. Zásady hodnocení	197

6.4.	Kritéria hodnocení.....	197
6.4.1.	Klasifikace v předmětech s převahou výchovného působení	197
6.4.2.	Klasifikace v předmětech s převahou teoretického zaměření a praktických činností	198
6.4.3.	Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami (dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie)	199
6.4.4.	Klasifikace chování	201

Školská rada při Základní škole, Praha 2, Vratislavova 13 projednala návrh školního vzdělávacího programu dne 25. června 2020.

Ing. Jakub Kronek Ph.D.
předseda školské rady

V Praze dne 31. srpna 2023

Mgr., Bc. Jiří Trunda Ph.D.
ředitel školy

2. Charakteristika školy

2.1. Velikost a úplnost školy

Základní škola, Praha 2, Vratislavova 13 je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Kapacita základní školy je 345 žáků. Organizačními součástmi školy je školní družina, školní klub a školní jídelna. Kapacita školní družiny je 200 žáků, kapacita školního klubu není stanovena. Kapacita školní jídelny je stanovena na 325 stravovaných.

Škola se nachází v historické části Prahy, na území bývalého Města hory Vyšehradu, tedy na území památkové rezervace, což do značné míry ovlivňuje možnost jejích případných stavebních úprav - problém se promítá například do řešení plánované výměny střešních oken, do možných úprav školního dvora, atd. Jedná se o třípatrovou budovu se zvýšeným přízemím, která byla uvedena do provozu na začátku 20. století podle plánů J. Vavřina z roku 1899. Hlavní průčelí je novorenesanční, jedenáct okenních os je rozvrženo po třech z obou stran čtyřosého rizalitu, vchod do budovy se nachází ve střední, šesté ose průčelí. Vzhledem ke svažitému terénu se dvorní průčelí jeví jako čtyřpatrové. Dispozice budovy je rozvržena do čtyř nestejně dlouhých traktů, dva střední jsou však vyplněny jen chodbou na obou stranách toaletami. Budova byla původně určena pro školu chlapeckou a školu dívčí, proto jsou v patrech obě plánované školy od sebe odděleny a každá je opatřena vlastním tříramenným schodištěm se zrcadlově klenutými podestami. Jen ve středu dispozice prvního traktu je umístěn vestibul, který je pro obě části společný, je sklenut třemi poli zrcadlových kleneb. Zrcadlové klenby jsou i na chodbách a na podestách schodišť ve všech patrech. Místnosti jsou plochostropé, stropy příslušenství segmentově sklenuté, sklepy jsou segmentové cihelné, sklenuty do travers.

2.2. Charakteristika pedagogického sboru

Významným společným rysem profesního působení členů pedagogického sboru je osobnostní pojetí žáků a s tím související maximální individualizace vzdělávání. S tímto základním pedagogickým přístupem souvisejí další znaky práce pedagogického sboru:

- otevřená komunikace se všemi aktéry vzdělávacího procesu (žáky, jejich zákonnými zástupci, ostatními pedagogy a dalšími)
- systematická pedagogická diagnostika žáků,
- individuální přístup k hodnocení výkonu žáků,
- systematická sebereflexe.

Společným cílem pedagogů školy je plánovitý a systematický rozvoj žáků směřující k vytváření klíčových kompetencí žáků – tedy systému znalostí, dovedností, postojů, reflektované zkušenosti a konání, které jim maximálně umožní jak další vzdělávání, tak orientaci ve světě i osobním životě. Předpokladem dosažení tohoto cíle je znalost osobních dispozic, zájmů a potřeb žáků, které učitelé sledují v jejich vývoji. K tomu pedagogové využívají širokou škálu diagnostických a vzdělávacích strategií, metod a organizačních forem (stěžejní jsou popsány v kapitole Charakteristika školního vzdělávacího programu).

K rozvoji komunikačních dovedností, týmové spolupráce a rozšiřování škály používaných vzdělávacích metod směřuje také další vzdělávání pedagogických pracovníků. Je plánováno na základě propojování potřeb školy a profesního zájmu pedagogů.

Velikost pedagogického sboru, jeho odborná kvalifikovanost a rozvoj odpovídají cílům, které jsou uvedeny v tomto dokumentu.

2.3. Školní projekty

Součástí obsahu vzdělávání jsou školní projekty. Ty prohlubují znalosti a dovednosti žáků v jednotlivých vzdělávacích oborech, hlavně však rozvíjejí dovednosti spojené s prací v týmu (plánování činností, organizování činností, spolupráce), práci se zdroji a rozvojem prezentačních dovedností. Cílem školních projektů je také vést žáky k dokončování úkolů dlouhodobějších a komplexnějších než jsou běžná školní zadání.

Školní projekty jsou také důležitým nástrojem realizace smysluplných mezipředmětových vazeb a vytváření obrazu světa jako systému současně a vzájemně působících faktorů.

Škola realizuje projekty pravidelné, každoroční, které pomáhají vytvářet tradici školy, profilují její kulturu. Jedná se zejména o Den veteránů, Pohár krále Vratislava, Noc s Andersenem, Adventní koncert, Vítání budoucích prvňáčků a rozloučení s deváťáky. Vedle toho jsou realizovány projekty, které souvisejí s výročími a událostmi konkrétního školního roku a projekty, které souvisejí s výukou jednotlivých vyučovacích předmětů.

2.4. Žákovský parlament

Žáci mají možnost spolupodílet se na životě školy také prostřednictvím školního žákovského parlamentu. Jde o volený orgán žákovské samosprávy, který je partnerem vedení školy a pedagogického sboru při plánování, organizování i vyhodnocování života školy. Volební kampaň a samotné volby probíhají vždy na začátku školního roku, funkční období členů žákovského parlamentu je jeden školní rok. Zástupci tříd mohou být znovuzvoleni.

Žákovský parlament se vyjadřuje k životu školy ve všech jeho aspektech a souvislostech. Má právo předkládat vedení školy podněty a připomínky. Vedení školy má povinnost se těmito návrhy a připomínkami zabývat a reagovat na ně.

2.5. Spolupráce se zákonnými zástupci

Nezbytným předpokladem úspěšnosti pedagogické práce je oboustranně otevřená komunikace zákonných zástupců a školy, samozřejmostí je zachovávání zásady mlčenlivosti o citlivých údajích. Zákonné zástupce žáků považujeme za partnery. Škola a zákonní zástupci žáků mají v našem pojetí na cestě rozvoje žáka své specifické a vzájemně nezastupitelné role. Absence spolupráce a důvěry těchto dvou subjektů vzdělávání se vždy negativně odráží v dítěti, které stojí v centru vzdělávání a výchovy. Vítejme proto všechny formy spolupráce, které umožní působit na žáky ve shodě školy a rodiny – počínaje komunikací a konče spoluúčastí zákonných zástupců žáků na akcích pořádaných školou. Za cenné považujeme

připomínky a náměty, se kterými zákonní zástupci přicházejí, včetně těch kritických, které jsou pro působení školy důležitou zpětnou vazbou a zdrojem podnětů pro další práci.

2.6. Informovanost zákonných zástupců a žáků o plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání

O plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání žáků jsou jejich zákonní zástupci informováni průběžně. Vedle písemné komunikace (včetně elektronické), klademe velký důraz na osobní komunikaci pedagogů a zákonných zástupců žáků iniciovanou jednou nebo druhou stranou.

Pravidelně probíhají třídní schůzky. Podle potřeby se ale učitelé a zákonní zástupci žáků scházejí i častěji. Významná jsou setkání, kterých se účastní pedagog, žák a jeho zákonný zástupce. Výstupem těchto schůzek jsou dohody, ve kterých se jednotliví aktéři zavazují ke konkrétním činnostem, které podporují vzdělávání žáků. Podstatné také je, že zákonní zástupci nejsou informováni pouze o negativech, ale také o úspěších svých dětí.

Důležitým nástrojem komunikace mezi školou, zákonnými zástupci žáků a žáky samotnými je on-line aplikace EduPage. Na ní jsou k dispozici třídní knihy, elektronické žákovské knížky, zájemci se zde mohou seznámit s ročním plánem i týdenními plány akcí, s rozvrhem jednotlivých tříd, zadáním domácích úkolů. K nahlédnutí i ke stažení jsou zde některé základní směrnice (např. školní řád, provozní řád školy, řád školní družiny), ale také některé formuláře (např. žádost o odklad, žádost o uvolnění žáka). Součástí aplikace jsou také webové stránky školy.

2.7. Školská rada

Ve škole již řadu let pracuje školská rada zřizovaná Městskou částí Praha 2. Školská rada má 9 členů s rovnoměrným tripartitním zastoupením zástupců zřizovatele, pedagogů a zákonných zástupců nezletilých žáků školy.

2.8. Partneři školy

Významným partnerem je zřizovatel školy, Městská část Praha 2. Ten školu podporuje nad rámec stanovený zákonnými normami.

Mediálním partnerem školy je měsíčník Naše Praha 2 (www.nasepraha2.cz; www.ceskydomov.cz).

Pro individuální vzdělávání žáků je důležitá spolupráce s Pedagogicko psychologickou poradnou pro Prahu 2 a speciálně pedagogickými centry, jejichž klienty jsou někteří naši žáci.

Úzce spolupracujeme s Domem dětí a mládeže Praha 2, jehož pobočka sousedí se školou. Škola využívá celou škálu nabídky mimoškolní činnosti této organizace.

Dále spolupracujeme s Asociací učitelů dějepisu, Policií ČR, Městskou policií Praha 2, Člověkem v tísní, Národním ústavem pro autismus z. ú. (NAUTIS) a dalšími organizacemi.

Spolupracujeme se spolkem Vltavan. Dlouhodobě škola spolupracuje s Muzeem České policie.

S Městskou knihovnou v Praze dlouhodobě spolupracujeme na akcích pro mladé čtenáře, a to nejen jako hosté, ale také aktivně na jejich přípravě a odborném, zajištění. Co čtrnáct dní dojíždí ke škole bibliobus Oskar, který Městská knihovna v Praze provozuje.

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Zaměření školy

Vizí školy je „maximálně individualizované vzdělávání žáků v bezpečném prostředí spolupracující třídy“. Školní vzdělávací program je konstruován tak, aby tomuto primárnímu zaměření školy maximálně napomáhal. Teoretickým východiskem školního vzdělávacího programu a pedagogickou platformou školy je osobnostní pojetí dítěte¹. „V dítěti vidíme vznikající a rozvíjející se osobnost.“²

Východiskem praktickým jsou profesní zkušenosti pedagogů školy, která se dlouhodobě věnuje individualizovanému vzdělávání žáků různých zájmů, nadání i specifických potřeb. Naše zkušenost ukazuje, že individuální přístup si zaslouží všechny děti. Poznatky současné pedagogické vědy, ale například i dílo J. Á. Komenského, jehož jméno je již více než sto let symbolicky napsáno zlatým písmem na naší školní budově, ukazují, že právě tento přístup je pro rozvoj žáka optimální.

3.2. Základními stavebními kameny školního vzdělávacího programu Škola pro děti jsou:

3.2.1. Individualizace vzdělávání

Východiskem i cílem naší práce nám nejsou vyučovací předměty, ale žáci. Nesnažíme se tedy primárně přizpůsobit děti učivu, ale naopak učivo podávat s maximálně možným zohledněním individuálních potřeb jednotlivých žáků, včetně žáků se specifickými poruchami učení či jinými handicapem i žáků mimořádně nadaných.

3.2.2. Žák jako aktér vzdělávání

Žák není pasivním účastníkem vzdělávání, který pouze opakuje to, co mu pedagog říká, nebo předvádí. I když existují vzdělávací obsahy, které je možné (někdy i nutné), osvojit si mechanickou pamětí, skutečné chápání věcí, jevů, světa a lidské společnosti, jejich ovládnutí jako nástroje myšlení a konání, je možné pouze vlastní činností žáka. Tyto činnosti jsou velmi různorodé a souvisejí s charakterem vyučovacího předmětu, věkem a osobnostními předpoklady žáka, ale také s profesní způsobilostí učitele. Toto pedagogické pravidlo formuloval už J. Á. Komenský a odpovídá i současnému stavu našeho poznání v oblasti pedagogických věd. Snažíme se proto používat širokou paletu vzdělávacích strategií a metod, stejně jako různé organizační formy výuky. Nejvýznamnější z nich jsou uvedeny v samostatné kapitole.

¹Tento přístup rozpracoval podrobně ve svém díle významný český pedagogický a sociální psycholog, prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc.

²HELUS, Zdeněk. Dítě v osobnostním pojetí : Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče. 2. Praha : Portál, 2009. 286 s. ISBN 978-80-7367-628-5 , EAN:9788073676285.

3.2.3. Pedagogická diagnostika

Abychom mohli pedagogické působení přizpůsobovat jednotlivým žákům, musíme je co nejlépe znát. Jedná se nám přitom o sledování žáků v jejich vývoji, nikoliv o získání v čase strnulého obrazu jejich momentálních stavů. K vytváření tohoto kamene používáme různé nástroje:

- pedagogické pozorování – tato metoda je v pedagogickém rejstříku nenahraditelná, pedagog jí získává nezkrácený obraz jednání žáka v různých situacích,
- žákovské portfolio – tento nástroj umožňuje sledovat vývoj žáka i jeho výkonu v čase a uchovávat artefakty pro pozdější srovnání osobního posunu žáka; výhodou nástroje je, že učí vlastnímu hodnocení a sebereflexi samotné žáky,
- rozhovory se žáky – individuální rozhovory se žáky chápeme nejen jako nástroj poznání žáka, ale také jako příležitost budování důvěry dětí vůči pedagogům,
- komunitní kruhy – řízené diskuse žáků umožňují poznat postoje žáků i jejich postavení v rámci třídy, nebo jiné skupiny žáků,
- testy – vzhledem k tomu, že testy jsou stále více součástí různých přijímacích řízení a pohovorů ve školách i v mimoškolním životě, vnímáme tento nástroj nejen jako způsob získávání informací o tom, jak žáci zvládli předepsané učivo, ale také jako způsob, jak je naučit s tímto nástrojem pracovat, zbavovat se stresu, atd.

3.2.4. Individualizované hodnocení

Podle § 15, odstavců 2 a 4 vyhlášky č. 48/2005 Sb. (Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky) jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny na vysvědčení také vzhledem k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům. Klasifikace zahrnuje také ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon. Tato ustanovení závazné právní normy aplikujeme nejen při hodnocení na vysvědčení, ale při hodnocení žáků obecně.

Pravidelně dáváme žákům možnost k vlastnímu sebehodnocení, které s nimi následně rozebíráme. Snažíme se žáky vést k maximálně objektivnímu posuzování vlastní práce.

Zákonní zástupci mají právo požádat o slovní hodnocení svých dětí. To ještě hlouběji analyzuje školní úspěšnost žáka a obsahuje doporučení pro zlepšení žáka v následujícím období.

3.2.5. Spolupůsobení všech uvedených stavebních kamenů školního vzdělávacího programu

Všechny uvedené základní stavební kameny našeho školního vzdělávacího programu musejí působit současně. Jedině tak bude stavba vzdělání žáků pevná. Vzájemné působení výše popsanych stavebních prvků je možno stručně popsat takto:

Nezbytným předpokladem individualizace vzdělávání je diagnostika žáka, tedy poznání jeho osobnosti a potřeb³. Individuální přístup a pedagogická diagnostika směřují k tomu, aby žák mohl být aktivní, aby byl motivován k činnostem, které vedou k jeho vzdělávání. Hodnocení žáka musí zohledňovat individualizovaný charakter jeho vzdělávací cesty. Pakliže víme, že každý žák se ubírá ke vzdělání trochu jinou cestou, musíme této cestě přizpůsobit i jeho hodnocení.

3.3. Výchovné a vzdělávací strategie

3.3.1. Problémové vyučování

Tam, kde je to možné, nepředkládáme žákům hotové informace, ale na základě toho, co vědí, formulujeme problém, který pak mají žáci řešit. Žáci při této metodě pracují buď individuálně, ve dvojici nebo skupině. Problémovou metodou žáci rozvíjejí své kompetence k řešení problémů.

3.3.2. Postupy konstruktivistické pedagogiky

S problémovým vyučováním souvisí využívání postupů konstruktivistické pedagogiky. Ta spočívá v tom, že aktivně využívá představ, které žáci o probíraném jevu získali ve svém předchozím životě, tedy dříve než je systematicky probírán ve škole. Samotné kompetence si zde buduje sám žák, učitel mu svou činností vytváří bezpečné „lešení“. Úlohou učitele při tomto postupu je mimo jiné navozovat takové situace, ve kterých si žák uvědomuje nejen to, co již ví, ale také to, co ještě neví, a je motivován k tomu, aby si vědomosti, dovednosti, znalosti doplnil, případně upravil.

3.3.3. Vrstevnické vyučování – učení vyučováním

Výsledky pedagogického výzkumu i praxe ukazují, že nejvíce se člověk naučí to, co sám učí. Schopnosti, dovednosti a znalosti totiž musí být při učení propojeny souvislostmi s velkými přesahy do jiných oblastí. Při použití této metody se učitel se žákem (žáky) dohodne na tématu, které bude (budou) prezentovat jiným žákům. Učitel přitom plní funkci poradenskou. Touto metodou žáci rozvíjejí zejména své kompetence k učení, kompetence komunikativní a kompetence pracovní.

3.3.4. Práce s textem

Dovednost orientovat se v textu, vyhledávat důležité údaje, chápat smysl textu a schopnost vyjádřit jej vlastními slovy není důležitá jen pro jazykové vzdělávání a na základní škole, ale ve všech oborech po celou dobu studia a poté i v praktickém životě. Proto věnujeme rozvoji čtenářských kompetencí pozornost po celou dobu školní docházky. Pracujeme při tom s elektronickým i tištěným textem.

³ Zde je zapotřebí upozornit, že potřeby nejsou totéž jako přání žáků. Skutečné potřeby sami žáci často neumí ani formulovat, neuvědomují si je, učitel je musí umět zjistit. Formulovaná přání žáků mohou naopak být v přímém rozporu se vzdělávacími potřebami žáků. Proto hovoříme o diagnostice – učitel musí potřeby identifikovat z různých „příznaků“ a zjištěných skutečností (např. anamnézy žáka).

3.3.5. Komunitní kruhy

Komunitní kruhy jsou setkáními žáků, kteří sedí často skutečně v kruhu a společně řeší problémy třídy, ročníku, hledají odpovědi na otázky spojené s výchovou nebo vzděláváním. Zde je vytvářen bezpečný prostor pro prezentování, formování i případnou korekci postojů žáků k nejrůznějším otázkám, skutečnostem, které se jich týkají. Komunitní kruhy rozvíjejí hlavně kompetence komunikativní, občanské, sociální a personální a kompetence k řešení problémů.

3.3.6. Pedagogické projekty

Jde o vyučovací metodu, kterou jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování zadaných úkolů a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. Ve škole realizujeme různé druhy projektů – celoškolní, ročníkové, celoroční, střednědobé, krátkodobé. Výhodou této metody je, že propojuje život školy s praxí. Pedagogické projekty napomáhají rozvoji kompetencí k učení, k řešení problémů, kompetencí pracovních a v případě propojení s metodou skupinového učení i kompetence komunikativní

3.3.7. Projektové vyučování

Výsledkem týdenního, respektive čtrnáctidenního plánování práce, kdy je často stanoveno jedno téma, ke kterému se vztahuje výuka všech předmětů, vede k projektovému charakteru vyučování. Ústřední téma je zpracováváno z různých pohledů, které pak propojením dávají vzniknout porozumění vyšší úrovně než jednooborové vnímání jevů a problémů. Tento přístup rozvíjí všechny klíčové kompetence definované v RVP ZV.

3.3.8. Vzdělávání v souvislostech

Dalším způsobem, který umožňuje žákům pohlížet na svět a lidskou společnost globálně, je vzdělávání v souvislostech. Ty nejsou vždy předkládány jako hotové a neměnné, žáci je objevují aktivně vlastní činností. Tento přístup je realizován v rámci integrovaných předmětů a aktivního vytváření mezipředmětových vztahů. Také tento postup rozvíjí všechny klíčové kompetence stanovené RVP ZV.

Výše uvedené vzdělávací strategie nejsou jedinými, které jsou ve škole používány. Jsou však těmi, které se používají často a ve všech ročnících.

3.4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb. v platném znění.

Škola je personálně pro tuto práci velmi dobře personálně vybavena. Ve škole pracuje školní psycholog (interní zaměstnanec), vysokoškolské studium speciální pedagogiky absolvovali čtyři vyučující.

V případě, že učitel vysleduje u žáka projevy, které by mohly být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným handicapem, který narušuje proces edukace, informuje o svém zjištění speciálního pedagoga školy a zákonné zástupce žáka.

Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnu (dále jen PPP), popřípadě speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC), či středisko výchovné péče a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP), je žák dále vzděláván a hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště a individuálního vzdělávacího plánu vytvořeného na podkladě diagnostických závěrů z vyšetření. O vyšetření žáka odborníkem PPP nebo SPC může rodič požádat i bez doporučení vyučujícím. Pokud dojde odborné zařízení k závěru, že je třeba dítěti věnovat speciální péči, je nutné, aby o této skutečnosti zákonný zástupce informoval třídního učitele, speciálního pedagoga či školního psychologa. S poskytnutými údaji je zacházeno jako s důvěrnými.

V rámci individuálního vzdělávacího plánu jsou závěry a doporučení odborného pracoviště rozpracovány do podoby očekávaných výstupů týkajících se obsahu učiva v jednotlivých předmětech, do kterých se SVP žáka promítají, včetně volby vzdělávacích strategií pro období daného školního roku, případně jeho zbývajících částí.

Individuální vzdělávací plán sestavují třídní učitelé ve spolupráci se speciálním pedagogem a učiteli příslušných vyučovacích předmětů. K tvorbě individuálního vzdělávacího plánu je případně přizván asistent pedagoga.

K podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka je využívána tzv. pedagogická intervence. Jde o podpůrné opatření prvního stupně. Tam, kde je to možné, je pedagogická intervence poskytována více žákům souběžně.

Podstatná je v procesu vzdělávání role speciálního pedagoga, který se soustředí na reedukaci a kompenzaci handicapu formou individuální či skupinové péče. Tato péče je poskytována v rozsahu, který vychází z doporučení poradny a stanoveného plánu reedukací aktualizovaného v průběhu školního roku dle vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků.

V případě handicapu zvláště závažného charakteru se na edukačním procesu podílí rovněž asistent pedagoga, jehož úkolem je poskytovat žákovi potřebnou podporu při účasti na běžné výuce. Odpovědnost za plánování obsahu vzdělávání, samotný průběh vzdělávání i hodnocení výsledků žáka nese pedagog, který ve všech fázích edukace spolupracuje s asistentem a speciálním pedagogem.

Důraz je kladen na spolupráci všech zúčastněných subjektů ve výchovně vzdělávacím procesu - tedy žáka, zákonných zástupců a pedagogů, což je základním předpokladem úspěšného vzdělávání žáků s SVP.

3.5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Rovněž při zabezpečování výuky žáků mimořádně nadaných škola postupuje podle vyhlášky 27/2016 Sb. v platném znění.

Také žák mimořádně nadaný má speciální vzdělávací potřeby. V případě, že učitel zjistí u žáka projevy mimořádného nadání, informuje o svém zjištění speciálního pedagoga školy a zákonné zástupce žáka. Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnu a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka mimořádně nadaného, je žák dále vzděláván i hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště. Žáci mimořádně nadaní jsou v naší škole integrováni do „běžných“ tříd. Výuka probíhá podle individuálních vzdělávacích plánů, které na začátku školního roku sestavují učitelé jednotlivých vyučovacích předmětů ve spolupráci se speciálními pedagogy. v individuálním vzdělávacím plánu jsou rozpracovány závěry a doporučení pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálního centra do podoby očekávaných výstupů, učiva a vhodných vzdělávacích strategií pro období školního roku, nebo jeho zbývající části. Součástí individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka může být i jeho účast ve výuce některých vyučovacích předmětů ve vyšším ročníku, než který navštěvuje. Výuka žáků mimořádně nadaných se v předmětech, ve kterých je integrace stanovena, zaměřuje na jejich individuální rozvoj. Speciální pedagog školy sleduje mimořádně nadané žáky zejména po stránce osobnostního a sociálního rozvoje, který nebývá vždy v souladu s rozvojem žáka v oblasti vzdělávací. v mimořádných případech je možné přeradit žáka do vyššího ročníku.

3.6. Začlenění průřezových témat

Všechny tematické okruhy všech průřezových témat jsou integrovány do učebních osnov některého vyučovacího předmětu. Realizovány jsou vzdělávacími strategiemi, které jsou použity pro naplnění očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oborů, ke kterým jsou přiřazeny. Často je to právě prostor průřezových témat, ve kterém dochází k propojení obsahů vzdělávacích oborů integrovaných do jednoho vyučovacího předmětu. V následujícím výčtu jsou uvedeny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, ročníky a vyučovací předměty, ve kterém jsou realizovány. Uvedený seznam uvádí místa učebních osnov, ve kterých jsou průřezová témata probírána závazně. Kromě toho využívají pedagogové k jejich realizaci přirozeného zájmu žáků a pedagogických situací, které nelze dlouhodobě plánovat.

3.6.1. Osobnostní a sociální výchova

3.6.1.1. Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení schopností zapamatování - 1. ročník, Český jazyk, Hudební výchova, Výtvarná výchova; 2. ročník Taneční a pohybová výchova; 6. ročník, Fyzika;
- rozvoj pozornosti a soustředění – 3. ročník
- dovednosti pro učení a studium – 8. ročník, Chemie, Fyzika
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů – 8. ročník, Chemie; 7. ročník, Fyzika

3.6.1.2. Sebepoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě – 2. ročník, Český jazyk
- cvičení dovedností řešení problémů – 3. ročník, Český jazyk
- moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí – 1. – 3. ročník, Člověk a jeho svět; 8. ročník, Přírodopis
- co o sobě vím a co ne – 8. ročník, Přírodopis
- jak se promítá mé já v mém chování – 8. ročník, Přírodopis
- můj vztah ke mně samé/mu – 8. ročník, Přírodopis

3.6.1.3. Seberegulace a sebeorganizace

- cvičení sebekontroly – 4. a 5. ročník, Český jazyk
- regulace vlastního jednání i prožívání, cvičení sebekontroly, sebeovládání – 1. a 3. ročník, Člověk a jeho svět; 6. ročník, Člověk a společnost

3.6.1.4. Psychohygiena

- uplatnění umění při relaxaci - 6. a 7. ročník, Hudební výchova, Výtvarná výchova
- psychohygiena v souvislosti s používáním počítače (počítačové hry, zdroje informací, virtuální realita) - 5. ročník, Informatika
- moje psychika – 1. a 3. ročník, Člověk a jeho svět; 8. ročník, Přírodopis

3.6.1.5. Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - 1. – 3. ročník, Český jazyk a literatura; 3. ročník, Hudební výchova, Výtvarná výchova
- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích – 6. a 7. ročník, Český jazyk; 9. ročník, Fyzika

- tvořivost v mezilidských vztazích – 6. ročník, Člověk a společnost
- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality) – 3. ročník Dramatická výchova; 9. ročník, Chemie

3.6.1.6. Poznávání lidí

- rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech – 3. ročník, Člověk a jeho svět; 6. ročník, Člověk a společnost
- chyby při poznávání lidí – 4. ročník, Člověk a jeho svět

3.6.1.7. Mezilidské vztahy

- péče o dobré vztahy, respektování, empatie - 1. – 3. ročník, Český jazyk a literatura
- péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie – 5. ročník, Člověk a jeho svět

3.6.1.8. Komunikace

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální - 1. – 3. ročník, Český jazyk a literatura
- technika verbální komunikace – 6. ročník, Český jazyk a literatura
- řeč zvuků – 3. ročník, Hudební výchova
- řeč tvarů a barev – 3. ročník, Výtvarná výchova
- asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace - 4. ročník, Člověk a jeho svět
- jazyk matematiky, základní symboly – 1. ročník, Matematika
- komunikace na sociálních sítích, pravidla bezpečnosti – 5. ročník, Informatika
- komunikace v různých situacích, efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci – 6. a 7. ročník, Český jazyk a literatura

3.6.1.9. Kooperace a kompetice

- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci – 2. a 9. ročník, Matematika
- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci – 6. a 7. ročník, Český jazyk a literatura, 9. ročník, Matematika

3.6.1.10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí – Matematika 4. a 9. ročník; 6. ročník, Člověk a společnost
- zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů – 8. ročník, Chemie

3.6.1.11. Hodnoty, postoje, praktická etika

- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování apod. - 5. ročník, Člověk a jeho svět, 7. ročník, Člověk a společnost
- prosociální chování, respektování ostatních, neočekávání protislužby – 6. ročník, Člověk a společnost
- autorská práva a etika – 6. ročník, Informatika
- dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne – 7. ročník, Člověk a společnost

3.6.2 Výchova demokratického občana

3.6.2.1. Občanská společnost a škola

- demokratické principy a hodnoty v každodenním životě školy – 6. ročník, Člověk a společnost; 3. ročník, Člověk a jeho svět
- základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost) – 9. ročník, Zeměpis

3.6.2.2. Občan, občanská společnost a stát

- Listina základních práv a svobod – 7. ročník, Člověk a společnost
- soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce) – 5. ročník, Člověk a jeho svět

3.6.2.3. Formy participace občanů v politickém životě

- volební systémy, obec – základní jednotka samosprávy státu – 7. ročník, Člověk a společnost

3.6.2.4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie – 9. ročník, Český jazyk a literatura, Člověk a společnost
- principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka) – 6. ročník, Člověk a společnost

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie – 4. ročník, Člověk a jeho svět

3.6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

3.6.3.1. Evropa a svět nás zajímá

- život, zvyky a tradice v Evropě, ve světě – 8. ročník, Člověk a společnost; 7. ročník Člověk a společnost
- společné dějiny Evropy – 8. ročník, Člověk a společnost
- artefakty mající vztah k Evropě a světu, šíření uměleckých vzorů, globalizace umění, kultury – 7. ročník, Výtvarná výchova
- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; život dětí v jiných zemích – 5. ročník, Člověk a jeho svět
- život v jiných zemích – 9. ročník, Zeměpis

3.6.3.2. Objevujeme Evropu a svět

- vztah Evropy a světa, globální problémy – 8. ročník, Člověk a společnost
- globální ekologické problémy – 4. ročník, Člověk a jeho svět

3.6.3.3. Jsme Evropané

- evropská integrace, čtyři svobody a jejich význam – 9. ročník, Člověk a společnost; 7. ročník, Zeměpis
- co Evropu spojuje a co ji rozděluje – 9. ročník, Zeměpis

3.6.4 Multikulturní výchova

3.6.4.1. Kulturní difference

- základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice – 8. a 9. ročník, Člověk a společnost
- rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti – 7. ročník, Člověk a společnost
- člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika – 9. ročník, Zeměpis
- vlastní kulturní zakotvení – 5. ročník, Hudební výchova, Výtvarná výchova
- etnická hudba – 5. ročník, Hudební výchova
- lidový výtvarný projev – 5. ročník, Výtvarná výchova

3.6.4.2. Lidské vztahy

- tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého – 1. – 3. ročník, Kultura ducha a těla; 6. ročník, Dramatická výchova
- rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti – 7. ročník, Člověk a společnost
- integrace jedince v rodinných vztazích – 4. ročník, Anglický jazyk

3.6.4.3. Etnický původ

- rovnocennost etnických skupin, kořeny civilizací, osobní a společenská identita – 6. ročník, Člověk a společnost

3.6.4.4. Multikulturalita

- kulturní difference jako obohacující prvek – 8. ročník, Člověk a společnost
- multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti, multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování – 9. ročník, Člověk a společnost
- odlišnosti ve výtvarném projevu různých kultur – 7. a 8. ročník, Estetická výchova
- princip sociálního smíru a solidarity – postavení menšin, jejich rovnocennost – 9. ročník, Člověk a společnost

3.6.5 Environmentální výchova

3.6.5.1. Ekosystém

- les, louka, step – 4. ročník, Člověk a jeho svět
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii) – 8. ročník, Chemie
- přírodní krajina, kulturní krajina, zemědělská a průmyslová krajina, rekultivace krajiny – 9. ročník, Přírodopis

3.6.5.2. Základní podmínky života

- podmínky života, ochrana biologických druhů – 4. a 5. ročník, Člověk a jeho svět
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí) – 4. ročník, Člověk a jeho svět
- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení) – 4. ročník, Člověk a jeho svět
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy) – 4. ročník, Člověk a jeho svět

- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí) – 6. ročník, Přírodopis

3.6.5.3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- projevy lidské činnosti v minulosti, nyní, v budoucnu, vliv jednotlivých složek socioekonomické sféry na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj jako společenský program – 6. ročník, Člověk a společnost
- zemědělství a životní prostředí, průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí – 9. ročník, Chemie
- hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny) – 9. ročník, Chemie
- doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, životní styl a hluk – 9. ročník, Fyzika
- změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy) – 9. ročník, Zeměpis
- globální ekologické problémy – 9. ročník, Zeměpis

3.6.5.4. Vztah člověka k prostředí

- příroda a kultura obce a její ochrana – 2. ročník, Člověk a jeho svět
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví) – 9. ročník, Chemie
- principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás – 9. ročník, Fyzika
- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství – 7. ročník, Přírodopis

3.6.6 Mediální výchova

3.6.6.1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – 4. a 5. ročník, Český jazyk a literatura
- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních prvků od informativních a společensky významných, hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, identifikování orientačních prvků v textu – 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce – 1. – 3. ročník, Kultura ducha a těla
- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem, hlavní rysy reprezentativnosti, vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot v textu, identifikace zjednodušených mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků – 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura
- používání výtvarných prvků v médiích, výtvarný aspekt mediálních sdělení – 8. a 9. ročník, Estetická výchova
- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce – 5. ročník, Hudební výchova, Výtvarná výchova

3.6.6.2. Stavba mediálních sdělení

- příklady pravidelnosti v uspořádání mediovaných sdělení, principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy, zezábavňující principy, příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení – 8. a 9. ročník, předmět Český jazyk a literatura
- hudební/zvuková složka mediálního sdělení – 7. ročník, Hudební výchova
- výtvarná složka mediálního sdělení – 6. ročník, Výtvarná výchova

3.6.6.3. Vnímání autora mediálních sdělení

- identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření/zastření názoru a postoje, výběr a kombinace slov z hlediska záměru a hodnotového významu – 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura

3.6.6.4. Fungování a vliv médií ve společnosti

- organizace a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování, způsoby financování médií, vliv médií na každodenní život, vliv médií na uspořádání dne a rejstřík konverzačních témat, role médií v politickém životě, vliv médií na kulturu, role médií v politických změnách - 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura

3.6.6.5. Tvorba mediálního sdělení

- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, technologické možnosti a jejich omezení - 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura
- prezentace vizuálně obrazných vyjádření – 8. a 9. ročník, Estetická výchova

- využití možností moderních komunikačních a informačních technologií při tvorbě mediálního sdělení, prezentace na školním webu – 6. ročník, Informatika

3.6.6.6. Práce v realizačním týmu

- redakce školního časopisu, utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů, faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost mediální produkce - 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura
- redakce žákovských stránek na školním webu – 6. ročník, Informatika

4 Učební plán

4.1 Školní učební plán - 1. stupeň

Vyučovací předmět	Realizovaný vzdělávací obor	Časová dotace					Z toho disponibilních hodin	Celkem
		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.		
Český jazyk	Český jazyk a literatura	8	8	8	7	8	6	39
Anglický jazyk	Cizí jazyk	0	0	3	3	3	0	9
Matematika	Matematika a její aplikace	4	4	5	5	5	3	23
Informatika	Informatika	0	0	0	1	1	0	2
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	2	2	3	3	3	2	13
Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	0	5
Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	2	1	2	1	0	7
Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	0	10
Dramatická výchova	Dramatická výchova	1	0	1	1	1	4	4
Svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	0	5
Pohybová a taneční výchova	Pohybová a taneční výchova	0	1	0	0	0	1	1
Celkem		20	21	25	26	26	16	118

4.2 Školní učební plán - 2. stupeň

Vyučovací předmět	Realizovaný vzdělávací obor	Časová dotace				Z toho disponibilních hodin	Celkem
		6. r.	7. r.	8. r.	9. r.		
Český jazyk	Český jazyk a literatura	5	5	5	5	5	20
Mediaální výchova	Český jazyk a literatura	0	0	1	1	2	2
Anglický jazyk	Cizí jazyk	3	3	3	3	0	12
Španělský jazyk	Další cizí jazyk	0	2	2	2	0	6
Matematika	Matematika a její aplikace	5	4	4	5	2	18
	Informatika						
Informatika	Informatika	1	1	0	1	0	3
Člověk a společnost	Dějepis	3	3	3	3	2	12
	Výchova k občanství						
	Výchova ke zdraví						
Fyzika	Fyzika	2	2	2	1	1	7
Chemie	Chemie	0	0	2	2	1	4
Přírodopis	Přírodopis	2	2	2	2	1	8
	Výchova ke zdraví						
Zeměpis	Zeměpis	2	2	2	2	2	8
Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	0	0	0	2
Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	0	0	1	4
Estetická výchova ⁴	Hudební výchova	0	0	2	2	0	4
	Výtvarná výchova						
Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	0	8
	Výchova ke zdraví						
Svět práce	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	4
	Výchova ke zdraví						
Celkem		29	30	31	32	18	122

⁴Obsah vyučovacího předmětu Estetická výchova tvoří integrované části vzdělávacích oborů Hudební výchova a Výtvarná výchova

5 Učební osnovy

5.1 Český jazyk

5.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu – 1.stupeň

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní povahu: spojuje jazykové vyučování a slohový výcvik s komunikační výchovou, vyučování čtení a literární výchovu, výuku psaní.

Český jazyk chápeme jako nástroj, který žákům umožňuje komunikovat se světem a vzdělávat se nejen v oblasti jazykové, ale i ve všech ostatních oblastech. Vnímáme ho jako nástroj utváření vztahů s ostatními lidmi. Tomuto pojetí postavení Českého jazyka v systému vzdělávacích oborů přizpůsobujeme volbu textů, se kterými s dětmi pracujeme i vzdělávacích strategií a metod, které při tom používáme.

Hlavním cílem je pěstovat u žáků dovednost vyjadřovat se jasně a souvisle v krátkých mluvených projevech, pěstovat spisovnou výslovnost a kulturu mluvené řeči. Vyjadřovací dovednosti jednotlivců se rozvíjí komplexně na základě podnětů, které přináší každodenní život ve škole i mimo školu a specifické zájmy dětí. Smyslem je jednak uplatnění komunikativní funkce jazyka (hlasitá a zřetelná artikulace), jednak i estetická funkce jazyka při mluvených a čtených projevech. Dále pak rozvíjí dechové techniky, rozvoj artikulační dovednosti (náprava výslovnosti), vytvoření správných návyků techniky řeči.

Úkolem vyučování čtení je naučit děti číst tak, aby se tato dovednost stala pro žáky nástrojem další výchovy a vzdělávání ve všech předmětech ve škole i mimo ni a naučit je vyjadřovat své zážitky a zkušenosti.

Vyučování psaní je spojeno s vyučováním čtení. Funkce písma je podmíněna znalostí grafických znaků (písmen). Psaní i čtení jsou formy sdělovacího procesu. Jde o vztah určitého zrakového celku k symbolickému přepisu v grafických značkách – písmen. Při psaní se zvukový tvar slova převádí do grafické podoby. Při čtení se tento grafický záznam převádí na tvar zvukový.

V literární výchově se snažíme u žáků rozvíjet schopnost vnímat, prožívat, chápat a hodnotit přiměřený literární text a dosavadní literární zážitek a zkušenosti. Žáci se seznamují s literární tvorbou vhodnou pro mladší věk. Literární výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacování jejich slovní zásoby. Uplatňuje některé prvky tvořivé dramatiky. Ty umožňují dětem rozšiřovat vlastní zkušeností porozumění jednání literárních postav. Žáci se tak zároveň učí vyjadřovat vlastní myšlenky a názory, učí se slušnosti a vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací.

Hlavním cílem literární výchovy je, aby děti získaly vztah k dětské literatuře, rozvíjely své čtenářské zájmy a potřeby, aby samy vytvářely první kritéria vkusu a získaly první představy o literatuře.

5.1.2 Časová dotace a organizace výuky – 1.stupeň

Vyučovací předmět Český jazyk je na 1. stupni vyučován ve všech ročnících. V prvním, druhém, čtvrtém a pátém ročníku s týdenní časovou dotací osm hodin, ve třetím ročníku s časovou dotací sedm hodin. K pokrytí této časové dotace byla využita celá minimální časová dotace vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a šest disponibilních hodin rámcového učebního plánu RVP ZV.

Vyučovací hodiny Českého jazyka probíhá zpravidla ve kmenových třídách. Je-li to vhodné, zejména vyžaduje-li to aktuální vzdělávací obsah, probíhá výuka v počítačové učebně, v pobočce Městské knihovny Praha, nebo v jiném odpovídajícím prostoru.

Skupinové vyučování probíhá v rámci třídy v jednom prostoru a ve stejném čase. To znamená, že žáci nejsou na tento vyučovací předmět děleni do homogenních skupin podle své výkonnosti, nebo jiného kritéria. Individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné školní třídy.

5.1.3. Průřezová témata – 1.stupeň

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Český jazyk jsou na 1. stupni zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopnosti poznávání

- rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení schopností zapamatování - 1. ročník

Sebepoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě, cvičení dovednosti řešení problémů – 2. a 3. ročník

Seberegulace a sebeorganizace

- cvičení sebekontroly – 4. ročník

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - 5. ročník

Mezilidské vztahy

- péče o dobré vztahy, respektování, empatie - 4. ročník

Komunikace

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální - 5. ročník

- cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání – 3. ročník

Kooperace a kompetice

- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci – 4. ročník

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – 4. ročník

5.1.4. Klíčové kompetence – 1.stupeň

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk rozvíjíme klíčové kompetence žáků zejména těmito vzdělávacími strategiemi:

Kompetence k učení

- Práce se slovníky
- Identifikace klíčových slov v textu
- Používání symbolů v procesu čtení
- Kritické myšlení

Kompetence k řešení problémů

- Vyhledávání a porovnávání relevantních informací
- Hledání podstatných informací, jejich oddělení od informací balastních
- Aplikace osvojených vědomostí v praxi
- Ověřování správnosti řešení podle klíče, příručky

Kompetence komunikativní

- Opisné vyjadřování
- Používání komunikačních technologií
- Používání auditivních pomůcek
- Rozšiřování aktivní i pasivní slovní zásoby
- Naslouchání
- Osvojování komunikačních pravidel

Kompetence sociální a personální

- Plnění úkolů ve dvojicích, trojicích, pracovní skupině
- Respektování jiných způsobů sociální interakce
- Nácvik aktivního navazování kontaktů
- Rozeznávání a osvojování si sociálních rolí

Kompetence občanské

- Pravidla a společenské normy
- Pravidla reprezentace osoby, školy, města, země
- Rozvoj empatie

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Prezentace vlastní práce
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Systematicnost práce
- Ověřování výsledků vlastní práce na reakci ostatních

Kompetence pracovní

- Získávání a porovnávání informací z více zdrojů;
- Třídění informací
- Výběr relevantních informací
- Odůvodnění návrhu řešení (výběru)
- Zaznamenání informací a jejich případná úprava;
- Prezentování závěru

Kompetence digitální

- Získávání a porovnávání informací z více zdrojů;
- Třídění informací
- Výběr relevantních informací
- Odůvodnění návrhu řešení (výběru)
- Zaznamenání informací a jejich případná úprava;
- Prezentování závěru

5.1.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy	Učivo	Poznámka
1.	Spisovně se vyjadřuje z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti.	sdělování krátkých zpráv, krátké mluvené projevy	
1.	Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky.	sluchová a zrková analýza	OSV - Rozvoj schopnosti poznávání; Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení schopností zapamatování
1.	Rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky (písmena).	věta, slovo, slabika, hláska	
1.	Správně vyslovuje jednotlivé hlásky.	rozvoj znělého hlasu, artikulace, srozumitelné mluvení	
1.	Hlásí se o slovo určeným způsobem.	komunikace ve třídě	
1.	Umí oslovit, poprosit, pozdravit, poděkovat, omluvit se.	pravidla společenské komunikace	
1.	Vypráví příběh podle obrázkové osnovy.	vyprávění	
1.	Dokáže ústně reprodukovat přečtený text.	čtení s porozuměním	
1.	Dodržuje základní hygienická pravidla psaní.	sezení, držení tužky, umístění sešitu a jeho sklon, hygiena zraku	
1.	V rámci svých schopností správně píše tvary písmen a číslic ve větší velikosti a liniatuře.	přípravné cviky pro uvolnění ruky, kresebné cviky	

1.	Píše a spojuje písmena, slabiky, slova.	psaní jednotlivých prvků písmen a číslic- čáry, oblouky, zátrhy, ovály, klíčky, vlnovky	
1.	V rámci svých schopností dodržuje správné pořadí písmen a úplnost slov.	kvalitní znaky písma, poznávání a osvojování písmen, slabik a slov, psaní krátkých slov a jednoduchých vět	
1.	V rámci svých schopností převádí slova a věty z podoby mluvené do podoby psané.	opis, přepis, diktát, autodiktát	
1.	Dodržuje čitelnost a úhlednost psaného projevu podle svých individuálních schopností.	vytváření základů rukopisu, čitelnost, úhlednost, úpravy písma	
1.	Zvládá psaní velkých počátečních písmen vlastních jmen a prvního slova věty.	velká písmena	
1.	V rámci svých schopností plynule čte jednoduchý text s porozuměním.	výcvik čtení, přípravná sluchová a zraková cvičení, čtení slabik a snadných slov krátkých vět	
1.	Recituje kratší báseň či říkadlo. Zná některá rozpočítadla, říkanky.	přednes říkadel a krátkých básní, vypravování	
1.	Vyhledá text ve Slabikáři a čítance.	hlasité čtení ze Slabikáře a čítanky	
1.	Vyhledá v knize, Slabikáři, čítance ilustrace k příběhům.	spisovatel, kniha, ilustrace	
1.	Jmenuje některé dětské časopisy, zná je.	hlasité čtení z dětských časopisů, orientace v textu	
1.	V rámci svých schopností čte texty přiměřené obtížnosti.	slova ve větě,	
2.	Rozdělí hlásky do skupin měkké, tvrdé, obojetné. Charakterizuje samohlásky a dvojhlásky. Tvoří slabiky.	abeceda, souhlásky, samohlásky, dvojhlásky	
2.	V rámci svých schopností rozezná věty dle postoje mluvčího.	spojení dvou a více vět, druhy vět	
2.	Na příkladech vysvětlí slova nadřazená a podřazená.	slova nadřazená, podřazená, souřadná	
2.	Správně vyslovuje a píše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách.	rozdělení hlásek, tvrdé a měkké souhlásky	
2.	Rozliší psaní souhlásek na konci a uvnitř slova.	souhlásky znělé a neznělé	
2.	V rámci svých schopností správně vyslovuje a píše skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú, ů.	dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú, ů	
2.	V textu najde podstatná jména a slovesa.	podstatná jména, slovesa, předložky ve větě	
2.	V rámci svých schopností rozliší obecná a vlastní jména, jejich rozdílný pravopis.	obecná a vlastní jména	
2.	Respektuje základní formy společenského styku.	oslovení, pozdrav, poděkování, omluva	
2.	V rámci svých schopností jednoduše vypravuje a popisuje své zážitky.	jednoduchý popis, pojmenování předmětů	OSV, Sebepoznání a sebepojetí; já jako zdroj informací o sobě
2.	V rámci svých schopností píše písmena a číslice v přirozené velikosti a liniatuře, dodržuje sklon písma.	nácvik psaní velkých tiskacích písmen pro výuku geometrie	
2.	V rámci svých schopností spojuje písmena, slabiky, dodržuje rozestup písmen, napíše jednoduchý text.	spojování písmen o, v, b s ostatními písmeny, zvláště e, r, z, spojování písmen vratným tahem	
2.	Správně užívá velká písmena ve slovech i větě a diakritická znaménka.	umísťování diakritických znamének	
2.	Dbá o čitelnost, úhlednost a celkovou úpravu písemného projevu.	dodržování jednotlivých tvarů písmen	

2.	Vymyslí krátkou pohádku.	pohádka	
2.	Dokáže ústně vyprávět svoje zážitky, jednoduše popsat předmět, osobu a zvíře.	vyprávění a popis	
2.	Napíše adresu svoji a svého kamaráda, krátké přání.	psaní adres, dopisu, nadpis, odstavec	
2.	V rámci svých schopností recituje básně, domýšlí a převypráví příběh.	přednes básně, řešení hádanek, slovních hříček	
2.	Orientuje se v textu čítanky a jiném textu pro děti, všímá si spojitosti textu s ilustrací. Dokáže samostatně vyhledat požadovanou ukázkou.	knihy pro děti, knihy o přírodě, ilustrace, ilustrátor	
2.	Rozlišuje slabiky a hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky.	analýza a syntéza slov	
2.	V rámci svých schopností čte texty přiměřené obtížnosti se správnou intonací. Dodržuje tempo, čte s porozuměním.	intonace čteného projevu, slovní přízvuk správné dýchání	
3.	Správně píše dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ú, ů; odůvodní je.	upevňování výslovnosti a psaní slov se skupinou dě, tě, ně, pě, bě, vě, mě, ú, ů	
3.	Rozliší slovní druhy v základním tvaru.	poznávání a rozlišování slovních druhů	
3.	Správně píše obvyklá vlastní jména.	zvládnutí jmen osob, vyhledávání jmen zvířat, měst	
3.	Určí mluvnické kategorie podstatných jmen.	rozlišování čísla jednotného a množného, rodu mužského, ženského a středního	
3.	Vyhledá ve větě základní skladební dvojici.	podmět, přísudek	
3.	V rámci svých schopností správně napíše diktát.	vyjmenovaná slova	
3.	Určí osobu, číslo a čas u sloves.	pojmenování děje, určování osoby, čísla a času	
3.	Píše čitelně, úhledně, přiměřeně hbitě, dodržuje správné hygienické návyky psaní.	psaní krátkých vět, opis, přepis	
3.	Kontroluje vlastní písemný projev.	psaní dopisu	
3.	V rámci svých schopností zlepšuje své čtenářské návyky, svoji čtenářskou úroveň.	čtení souvětí a vět, tiché čtení, předčítání	
3.	Řídí se písemnými i mluvenými pokyny.	vyprávění pohádky nebo povídky	OSV - Komunikace, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání – 1. – 3. ročník
3.	V rámci schopností recituje ve správném tempu texty přiměřené věku.	přednes básně, dramatizace pohádky, nebo povídky	
3.	Dokáže vyjádřit ústně i písemně svůj postoj ke knize.		
3.	Odhalí příčiny jednání postav a jejich jednání hodnotí.	povídka	OSV, Sebepoznání a sebepojetí; cvičení dovednosti řešení problémů
3.	Ústně i písemně reprodukuje text, který si sám přečetl.	čtení s porozuměním	
3.	Popíše oblíbenou hračku.	popis hračky	
3.	Napíše pohlednici a dopis.	pohlednice, dopis	
3.	Při dialogu mluví přiměřeně hlasitě.	srozumitelnost projevu	
3.	Sestaví ústně i písemně krátké oznámení, krátkou zprávu o nějaké školní akci do školního časopisu, rozhlasu.	oznámení, příspěvek do časopisu	
3.	Dokáže písemně vyprávět svoje zážitky, jednoduše popsat předmět, osobu a zvíře.	popis	OSV - Komunikace, Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání

4.	Vysvětlí různé významy slov, doloží své tvrzení příklady.	slova jednoznačná, mnohoznačná a opačná	
4.	Zná stavbu slova.	kořen, předpona, přípona, rozlišování předpon a předložek	
4.	V rámci svých schopností rozlišuje slova spisovná a nespisovná.	slova spisovná a nespisovná, citově zabarvená	
4.	Správně píše i/y po obojetných souhláskách.	vyjmenovaná slova	
4.	V rámci svých schopností určuje slovní druhy ve větách.	slovní druhy	
4.	V rámci svých schopností skloňuje podstatná jména.	podstatná jména	
4.	Časuje slovesa.	určování osoby, čísla a času sloves	
4.	Rozliší větu jednoduchou a souvětí.	stavba věty, spojování vět v souvětí spojovacími výrazy	
4.	V rámci svých schopností napíše správně i/y v koncovkách podstatných jmen.	vzory podstatných jmen	
4.	Určí základní skladební dvojice.	podmět, přísudek	
4.	V rámci svých schopností sestaví osnovu projevu a člení text na odstavce.	rozlišování řeči přímé, věty uvozovací, dramatizace textu, odstavce	
4.	Napíše dopis s vhodným oslovením a správnou adresou.	telegram, telefonování, psaní adresy a dopisu	
4.	Vyjadřuje se v jednoduchých formách společenského a úředního styku.	psaní adres, pohlednic, blahopřání, psaní dopisu, formální úprava - úhlednost, čitelnost	OSV - Mezilidské vztahy, péče o dobré vztahy, respektování, empatie
4.	Při psaní textu používá jazykových příruček.	práce s příručkami - Pravidla českého pravopisu	
4.	Napíše postup činnosti.	pracovní postup	
4.	Vyhledá klíčová slova textu, rozliší podstatné a okrajové informace.	zprávy, zpravodajství, reklama	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
4.	V rámci svých schopností čte plynule a správně s porozuměním, dbá o správnou intonaci hlasu.	výcvik správného a plynulého čtení	
4.	Své poznatky s četby využívá v jiných předmětech. Využívá poznatků z četby v dalších školních předmětech.	encyklopedie, odborná literatura	
4.	V rámci svých schopností vyjadřuje své pocity z četby, poslechu či představení. Zapojuje se do diskuse.	hledání motivů činů literárních hrdinů, odlišení verše od prózy, hodnocení postav literárního díla	OSV - Kooperace a kompetice, rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci
5.	Aktivně se zapojuje do komunikace, používá jazyk v ústní i písemné podobě v běžném životě.	osvojování jazyka, vytváření vztahu k jazyku	OSV - Komunikace, řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
5.	Osvojil si spisovnou výslovnost a základní pravopisné jevy přiměřeně ke svému věku a schopnostem.	stavba slova, kořen, předpona přípona, vyznačování slovotvorných základů	
5.	V rámci svých schopností využívá přídavná jména při stylistickém projevu ústním i písemným.	výcvik pravopisu, užití správných koncovek	
5.	Používá spisovné výslovnosti a pravopisu souhláskových skupin.	přídavná jména odvozená od jmen zakončených na -s/-ský,-ští,zdvojené souhlásky	

5.	Zná základní význam předpon a předložek, uvede příklady.	předpony s-,z-,vz-, předložky s, z	
5.	Rozlišuje skupiny bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně.	skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně	
5.	V rámci svých schopností vysvětlí rozdílnost kategorie sloves a podstatných jmen, doloží příklady.	určování pádů, čísla, rodu, vzoru, skloňování dle vzorů, určování mluvnických kategorií sloves	
5.	Rozlišuje druhy přídavných jmen.	druhy přídavných jmen	
5.	Orientuje se v zájmenech, uvádí příklady.	nahrazování podstatných jmen zájmeny, určování zájmen osobních	
5.	Vyhledá v textu číslovky.	druhy číslovek	
5.	Charakterizuje různé druhy podmětů, vyhledá je v textech. Správně určí.	podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný	
5.	V rámci svých schopností vysvětlí shodu podmětu s přísudkem, uvádí příklady.	shoda podmětu s přísudkem	
5.	Zná pravidla interpunkce, užívá je v praxi, pracuje s Pravidly českého pravopisu.	řeč přímá, popis	
5.	Vhodně komunikuje v běžném společenském styku, správně vyplní běžný tiskopis.	telegram, podávání telegramu, podací lístek, poštovní poukázka, průvodka, psaní dopisu	OSV - Seberegulace a sebeorganizace; Cvičení sebekontroly, VDO, média
5.	Vypravuje, popisuje, rozšiřuje si slovní zásobu.	vypravování, popis předmětu, děje, pracovního postupu	OSV - Kreativita, Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
5.	Udělá interview s libovolnou osobou.	interview	OSV - Seberegulace a sebeorganizace, Cvičení sebekontroly
5.	Člení text na odstavce, dodržuje úvod, stať, závěr.	logické členění textu	
5.	Rozezná a používá synonyma, antonyma, homonyma, slova jednoznačná a mnohoznačná.	vztahy slov	
5.	Sestaví osnovu příběhu	druhy osnov	
5.	Diskutuje o přečteném textu, knize, v rámci svých schopností hodnotí úroveň, vyjadřuje své pocity, hovoří souvisle a spisovně.	reprodukce textu, postoje literárních postav, hodnocení díla	OSV - Mezilidské vztahy, Péče o dobré vztahy, respektování, empatie
5.	Orientuje se v encyklopediích pro děti a mládež, v nabídce dětské literatury, prezentuje novinky ze světa literatury.	práce s textem, kulturní život	
5.	V rámci svých schopností plynule čte s pochopením, dodržuje správnou intonaci, tempo. Používá elementární literární pojmy	předčítání, recitace, rozbor textu, poezie, bajka, přirovnání, zosobnění	
5.	Rozliší prózu, poezii, drama. Uvádí příklady.	základní členění literatury	
5.	Dokáže přednést básnický (lyrický a epický) text.	přirovnání, rytmus	

5.1.6 Charakteristika vyučovacího předmětu – 2.stupeň

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter. Skládá se ze tří složek - jazykové výchovy, komunikační a slohové výchovy a literární výchovy. Ve výuce se tyto složky navzájem prolínají, aby si žáci v každé hodině uvědomili propojenost jazyka, stylistických prvků i prvků literárních.

Stejně jako na 1. stupni je také na 2. stupni naším cílem podávat obsah učiva předmětu Český jazyk tak, aby znalosti a zejména dovednosti, které v něm žáci získají, mohli využívat také v dalších vyučovacích předmětech, v různých situacích které život přináší. Jedná se zejména o rozvoj komunikačních dovedností, rozšiřování aktivní i pasivní české slovní zásoby, komunikační pohotovost, schopnost srozumitelně se vyjadřovat. Vzhledem ke specifickým věku žáků považujeme za důležité vytvářet u žáků schopnost používat jazyk efektivně a společensky přiměřeně jako nástroj utváření vztahů s lidmi. Dovednost správně formulovat, popsat vlastnosti jevů, se kterými žáci přicházejí do styku, jim umožňuje kvalitní, co nejméně zkreslené vnímání a chápání světa.

Český jazyk má v systému vzdělávacích oborů ústřední postavení.

Osvojení pravopisných a mluvnických pravidel vnímáme jako nezbytný nástroj dosažení hlavního cíle tohoto vyučovacího předmětu – dovednost co nejlépe komunikovat ústně i písemně v českém jazyce.

5.1.7 Časová dotace a organizace výuky – 2.stupeň

Vyučovací předmět Český jazyk je na 2. stupni vyučován ve všech ročnících. V šestém, sedmém a devátém ročníku s týdenní časovou dotací pět hodin, v osmém ročníku s týdenní časovou dotací čtyři hodiny. K pokrytí této časové dotace byla využita celá minimální časová dotace vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a čtyři disponibilní hodiny rámcového učebního plánu RVP ZV.

Vyučovací hodiny Českého jazyka probíhá zpravidla ve kmenových třídách. Je-li to vhodné, zejména vyžaduje-li to aktuální vzdělávací obsah, probíhá výuka v počítačové učebně, v pobočce Městské knihovny Praha, nebo v jiném odpovídajícím prostoru.

Skupinové vyučování probíhá v rámci třídy v jednom prostoru a ve stejném čase. To znamená, že žáci nejsou na tento vyučovací předmět děleni do homogenních skupin podle své výkonnosti, nebo jiného kritéria. Individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné školní třídy.

5.1.8 Průřezová témata – 2.stupeň

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Český jazyk jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích – 6. a 7. ročník

Komunikace

- komunikace v různých situacích, efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci – 6. a 7. ročník

Kooperace a kompetice

- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci – 6. a 7. ročník

Výchova demokratického občana

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie – 9. ročník

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních prvků od informativních a společensky významných, hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, identifikování orientačních prvků v textu – 9. ročník

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem, hlavní rysy reprezentativnosti, vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot v textu, identifikace zjednodušených mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků – 8. ročník

Stavba mediálních sdělení

- příklady pravidelnosti v uspořádání mediovaných sdělení, principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy, zezábavňující principy, příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení – 8. ročník

Vnímání autora mediálních sdělení

- identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření/zastření názoru a postoje, výběr a kombinace slov z hlediska záměru a hodnotového významu – 8. ročník

Fungování a vliv médií ve společnosti

- organizace a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování, způsoby financování médií, vliv médií na každodenní život, vliv médií na uspořádání dne a rejstřík konverzačních témat, role médií v politickém životě, vliv médií na kulturu, role médií v politických změnách - 8. ročník

Tvorba mediálního sdělení

- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, technologické možnosti a jejich omezení - 9. ročník

Práce v realizačním týmu

- redakce školního časopisu, utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů, faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost mediální produkce - 9. ročník

5.1.9 Klíčové kompetence – 2.stupeň

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk na 2. stupni rozvíjíme klíčové kompetence (systém vědomostí, dovedností i postojů potřebný ke kompetentnímu jednání v přirozených životních situacích) zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Práce se slovníky
- Identifikace klíčových slov v textu
- Používání symbolů v procesu čtení
- Kritické myšlení
- Organizace a plánování učení.
- Aplikace teoretických informací v praxi.

Kompetence k řešení problémů

- Vyhledávání a porovnávání relevantních informací
- Hledání podstatných informací, jejich oddělení od informací balastních
- Aplikace osvojených vědomostí v praxi
- Ověřování správnosti řešení podle klíče, příručky
- Vědomé propojování získaných poznatků do širších celků
- Žádost o radu

Kompetence komunikativní

- Opisné vyjadřování
- Používání komunikačních technologií
- Používání auditivních pomůcek
- Rozšiřování aktivní i pasivní slovní zásoby
- Naslouchání
- Osvojování komunikačních pravidel
- Písemné zaznamenávání vlastních myšlenek

Kompetence sociální a personální

- Plnění úkolů ve dvojicích, trojicích, pracovní skupině
- Respektování jiných způsobů sociální interakce
- Nácvik aktivního navazování kontaktů
- Rozeznávání a osvojování si sociálních rolí
- Respektování názorů druhých
- Empatie a asertivita

Kompetence občanské

- Pravidla a společenské normy
- Pravidla reprezentace osoby, školy, města, země
- Rozvoj empatie

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Prezentace vlastní práce
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Dodržování hygieny práce
- Systematičnost práce
- Ověřování výsledků vlastní práce na reakci ostatních

Kompetence digitální

- Získávání a porovnávání informací z více zdrojů;
- Třídění informací
- Výběr relevantních informací
- Odůvodnění návrhu řešení (výběru)
- Zaznamenání informací a jejich případná úprava;
- Prezentování závěru

5.1.10. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
6 – 9.	V rámci svých schopností využívá různých zdrojů informací (jazykové příručky, slovníky, encyklopedie, internet).	úvod o českém jazyce	
6.	V rámci svých schopností srozumitelně vyslovuje.	zvuková stránka jazyka	
6.	V rámci svých schopností zvládá v písemném projevu pravopis slootovorný a lexikální.	stavba slova a pravopis	
6.	Správně třídí slovní druhy, tvořit spisovné tvary slov, dokáže používat slovesné tvary, příliš nechybje v užívání jmenných tvarů přídavných jmen, dokáže skloňovat a používat zájmena a číslovky v písemném a ústním projevu.	tvarosloví	
6.	Rozlišuje významové vztahy v jednoduché větě a souvětí, postupně zvládá základ syntaktického pravopisu.	věta jednoduchá a souvětí	
6.	Dle svých schopností napíše na základě osnovy vypravování v 1. i 3. osobě, nebo aby byla dodržena logická návaznost či dějová posloupnost. Naučí se členit text do odstavců. Používá přímou řeč. Napsanou práci reprodukuje verbálně.	vypravování	
6.	Na základě osnovy dle svých schopností napíše popis (pracovního postupu, předmětu, osoby, děje). Zhodnotí význam tohoto sloh. útvaru pro praktický život.	popis	
6.	Rozliší běžné evropské jazyky na slovanské, germánské a románské.	Aj, Nj, Čj, Fj, Rj, Sj, Pj, lj	
6.	Vytvoří krátkou zprávu a oznámení na základě podkladů z médií. Posoudí specifickou a praktické využití sloh. útvarů.	zpráva a oznámení	
6.	V rámci schopností se zdokonaluje v praktickém a tvůrčím přístupu ke studiu náročnějšího textu. Učí se efektivně využívat výpisků a výtahu.	jak se učíme	
6.	Vysvětlí odlišnosti mezi dvěma základními druhy korespondence, osobním a úředním. Naučí se odlišností stylu a bude schopen daný slohový útvar (za pomoci vzoru - osnovy) vytvořit.	dopis	
6.	Rozlišuje specifické typy komunikace.	telefonní a elektronická komunikace	
6.	V rámci svých schopností rozlišuje a vysvětlí charakteristické rysy literárních žánrů (mýty, báje, pohádky, pověsti). Přičítá významného autora k jednotlivým žánrům.	mýty, báje, pohádky a pověsti	
6.	Jmenuje autory, kteří jsou spjati s národně výchovnou linií č. literatury, v rámci schopností je zhodnotí pohledem člověka XXI. století.	z české literatury XIX. stol.	
6.	Popíše rozdílnost vnímání jednotlivých autorů cesty a putování na základě ukázek. Porovná názory s názory a pohledy na cestování dnes.	na cestě	
6.	Rozlišuje kvalitní dobrodružnou literaturou s "brakovou" literaturou sešitů, komixů, popř. filmu.	příběhy odvahy a dobrodružství	OSV - Kooperace a kompetice, Rozvoj individuálních sociálních dovedností pro kooperaci

	Nalezne popisné složky napínavého vypravování (vhodná volba slov).		
6.	Na ukázkách textů vysvětlí rozmanité podoby vztahu mezi člověkem a zvířetem, jejich partnerství a střetávání od různých autorů. Diskutuje na toto téma, uvádí své zkušenosti.	svět lidí a zvířat	OSV - Rozvoj kreativity, rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
6.	V rámci svých schopností vysvětlí různé podoby humoru a v lit. textech nalezne rozmanité ukázky. Poukazuje na specifické slohové a jazykové prostředky autorů. Diskutuje o tomto tématu, posoudí jej v protikladu s masovou mediální zábavou.	maléry a patálie	
6.	Na základě vhodných ukázek vysvětlí pointu. V rámci svých schopností napíše podle vzoru vlastní práci.	úsměvy a šibalství	
7.	Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov, vyhledá obtížnější tvary slov v příručkách. Správně napíše velké písmeno v běžných případech.	tvarosloví	
7.	Rozliší nejdůležitější způsoby tvoření slov a orientuje se v textu. Pojmenuje přenesená pojmenování, využívá termínů z ostatních vyučovacích předmětů.	význam slova slovní zásoba a tvoření slov	
7.	V rámci svých schopností správně rozlišuje základní a rozvíjející větné členy, orientuje se v různých typech vedlejší věty, ovládá interpunkci ve větě jednoduché a souvětí, zvolí nejvhodnější spojky v souvětí souřadném.	skladba	
7.	Na základě ukázek rozpozná složitější verzi vypravování. V rámci svých schopností vytvoří na základě osnovy vyprávění se zápletkou, vyvrcholením a rozuzlením. Prezентuje svou práci ústně i písemně. Je schopen jednoduché dramatizace. Posoudí názory autora a zhodnotí důvěryhodnost.	vypravování	OSV - Komunikace, Komunikace v různých situacích, efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci
7.	Na základě dovedností a znalostí z loňského roku popíše umělecký předmět (obraz a fotografii). Na tuto látku naváže líčením a charakteristikou, do kterých zapojí svůj subjektivní pohled.	popis	
7.	Podle předlohy napíše vlatní životopis. Vyjmenuje možné situace, kdy může životopis využít. Orientuje se v jednotlivých typech životopisů. Využívá předlohy v počítači.	životopis	OSV - Kooperace a kompetice, Rozvoj individuálních sociálních dovedností pro kooperaci
7.	V rámci svých schopností napíše žádost. Vyjmenuje situace, při které se se žádostí setkáváme.	žádost	OSV - Komunikace, Komunikace v různých situacích, efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci
7.	Na základě příkladů z médií se žák seznámí s pozvánkou. Dopídí se jejího společenského významu. V rámci schopností vytvoří pozvánky k rozličným událostem.	pozvánka	
7.	Pracuje s odbornou literaturou. V rámci svých schopností si tvoří výtahy, výpisky a osnovy. Využívá jich při samostudiu.	výtah	

7.	V rámci svých schopností rozpozná meditativní poezii, na kterou naváže uvolněnou a hravou tvorbou. Chápe poezie, jako individuální obraz autora, jeho myšlenkové pochody, nálady, vnímání světa. Zná základní terminologii a dokáže ji vysvětlit.	v krajinách fantazie	OSV - Rozvoj kreativity, rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
7.	Posoudí a porovná obě pozice lásky - přátelské i milostné. Pracuje s dalšími texty o lásce (vč. písňových textů), které v rámci svých schopností přednese.	o přátelství a lásce	
7.	Znalosti získané v hodinách dějepisu aplikuje do literatury, období středověku.	staré příběhy - věčná témata	
7.	Zná i méně známé autory. Diskutuje o kvalitě a smyslu jejich děl. Opírá se o vlastní četbu, popř. filmy, na které se dívá.	nikdy se nevzdávej - souboje, prohry a vítězství	
7.	Čte osobně laděné romány či vzpomínkové prózy. Prezентuje knihy či texty, vyjádří vlastní názor, zážitek z četby.	jak jsem potkal lidi	
7.	Rozumí významu zábavné formy literatury, vysvětlí ho. Vyhledá v textech hodnoty přátelství a životního optimismu. Srovná vlastní četbu se zpracováním těchto témat v médiích.	s úsměvem jde všechno líp	
8.	Rozliší spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich použití.	obecné výklady o českém jazyce	
8.	Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, využívá znalostí o jazykové normě dle komunikačních situací.	nauka o slovní zásobě	
8.	V rámci svých schopností zvládá pravopis koncovek jmen a sloves ve spojení s dalšími pravopisnými jevy. Vhodně používá slovesné tvary, pracuje s Pravidly českého pravopisu a s dalšími příručkami.	tvarosloví	
8.	Rozlišuje různé druhy souvětí, pozná větu hlavní a vedlejší, zná rozní stavbu věty jednoduché, ovládá určování druhů vět a zvládá textovou stavbu věty.	skladba	
8.	Vyjmenuje a charakterizuje styly jazykového projevu.	shrnutí o slohu	MV - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce, rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem, hlavní rysy reprezentativnosti, vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot v textu, identifikace zjednodušených mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků – 8. a 9. ročník, Český jazyk a literatura
8.	V rámci svých schopností se ztotožní z literární, filmovou postavou, či významnou dobovou osobností. V psané formě tuto postavu zpodobní za pomoci vnitřní a vnější charakteristiky, vhodně zvolí jazykové a slohové prostředky. Diskutuje o své práci, dokáže pohotově argumentovat.	charakteristika lit. postavy	
8.	V rámci svých schopností napíše subjektivně zabarvený popis (líčení). Diskutuje o své práci, pohotově argumentuje.	líčení	MV - Fungování a vliv médií ve společnosti, organizace a postavení médií ve společnosti, faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování, způsoby financování médií, vliv médií na

			každodenní život, vliv médií na uspořádání dne a rejstřík konverzačních témat, role médií v politickém životě, vliv médií na kulturu, role médií v politických změnách
8.	V rámci svých schopností vypracuje na základě osnovy výklad na odborné téma, které je mu blízké. Svou práci přednese, pohovoří o ní, vede diskusi.	výklad	
8.	Vybere a použije vhodný citát z knihy. Uvede k němu citaci dle normy.	výtah	MV - Vnímání autora mediálních sdělení, identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření/zastření názoru a postoje, výběr a kombinace slov z hlediska záměru a hodnotového významu
8.	Na základě dříve získaných znalostí a dovedností o úvaze připojí své hodnocení, vlastní názor. Jasně formuluje své myšlenky. Chápe význam obrazných vyjádření a vhodných otázek, používá je. Zhodnotí důvěryhodnost.	úvaha	
8.	Orientuje se v literárních žánrech. Všímá si kontrastů (láska - smrt, komično - tragično). Porovnává prvky textů a zvažuje jejich účinek. Posoudí názory autora a zhodnotí důvěryhodnost.	mediální sdělení	MV - Stavba mediálních sdělení, příklady pravidelnosti v uspořádání mediovaných sdělení, principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy, zezábavující principy, příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení
8.	Rozezná a pojmenuje problematiku doby v textech společensko-kritických či sociálně-kritických s využitím znalostí s dějepisu. Vybrané ukázky porovná s filmovým zpracováním.	od romantismu k moderní literatuře	
8.	V rámci svých schopností rozpozná v textu smysl díla, poslání literatury v těžkých chvílích člověka.	psoty lopoty	
8.	Chápe a vysvětlí poslání humoru a jeho smysl v lit. dílech. Porovná slovní humor s gagy a situačním humorem, který zná především z TV a z filmů. Diskutuje na toto téma na základě vlastní četby.	humor	
8.	V rámci svých schopností vytvoří krátký literární útvar se zapojením fantazie. Využívá všech dříve nabytých znalostí a dovedností: ví, jak nakládat s jazykem, zvukovou stránkou, grafickou formou, bohatostí slovní zásoby atd.	chvála jazyka	
8.	Charakterizuje literární žánr sci-fi. Porovná lit. předlohu s filmovým zpracováním po stránce kvality jazyka, síly a hloubky příběhu, char. vlastností hlavních hrdinů. Reálně uvažuje o snech a vizích v díle a porovná je se skutečností.	sci-fi	
9.	Kultivovaně, výstižně a vhodně používá spisovné jazykové prostředky v rámci komunikace. Zná slovanské jazyky, pracuje s různými ukázkami textu. Rozlišuje spisovný a nespisovný projev.	obecné výklady o českém jazyce	
9.	Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, správně klade přízvuk u slov a vět. Používá větnou melodii v komunikaci	zvuková stránka jazyka	
9.	Znalosti o jazyce a stylu používá ke gramaticky a věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé	tvoření slov, význam slova	

	práci s textem. Samostatně pracuje s odbornými příručkami.		
9.	Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá v komunikaci v písemném projevu. V rámci svých schopností používá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický a syntaktický.	tvarosloví	
9.	V rámci svých schopností se orientuje v pravidlech skladby českého jazyka, rozlišuje významové vztahy, používá interpunkci ve větách, zná členění složitěho souvětí (znalost o oslovení, o vsuvce a větě neúplné). V praxi používá daný pořádek slov v české větě.	skladba	
9.	Využívá znalosti z oblasti mluvnice, literatury a slohu při práci na zadáných úkolech. V rámci svých schopností dodržuje jazykovou správnost, slohovou přiměřenost a vhodnost - kultivovanost.	jazyková kultura	
9.	Vhodně použije sloh. útvar vypravování v umělecké oblasti. Diskutuje o vhodnosti zvolené formy autora.	vypravování	
9.	V rámci svých dovedností a schopností napíše složitější verze slohových prací - popisu i charakteristiky, inspiruje se lit. příklady. Uvede situace z praxe, v nichž je možno dané slohové útvary použít.	popis a charakteristika	MV - Tvorba mediálního sdělení, uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu vhodných sdělení, tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, technologické možnosti a jejich omezení
9.	Orientuje se v základních tiskopisech, vyplní je. Jmenuje místa, kde se s tiskopisy může setkat.	tiskopisy, životopis	
9.	V rámci svých schopností prezentuje odborný text formou výkladu nebo výtahu - písemně i ústně, vyhledá v krátkém textu klíčová slova. Vede diskusi na dané téma.	výklad a výtah	
9.	V rámci svých možností prohloubí znalosti a dovednosti o úvaze. Pokusí se úvahu kombinovat s jinými slohovými útvary, vysvětlí její užití, najdou příklady v médiích, literatuře. Pokusí se tlumočit úvahy významných osobností do své věkové (dobové) roviny.	úvaha	MV - Práce v realizačním týmu, redakce školního časopisu, utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu, stanovení cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů, faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost mediální produkce
9.	Při proslovu správně vyslovuje, užívá gesta, koordinuje pohyby.	proslov	
9.	Aktivně diskutuje na zadané téma, dokáže diskusi řídit, používá vytříbených jazykových prostředků. Zpětně zhodnotí, zda ve svém projevu hovořil přiměřeným tempem, zda všechna slova zřetelně vyslovoval. Pojmenuje běžné rozdíly mezi tím, jak se vyjadřuje soukromě a jak je vhodné mluvit na veřejnosti.	diskuse	
9.	Charakterizuje publicistický styl. Spolupracuje při vytváření školních novin v podobě příspěvku. Zná přechodné útvary. V rámci svých schopností vytvoří podle vzoru fejeton. Žák najde výrazný prostředek manipulace v textu. Žák rozpozná alespoň jeden cíl sledovaný autorem textu. Žák zaujme kritický postoj k cílům manipulace (k záměrům manipulátora).	publicistické útvary	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních prvků od informativních a společensky významných, hodnotící prvky ve sdělení, hledání rozdílu mezi

			informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení, identifikování orientačních prvků v textu
9.	Charakterizuje všechny probrané slohové útvary. Dokáže je správně použít. Zná další možnosti slohového projevu.	souhrnné poučení o slohu	
9.	Zná a dokáže jmenovat české autory, kteří jsou známi pro své fabulační schopnosti. V rámci svých schopností hlasitě přednáší. Na základě vlastní četby připomene další díla, u vybraných autorů zhodnotí kvalitu filmového zpracování.	chvála vypravěčství	
9.	Nalezne v odlehčené lit. ukázce s vážným podtextem zápletky, zaujme svůj postoj k náplni textů. Rozpozná výrazné rysy vypravěčského stylu, kterými se úryvek liší od neutrálního, neprofesionálního podání nějaké situace.	naruby anebo jak vychovávat vychovatele	
9.	Jmenuje známá divadelní díla, charakterizuje jednotlivé divadelní žánry, všimá si prolínání forem - i v písňových textech. Zhodnotí význam folkové tvorby (na základě zvukových nahrávek). V rámci svých schopností vytvoří scénický text, v rámci kolektivu zahraje menší divadelní kus.	divadlo - písňové texty	
9.	Jmenuje nejvýznamnější autory poezie XX. st. Používá správnou terminologii. V rámci svých schopností rozebere báseň, zaujme k ní stanovisko, diskutuje na dané téma.	poezie	
9.	V souladu s dějepisem se žák seznámí s politickou (ideovou) angažovaností literatury ve XX. století. Podobně jako v minulém ročníku přehodnotí autorovy názory, porovná je se skutečností.	vize a fantazie	
9.	Uvede, proč upřednostňuje filmové zpracování díla nebo literární četbu, případně proč přijímá obojí	ztvárnění lit. díla	
9.	Čte vážněji laděné příběhy, převypráví nelehké životní osudy a životní křížovatky hrdinů apod. Zapojuje se do diskuse o problematice dané doby a navrhuje možnosti řešení. Uvede své postoje k hrdinům, diskutuje s ostatními.	osudy	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, demokracie jako protiváha diktatury a anarchie – 9. ročník

5.2. Anglický jazyk

5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Anglický jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Hlavním cílem vzdělávání ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk je vytvoření a rozvoj dovednosti komunikovat v nejrozšířenějším světovém jazyce. Schopnost používat anglický jazyk přitom chápeme jako prostředek k získávání informací o světě (krásná i odborná literatura, internet), navazování kontaktů a vytváření mezilidských vztahů. Uvědomujeme si, že v současnosti a zřejmě i v době, kdy budou naši žáci dospělí, je schopnost komunikovat anglicky potřebná nejen při cestování do anglicky mluvících zemí, ale například v rámci Evropy jde takřka o univerzální dorozumívací prostředek. Schopnost komunikovat anglicky zároveň chápeme jako cestu k rozvoji osobní svobody člověka, a to v tom smyslu, že takto vybavený člověk není závislý pouze na informačních zdrojích, které používají češtinu.

Nikoliv mechanická nápodoba, ale skutečně uvědomělé používání cizího jazyka přitom může podpořit také ukotvení znalosti struktury jazyka mateřského – díky srovnání a uvědomění si rozdílů mezi způsobem vyjadřování v mateřském a cizím jazyce (například v používání slovesných časů, nebo slovesného záporu).

Co se týká rozsahu a hloubky dovedností, které by měli žáci na konci základního vzdělávání v předmětu Anglický jazyk nabýt, odpovídají úrovni A2 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Měli by tedy rozumět větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se jich bezprostředně týkají (např. základní informace o nich, jejich rodinách, nakupování, místopisu a zaměstnání). Očekává se, že budou komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech, že dokážou jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jejich nejnaléhavějších potřeb.

5.2.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován od třetího do devátého ročníku (třetím, čtvrtém, pátém, šestém, sedmém, osmém a devátém). Ve všech ročnících, ve kterých je vyučovací předmět Anglický jazyk vyučován, je dotován třemi hodinami týdně. Časová dotace tak vyčerpává celou minimální dotaci stanovenou RVP ZV.

V hodinách Anglického jazyka jsou žáci vyučováni ve skupinách do 23 žáků. Pokud je v kmenové třídě 23, nebo méně žáků, probíhá výuka v rámci celé třídy. Pokud je ve třídě 24, nebo více žáků, jsou žáci rozděleni do skupin. Primárně jsou žáci ve třetím ročníku rozděleni do skupin náhodně – metodou náhodných čísel.

Individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci vzdělávací skupiny.

5.2.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Anglický jazyk jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopnosti poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát
- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Stavba mediálních sdělení
- Vnímání autora mediálních sdělení
- Fungování a vliv médií ve společnosti

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu

5.2.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- práce s dvojjazyčným slovníkem
- práce s výkladovým slovníkem
- identifikace klíčových slov v textu
- používání symbolů v procesu čtení
- kritické myšlení
- vedení vlastních záznamů

Kompetence k řešení problémů

- vyhledávání a porovnávání relevantních informací
- aplikace osvojených vědomostí v praxi
- kritické myšlení

Kompetence komunikativní

- opisné vyjadřování
- používání komunikačních technologií
- používání auditivních pomůcek
- navozování konverzačních situací
- rozeznávání určujících informací (focusing)
- poslech

Kompetence sociální a personální

- skupinová spolupráce
- zohledňování kulturních odlišností
- respektování jiných způsobů sociální interakce
- nácvik aktivního navazování kontaktů
- rozeznávání a osvojování si sociálních rolí

Kompetence občanské

- pravidla a společenské normy a jejich kulturní a historická podmíněnost
- pravidla reprezentace osoby, školy, města, země
- rozvoj empatie

Kompetence pracovní

- vedení záznamů
- prezentace vlastní práce
- systematickosti práce
- ověřování si výsledků práce

Kompetence digitální

- práce s on-line slovníkem
- kontrola gramatiky on-line
- prezentace v digitální podobě
- vyhledávání informací na internetu v AJ
- využívání umělé inteligence
- psaní e-mailů
- vyplňování on-line formulářů + opatrnost s poskytováním osobních údajů

5.2.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Cizí jazyk	
3.	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně.	„classroom English“ (jednoduché otázky a pokyny učitele ve třídě)	
3.	zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	základní číslovky do 20 a jejich spojení s předměty každodenní potřeby (učební pomůcky, školní potřeby, zařízení třídy a školy), slovesa vyjadřující běžné činnosti žáků	

3.	rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu.	zvířata a jejich vlastnosti vyjádřené přídavnými jmény	
3.	rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu.	rodina a domov, předložky, slovesa být a mít, osobní zájmena	
3.	přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení.	zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov – přiřazování, odlišování	
3.	píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy.	základní údaje o vlastní osobě	
4. – 5.	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností. CJ-5-1-01	classroom English (zájmena ukazovací a přivlastňovací, množné číslo podstatných jmen)	
4. – 5.	zapojí se do jednoduchých rozhovorů. CJ-5-2-01	sestavení krátkého a jednoduchého rozhovoru obsahujícího základní zdvořilostní obraty a fráze (téma koníčky a volný čas), nácvik přiměřené reakce při nepochopení	
4. – 5.	vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům. CJ-5-3-01	vyhledávání informací ke konkrétnímu tématu (počasí a další) v jednoduchém a krátkém textu	
4. – 5.	vyplní osobní údaje do formuláře. CJ-5-4-02	formuláře a jejich položky v anglickém jazyce, cestování	
4. – 5.	rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. CJ-5-1-02	rozvoj slovní zásoby (aktivní i pasivní) v pomalém a zřetelném projevu	
4. – 5.	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. CJ-5-2-02	rozhovory na téma já, moje rodina a domov (přítomný čas prostý a průběhový ve větě oznamovací)	
4. – 5.	rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu. CJ-5-3-02	čtení s porozuměním přiměřeně náročných a dlouhých textů, práce s dvojjazyčným slovníkem (tištěným a elektronickým), nakupování v zahraničí	
4. – 5.	napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života. CJ-5-4-01	dopis a zpráva za použití jednoduchých vět a slovních spojení, kalendářní rok; svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny	
4. – 5.	rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu	poslech přiměřeně náročného textu a stručná reakce/shrnutí v anglickém jazyce, oblékání	

	a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu. CJ-5-1-03		
4. – 5.	odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá. CJ-5-2-03	otázky a odpovědi (kladné i záporné) v přítomném čase průběhovém a prostém	

5.2.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Cizí jazyk	
6. – 7.	rozumí informacím v jednoduchých poslechovéch textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně. CJ-9-1-01	každodenní činnosti (daily routines), běžný život u nás a ve vybrané anglicky mluvící zemi	
6. – 7.	zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích. CJ-9-2-01	konverzace v restauraci, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména	
6. – 7.	vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech. CJ-9-3-01	práce s autentickými materiály doprava a cestování, používání členů, velká písmena v angličtině	
6. – 7.	rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat. CJ-9-1-02	poslech přiměřeně náročného textu a stručná reakce/shrnutí v anglickém jazyce, oblékání	
6. – 7.	mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech. CJ-9-2-02	minulý čas prostý a minulý čas průběhový, charakteristika	
6. – 7.	rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace. CJ-9-3-02	opisné vyjadřování, odvozování významu slov, běžné příkazy, zákazy a doporučení ve veřejném prostoru	
6. – 7.	napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. CJ-9-4-02	skladba anglické věty	
6. – 7.	popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života. CJ-9-2-03	jednoduchý popis věci, osoby, události	
6. – 7.	vypráví jednoduchý příběh či událost. CJ-9-2-03	budoucí čas („I will“ i „I am going to“, plány do budoucna	
6. – 7.	reaguje na jednoduché písemné sdělení.	reakce na vzkaz, pozvání, upozornění, výzvu (mail, SMS, ...)	

	CJ-9-4-03		
8. – 9.	rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně. CJ-9-1-01	poslech s porozuměním rodilého mluvčího, jednoduchá píseň se srozumitelnou výslovností	
8. – 9.	zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích. CJ-9-2-01	otázky ve všech probraných slovesných časech, pocity a nálady	
8. – 9.	vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech. CJ-9-3-01	četba a zpracování textů v autentických materiálech (internetových, časopiseckých, knižních)	
8. – 9.	vyplní základní údaje o sobě ve formuláři. CJ-9-4-01	stručný životopis, formulář žádosti o vstupní vízum a vybraný další	
8. – 9.	rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat. CJ-9-1-02	poslech přiměřeně náročné konverzace a její stručná reprodukce/shrnutí v anglickém jazyce, životní prostředí	
8. – 9.	mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech. CJ-9-2-02	samostatné vystoupení na vybrané téma	
8. – 9.	rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace. CJ-9-3-02	orientace v textu, práce s výkladovým slovníkem	
8. – 9.	napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat. CJ-9-4-02	stavba textu, logické řazení vět, rozvoj slovní zásoby v oblasti v češtině neohebných slovních druhů – příslovčí, předložek, spojek, částic a citoslovcí	
8. – 9.	vypráví jednoduchý příběh či událost. CJ-9-2-03	vyjádření minulosti – minulý čas prostý a průběhový, předpřítomný čas	
8. – 9.	popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života. CJ-9-2-03	stavba věty, anglický slovosled	
8. – 9.	reaguje na jednoduché písemné sdělení. CJ-9-4-03	písemná reakce na dopis, žádost	

5.2.7. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Cizí jazyk	
3.	je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.	„classroom English“ (jednoduché otázky a pokyny učitele ve třídě); základní číslovky do 20 a jejich spojení s předměty každodenní potřeby (učební pomůcky, školní potřeby, zařízení třídy a školy), slovesa vyjadřující běžné činnosti žáků	
4. – 5.	rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností.	classroom English (zájmena ukazovací a přivlastňovací, množné číslo podstatných jmen)	
4. – 5.	pozdraví a poděkuje.	pozdrav, rozloučení, zdvořilostní obraty	
4. – 5.	rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).	rozvoj a upevňování základní slovní zásoby v rámci probíraných témat	
4. – 5.	je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka.	zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov – přiřazování, odlišování	
4. – 5.	rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).	jednoduché fráze v rámci probíraných témat	
4. – 5.	sdělí své jméno a věk.	základní informace o sobě	
4. – 5.	rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování.	rozlišení jednotlivých zdvořilostních obrátů a reakce na ně	
4. – 5.	vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu).	jednoduchý souhlas a jednoduchý nesouhlas	

5.2.8. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Cizí jazyk	
6. – 7.	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů. CJ-9-1-01p	porozumění slyšenému, poslech učitele, spolužáků, osob hovořících v programech na počítači	
6. – 7.	rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby. CJ-9-1-02p	základní jednoduché otázky vztahující se k osobě	
6. – 7.	odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby. CJ-9-2-01p	odpovědi na otázky vztahující se k vlastní osobě	
6. – 7.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu). CJ-9-3-01p	osvojování slov a slovních spojení	
6. – 7.	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby. CJ-9-4-03p	stručná písemná reakce na sdělení v rámci osvojené slovní zásoby	
8. – 9.	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů. CJ-9-1-01p	identifikace známých slov a slovních spojení v proudu pečlivě a pomalu vyslovovaného slovního projevu	
8. – 9.	rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby. CJ-9-1-02p	základní otázky vztahující se k osobě žáka	
8. – 9.	odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby. CJ-9-2-01p	odpovědi na základní otázky vztahující se k osobě žáka	
8. – 9.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu). CJ-9-3-01p	porozumění jednoduchých sluchově a vizuálně komunikovaných textů	
8. – 9.	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby. CJ-9-4-03p	jednoduché písemné odpovědi na otázky vztahující se k osobě žáka	

5.3. Španělský jazyk

5.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem zařazení vyučovacího předmětu Španělský jazyk je přispět k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Jako druhý cizí jazyk je zvolena španělština zejména ze dvou důvodů:

1. Jde o jazyk, jehož používání se ve světě stále rozšiřuje, zjednodušeně lze konstatovat, že tam, kde není možné domluvit se s průměrně vzdělaným člověkem anglicky, je možné domluvit se španělsky.
2. Základy španělštiny, které mají žáci zvládnout, jsou v porovnání s jinými cizími jazyky s evropským základem (například s francouzštinou) snazší k osvojení.

Úroveň, na které mají žáci tento druhý cizí jazyk zvládnout, je vymezena úrovní A1 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. To znamená, že cílem je, aby žáci rozuměli známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a aby tyto výrazy a fráze používali. Dále mají umět představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žijí, o lidech, které znají, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídat. Jednoduchým způsobem se mají domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten jim pomoci.

5.3.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Španělský jazyk je vyučován v sedmém až devátém ročníku. V sedmém ročníku mu jsou věnovány dvě vyučovací hodiny týdně, v osmém a devátém ročníku tři hodiny týdně. Časová dotace tak vyčerpává celou minimální dotaci stanovenou RVP ZV pro vzdělávací obor Druhý cizí jazyk a dvě disponibilní hodiny.

Výuka vyučovacího předmětu Španělský jazyk probíhá hlavně ve kmenových třídách. V případě, že je v kmenové třídě, nebo v ročníku více než 23 žáků, dochází k dělení do dvou skupin. Primárně jsou žáci rozděleni do skupin náhodně – metodou náhodných čísel. Hodiny jedné skupiny jsou realizovány ve kmenové učebně, druhá skupina je vzdělávána v učebně v půdní vestavbě, která je dělení tříd vyhrazena.

Individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci vzdělávací skupiny.

5.3.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Španělský jazyk jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá – život vrstevníků v jiných zemích – 8. ročník

Objevujeme Evropu a svět – styl života rodin ve španělsky mluvících zemích – 8. ročník

5.3.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Španělský jazyk rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- plánování postupu
- posuzování vlastního pokroku
- určování překážek
- práce s různými zdroji informací (internet, slovník, časopisy, odborná literatura)

Kompetence k řešení problémů

- praktické ověřování správnosti řešení
- aplikace osvojeného postupu v jiné komunikační situaci
- sledování vlastního pokroku

Kompetence komunikativní

- práce s různými typy textů
- práce s rolí gest a odlišnostmi v jejich užití
- využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- hledání shod a odlišností v systémech jazyka, v jejich logice

Kompetence sociální a personální

- skupinová spolupráce
- zohledňování kulturních odlišností
- respektování jiných způsobů sociální interakce
- nácvik aktivního navazování kontaktů
- rozeznávání a osvojování si sociálních rolí

Kompetence občanské

- pravidla a společenské normy a jejich kulturní podmíněnost
- prezentace a reprezentace vlastní osoby, školy, města, ...
- rozvoj empatie

Kompetence pracovní

- efektivní používání různých materiálů – jejich výběr
- vedení záznamů
- prezentace vlastní práce
- systematičnost práce
- ověřování si výsledků práce

Kompetence digitální

- využívání aplikací a internetových stránek k hledání a ověřování informací
- procvičování pomocí aplikací a webových stránek
- vytváření a úprava digitálních obsahů k prezentaci

- využívání digitálních technologií ke zjednodušení pracovních postupů a zkvalitnění práce (například Quizlet, Kahoot, Blooket)

5.3.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Druhý cizí jazyk	
7.	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně.	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky	
7.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se témat volného času, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	poslech jednoduchých slov a vět s porozuměním	
7.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se lidského těla, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	slovní zásoba a ustálené fráze v komunikačních situacích souvisejících s lidským tělem	
7.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se oblékání, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	slovní zásoba a ustálené fráze v komunikačních situacích souvisejících s oblékáním	
7.	zapojí se do jednoduchých rozhovorů.	konverzace v rámci osvojené slovní zásoby	
7.	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného a jeho rodiny.	slovní zásoba a ustálené fráze na téma já a moje rodina	
8.	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se školy, volného času.	škola a volný čas	
8.	rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	grafická podoba jazyka – vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	
8.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	běžné téma našich rozhovorů španělsky	
8.	vyplní ve formuláři základní údaje o sobě	vyplnění jednoduchého formuláře	
8.	napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	dopisování	
8.	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se zdraví a sportu	zdraví a sport	
8.	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se nakupování	nakupování	
9.	odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	otázky a odpovědi	

9.	rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	o čem se baví naši vrstevníci ve španělsky mluvících zemích	
9.	rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	realie španělsky mluvících zemí	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) Evropa a svět nás zajímá – život vrstevníků v jiných zemích; objevujeme Evropu a svět – styl života rodin ve španělsky mluvících zemích
9.	napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny a školy	životopis	
9.	napiše jednoduché texty týkající se jeho volného času a dalších osvojovaných témat	mé koníčky	
9.	stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	písemná komunikace – žádost a dopisování	

5.3.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace		Vzdělávací obor Druhý cizí jazyk	
7.	je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka.	zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky	
7.	rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování.	pozdravy, poděkování, žádost	
7.	rozumí jednoduchým pokynům učitele.	„třídní španělština“	
8.	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu).	jednoduchý překlad	
8.	pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas.	jednoduchý rozhovor	
8.	sdělí své jméno a věk.	základní osobní údaje	
9.	rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	jednoduchá sdělení	
9.	rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku).	jednoduchý rozhovor	
9.	reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby.	dopisování	

5.4. Matematika

5.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

V průběhu celého základního vzdělávání se žáci učí řešit úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Výuka probíhá formou názorného učení za pomoci vhodných didaktických pomůcek v rukou žáků. Důraz klademe na rozvoj vzájemné komunikace při činnostech s pomůckami, když hovoří o tom, co dělají, při vytváření slovních úloh a jejich obměnách. Žáci tvoří otázky, navzájem se vyvolávají a odpovídají. Při těchto činnostech využívají vlastních životních zkušeností. Důležitou součástí výuky je vést žáky k sebehodnocení, sebekontrolě, k práci s chybou a kritickému myšlení. Chyby využíváme jako prostředek k učení. Podporujeme děti, aby si chyby našly samy, a učíme je vysvětlovat, proč chybu udělaly. Žáci se rovněž zdokonalují v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Hlavním cílem matematického vzdělávání v našem pojetí, které vychází z dobře připraveného vzdělávacího programu, je rozvoj schopnosti myslet. Cesta k tomuto cíli vede přes řešení úloh o číslech, tvarech a situacích. Ukazatelem správné cesty k cíli je zasloužená radost z toho, že se úlohy podaří vyřešit. Buď samostatně, nebo společně se spolužáky.

Podobně i ten, komu řešení matematických úloh dělá potíže, může mít radost z toho, když úlohu vyřeší. Žákům nabízíme dostatek zajímavých úloh různé náročnosti, tak aby každý měl možnost zažít radost z úspěchu.

5.4.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Matematika je vyučován ve všech ročnících základní školy. V prvním a ve druhém ročníku má čtyřhodinovou týdenní dotaci, ve třetím až pátém ročníku je vyučován pět hodin týdně. Na prvním stupni je tak k výuce vyčerpána celá minimální časová dotace vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace a jsou využity tři disponibilní hodiny. V sedmém a osmém ročníku, má vyučovací předmět čtyřhodinovou týdenní dotaci, v šestém a devátém ročníku pětihodinovou týdenní dotaci. Je tak vyčerpána celá minimální časová dotace vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace, dvě disponibilní hodiny rámcového učebního plánu a jednohodinová časová dotace vzdělávací oblasti Informatika je přidána v osmém ročníku.

Vyučovací hodiny Matematiky probíhají zpravidla ve kmenových třídách. Je-li to vhodné, zejména vyžaduje-li to aktuální vzdělávací obsah, probíhá výuka v počítačové učebně, nebo v jiném vhodném prostoru (v případě vyučovacích hodin věnovaných geometrii i v terénu

mimo školu). Žáci jsou vzděláváni v heterogenních skupinách, individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné školní třídy.

5.4.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Matematika jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů – 1. – 3. ročník
- **Psychohygienu** - dobrá organizace času – 4. – 5. ročník
- **Kreativita** – osobnostní rozvoj 8. - 9.

Sociální rozvoj

- **Komunikace** – jazyk matematiky, základní matematické symboly – 8. – 9. ročník

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – 4. – 5. ročník a 7. ročník

5.4.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Matematika rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Identifikace klíčových slov v textu
- Používání symbolů v procesu čtení
- Kritické myšlení
- Organizace a plánování učení
- Aplikace teoretických informací v praxi

Kompetence k řešení problémů

- Vyhledávání a porovnávání relevantních informací
- Hledání podstatných informací, jejich oddělení od informací balastních
- Ověřování správnosti řešení jiným postupem
- Práce podle stanoveného návodu

- Hledání různých variant řešení problému
- Využívání zdrojů informací (tabulky, internet)
- Ověřování správnosti řešení podle klíče, příručky
- Vědomé propojování získaných poznatků do širších celků
- Aktivní hledání podobností řešeného problému s problémy již řešenými

Kompetence komunikativní

- Přesné vyjadřování
- Používání komunikačních technologií
- Rekapitulace zadaného úkolu, provádění zápisu
- Práce s myšlenkovou mapou
- Práce s myšlenkovým schématem
- Používání symbolů a znaků

Kompetence sociální a personální

- spolupráce při řešení problému, při plnění společného úkolu
- podpora dovednosti požádat o pomoc
- sebehodnocení, zpětná vazba

Kompetence občanské

- Výpočty sociologických veličin
- Dokládání názoru argumenty
- Výpočty konkrétních situací z oblasti environmentální a ekologické
- Statistické výpočty.
- Odhady výsledků řešení a posuzování jejich reálnosti.

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Důslednost při řešení úloh
- Řešení úloh v dané přesnosti
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Práce s odbornou literaturou (učebnice, tabulky, klíče).
- V rámci svých schopností si organizuje a plánuje učení.

Kompetence digitální

- Ovládání běžně používaných digitálních zařízení
- Práce s informacemi a digitálním obsah
- Využívání informačních a komunikačních prostředků při řešení příkladů z praxe
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

5.4.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy	Učivo	Poznámka
1.	Přečte a zapíše čísla 0 až 20.	čísllice	OSV - Komunikace, jazyk matematiky, základní symboly
1.	Spočítá prvky daného konkrétního souboru do 20 - ti (včetně).	číselná řada	
1.	Podle zadání vytvoří konkrétní soubor (korálky, kuličky apod.) s daným počtem prvků do 20ti (včetně).	počítání předmětů v daném souboru, vybírání různých konkrétních souborů o daném počtu prvků	
1.	Porovná čísla a soubory prvků s počtem prvků do 20 - ti.	porovnávání čísel, vztahy menší, větší, rovno..	
1.	Sčítá a odčítá čísla v oboru 0 - 10, v oboru 10 - 20 bez přechodu přes desítku.	součet a rozdíl čísel (bez přechodu přes desítku)	
1.	Používá sčítání a odčítání při řešení praktických situací.		
1.	Řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel v oboru 0 - 20.	slovní úlohy, porovnávání čísel	
1.	Řeší a v rámci svých schopností vytváří slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru 0 - 20 bez přechodu desítky.	slovní úlohy, sčítání a odčítání čísel	
1.	V rámci svých schopností řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahům o n - více (méně) v probíraném oboru.	slovní úlohy, vztah o n - více a o n - méně	
1.	Orientuje se v prostoru (vpravo, vlevo, vpřed, za). Prakticky ukazuje.	geometrické pojmy: vpravo, vlevo; pod;nad;před;za; hned před; hned za	
1.	Rozezná geometrické útvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh, krychle, kvádr, válec.	rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh a tělesa: krychle, kvádr, válec, koule	
1.	V rámci svých schopností sčítá a odčítá do 20ti s přechodem přes desítku.	sčítání a odčítání s přechodem přes desítku	
2.	Spočítá prvky daného konkrétního souboru do 100 (včetně).	počítání po desítkách, po jedné - do 100	
2.	Vytvoří konkrétní soubory s daným počtem prvků do 100 (na počítadle, penězi, ve čtvercové síti, apod.).	číselná řada, čtení a zápis čísel	
2.	Porovná čísla do 100 a vztahy mezi nimi zapíše pomocí symbolů.	porovnávání čísel	
2.	Zaokrouhlí dané číslo na desítky.	zaokrouhlování čísel na desítky	
2.	Vyhledá čísla na číselné ose.	číselná osa	
2.	V rámci svých schopností sčítá a odčítá čísla v oboru do 100 s přechodem přes desítku.	sčítání a odčítání do 100	
2.	Používá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh.		
2.	Vypočítá slovní úlohu vedoucí k porovnávání čísel v oboru do 100.	slovní úlohy na porovnávání čísel do 100	
2.	Počítá a v rámci svých schopností vytvoří slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru do 100.	slovní úlohy na sčítání a odčítání do 100	
2.	Řeší slovní úlohy s užitím vztahů o n - více (méně) v oboru do 100.	slovní úlohy typu "o n více/méně	OSV - Kooperace a kompetice, rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci
2.	Ovládá číselné řady násobků čísel 1 až 10.	číselná řada násobků 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	

2.	Správně násobí a dělí v oboru malé násobilky.	malá násobilka; krát, děleno	
2.	Využívá násobení a dělení v praktických situacích.	názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů	
2.	Počítá a v rámci svých schopností vytváří slovní úlohy na násobení.	slovních úloh na násobení v oboru násobilky	
2.	Své znalosti kombinuje při počítání slovní úlohy s dvěma početními operacemi (např. sčítání, násobení).	dvě neznámé	
2.	Vypočítá příklad se závorkami.	závorky	
2.	v rámci svých schopností vypočítá a vytvoří slovní úlohy na vztahy n - krát více, n - krát méně.	slovní úlohy - n -krát více, n -krát méně	
2.	Kreslí křivé a rovné čáry.	úsečka, lomená čára	
2.	V rámci svých schopností odhadne délku úsečky na decimetry, centimetry.	jednotky délky - charakteristika	
2.	Změří délku úsečky na centimetry.	měření; délka úsečky, jednotky cm, m	
2.	Pozná geometrická tělesa v praxi. Vymodeluje těleso (krychli, kvádr)	praktická konstrukce staveb podle obrázků; modelování těles	
2.	Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek (časové jednotky hodina, minuta, sekunda)	časové jednotky	
2.	Čte časové údaje na různých typech hodin.	poznávání hodinách včetně digitálních, sledování jednoduchých závislostí na čase.	
3.	Čte a píše trojciferná čísla.	číselná řada, zápis čísel	
3.	V rámci svých schopností vytvoří konkrétní soubor (penězi, milimetrovým papírem apod.) s daným počtem prvků do 1 000.	Počítá po stovkách, desítkách a jednotkách, čtení a zápisy.	
3.	Zakreslí obraz daného čísla v oboru 0 až 1000 do číselné osy.	trojciferná čísel na číselné ose	
3.	Porovná čísla do 1 000.	Porovnávání čísel do 1000	
3.	Využívá sčítání a odčítání v daném oboru při řešení praktických úloh.	rozklad čísla v desítkové soustavě, součet a rozdíl čísel	
3.	Písemně sčítá a odčítá dvě trojciferná čísla.	písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměnou sčítanců	
3.	Výsledek si kontroluje jiným výpočtem.	Kontrola výsledku	
3.	V rámci svých schopností řeší a vytváří slovní úlohy na porovnávání dvou trojciferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojciferných čísel, na vztahy n - více (méně).	řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání	
3.	Předběžně odhadne výsledek řešení.	odhad	
3.	Automaticky užívá spoje všech násobílek.	násobilka	
3.	V rámci svých schopností pamětně násobí dvojciferné číslo jednociferným v jednoduchých případech.	Násobení dvojciferných čísel jednociferným	
3.	V rámci svých schopností dělí dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobílek.	dělení dvojciferných čísel jednociferným	
3.	Určí neúplný podíl a zbytek v jednoduchých případech.	dělení se zbytkem	
3.	Čte a v rámci svých schopností sestavuje tabulky násobků.	násobky	
3.	Používá tabulkové zápisy v praxi (např. ceny zboží, vzdálenosti apod.).	tabulky	
3.	Násobí a dělí při řešení praktických úloh.	řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony	

3.	Pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly.	pamětné sčítání a odčítání	
3.	V rámci svých schopností převádí jednotky délky s užitím měnitele 1 000, 100, 10.	jednotky délky milimetr, kilometr	
3.	V rámci svých schopností řeší a vytváří slovní úlohy vedoucí k násobení dvojciferného čísla jednociferným a dělení dvojciferného čísla jednociferným.	Násobení a dělení dvojciferného čísla jednociferným	
3.	Správně označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek.	bod, úsečka, přímka, poloha přímek	
3.	Narýsuje trojúhelník pomocí kružítka.	rýsování trojúhelníků, rovnostranný, rovnoramenný	
3.	Narýsuje kružnici s daným středem a daným poloměrem.	rýsování kružnic; poloměr průměr	
3.	Změří délku úsečky s přesností na milimetry.	měření úseček s přesností na milimetry	
3.	Sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr.	rýsování úsečky dané délky (např. v centimetrech a milimetrech)	
3.	Odhadne délku úsečky, určené vzdálenosti.	odhad délek různých úseček a vzdáleností	
3.	Načrtne a sestrojí rovnoběžku s danou přímkou.	rovnoběžky	
3.	Načrtne a sestrojí kolmici (pomocí trojúhelníku s ryskou) k dané přímce.	různoběžky, kolmice, trojúhelník s ryskou	
4.	Čte a zapisuje číslo 0 až 1 000 000. Vyhledá jej číslo na číselné ose.	obor 0 - 1 000 000; zápis čísel v desítkové soustavě	
4.	Počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících.	posloupnost přirozených čísel do 1 000 000, zápis čísel	
4.	Porovná čísla do 1 000 000 a řeší příslušné nerovnice.	porovnávání čísel do 1 000 000	
4.	Zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky.	zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky	
4.	Rozkládá čísla v desítkové soustavě. Porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose.	zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr)	
4.	V rámci svých schopností písemně sčítá a odčítá (sčítá alespoň tři čísla, odčítá od jednoho čísla dvě čísla, od součtu dvou čísel jedno číslo).	sčítání a odčítání čísel v daném oboru.	
4.	V rámci svých schopností pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 (nejvýše se dvěma různými číslicemi jednociferným číslem).	násobení a dělení čísel v daném oboru.	
4.	Písemně násobí jedno a dvojciferné činitele.	písemné násobení jedno- a dvojciferným činitelem	
4.	Písemně dělí jednociferným dělitelem.	písemné dělení jednociferným dělitelem.	
4.	Odhadne a kontroluje své výpočty.	odhady	
4.	V rámci svých schopností řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádění početních výkonů s čísly v daném oboru a na vztahy o n - více (méně), n - krát více (méně), n - krát více (méně).	slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o n - více (méně), n - krát více (méně) - O až 1 000 000	
4.	V rámci svých schopností řeší slovní úlohy na dva až tři početní výkony.	řešení slovních úloh	OSV - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
4.	Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku.	celek, část, zlomku	

4.	Vypočítá jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny daného počtu.	řešení a vytváření slovních úloh k určování $1/2$, $1/4$, $1/3$, $1/5$, $1/10$ daného celku	
4.	V rámci svých schopností porovná, sečte a odečte zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel.	sčítání zlomků se stejným jmenovatelem v jednoduchých případech např. $1/2 + 1/2$; $2/5 + 3/5$	
4.	Sestrojí kolmici (pomocí trojúhelníku s ryskou) k dané přímce.	rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou	
4.	Pozná souměrný útvar.	souměrné útvary	
4.	Určí osu souměrnosti modelováním, překládáním apod.	osa souměrnosti překládáním papíru na názorných obrázcích - hvězda, motýl, apod.	
4.	Nakreslí souměrný útvar.	souměrné útvary ve čtvercové síti	
4.	V rámci svých schopností určí obsah rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě.	konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti	
4.	Řeší jednoduché slovní úlohy na výpočty obsahu obdélníku a čtverce.	jednoduché slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníků a čtverců	
4.	Vymodeluje síť kvádru, krychle a opačně kvádr, krychli z dané sítě.	síť kvádru a krychle; modelování ze sítě	
5.	Porovná přirozená čísla a zobrazí je na číselné ose.	přirozená čísla do 1 000 000 a přes milión.	
5.	Zaokrouhlí přirozená čísla s požadovanou přesností.	zaokrouhlování přirozených čísel na milióny, statisíce, tisíce, sta, desítky	
5.	Zapíše dané přirozené číslo v požadovaném tvaru v desítkové soustavě.	zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě	
5.	Sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti (sčítaná nebo odčítaná čísla mají nejvýše dvě číslice různé od nuly).	pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel	
5.	V rámci svých schopností písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla.	písemné algoritmy početních výkonů	
5.	Písemně odčítá přirozená čísla.	písemné algoritmy početních výkonů	
5.	Pamětně násobí a dělí přirozená čísla v jednoduchých případech.	pamětné násobení a dělení přirozených čísel	
5.	Písemně násobí až čtyřciferným činitelem.	písemné algoritmy násobení (až čtyřciferní činitelé)	
5.	v rámci svých schopností písemně dělí jedno a dvouciferným dělitelem.	písemné algoritmy dělení jedno a dvouciferným dělitelem	
5.	Řeší a vytvářet jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly.	Řešení a vytváření slovních úloh na jeden až dva početní výkony.	
5.	Zapíše a přečte dané desetinné číslo řádu desetin a setin, zakreslí do číselné osy.	zlomky se jmenovatelem 10, 100 a jejich zápis desetinným číslem; zobrazení na číselné ose	
5.	Zaokrouhlí dané desetinné číslo řádu desetin na celky.	zaokrouhlování desetinných čísel řádu desetin na celky	
5.	V rámci svých schopností sčítá a odčítá desetinná čísla řádu desetin a setin.	písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin	
5.	Správně násobí a dělí desetinné číslo deseti.	násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin deseti a stem	
5.	Používá desetinné číslo v praktických situacích.	praktické modely desetinných čísel - peníze, hmotnost, délka	
5.	V rámci svých schopností řeší jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel.	řešení a vytváření slovních úloh vedoucích k užití desetinných čísel v jednoduchých případech	
5.	Spočítá aritmetický průměr.	průměr	
5.	Narýsuje obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník.	konstrukce obdélníku, čtverce a pravoúhlého trojúhelníku	

5.	Vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce.	výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce	
5.	Zná jednotky obsahu, převádí jednotky obsahu cm^2 , mm^2 , m^2 , ha.	Jednotky obsahu (a, ha, km^2 , mm^2).	
5.	Sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.	grafické přenášení úseček	
5.	Řeší slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníku a čtverce.	řešení úloh na výpočet obvodu a obsahu z praxe	
5.	Vypočítá povrch kváдру a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn.	výpočty povrchů kváдру a krychle sečtením obsahu jejich podstav a stěn	
5.	Řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku a čtverce, povrchu kváдру a krychle.	řešení úloh z praxe	
5.	Doplňuje řady čísel, doplňuje tabulky.	čtení a sestavování tabulek různých závislostí	
5.	Čte a sestavuje sloupcový diagram.	čtení a sestavování sloupcových diagramů	
5.	V rámci svých schopností sestaví a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic.	zakreslování jednoduchých grafů závislostí např. průběh jízdy autem, změna teploty během dne apod.	

5.4.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
1.	porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20	vytváření zadaných souborů	
1.	čte, píše a používá číslce v oboru do 20, numerace do 100	čtení a psaní číslic	
1.	zná matematické operátory + , - , = , < , > a umí je zapsat	matematická „znaménka“	
1.	zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu		
1.	sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20	sčítání a odčítání do 20	
1.	řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20	jednoduché slovní úlohy	
1.	uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	počítání s mincemi	
2.	umí rozklad čísel v oboru do 20	rozklad čísel	
2.	modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek	znázornění jednoduché situace	
2.	doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20	názorná práce s tabulkami	
2.	používá pravítko	základní činnosti s pravítkem	
3.	pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit	základní geometrické tvary	
3.	rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují	přímka a úsečka	

4.	vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu	práce s daty	
4.	orientuje se a čte v jednoduché tabulce	jednoduché tabulky	
4.	zapiše a řeší jednoduché slovní úlohy	řešení jednoduchých slovních úloh	
4.	čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000	porovnávání čísel	
4.	měří a porovnává délku úsečky	délka úsečky	
4.	určí osu souměrnosti překládáním papíru	osa souměrnosti	
5.	sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla	sčítání a odčítání jedno a dvojciferných čísel	
5.	zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100	řady násobků 2 - 10	
5.	zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách	zaokrouhlování	
5	tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100	jednoduché příklady násobení	
5.	rozeznává sudá a lichá čísla	sudá a lichá čísla	
5.	vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	obvod mnohoúhelníku	
5.	sestrojí rovnoběžky a kolmice	rovnoběžky a kolmice	
5.	pozná základní tělesa	základní druhy těles	
5.	řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech	řešení praktických úloh zadaných slovně	

5.4.7. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace		Vzdělávací obor Matematika a její aplikace	
Číslo a proměnná			
6. – 7.	M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem)	Desetinná čísla <ul style="list-style-type: none">čtení, psaní, porovnávání a zobrazení na číselné osedesetinný zlomeksčítání, odčítání, násobení (číslem přirozeným, desetinným, a 10, 100, 1000) a dělení (číslem přirozeným a desetinným)slovní úlohypřevody jednotek (délky, hmotnosti, obsahu , objemu)	
6. – 7.	M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	<ul style="list-style-type: none">zaokrouhlování desetinných číselužití kalkulátoru	
6. – 7.	M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	Dělitelnost přirozených čísel <ul style="list-style-type: none">násobek, dělitelprvočíslo a složené číslorozklad čísla na součin prvočíselsoudělná a nesoudělná číslanejvětší společný dělitel a nejmenší společný násobekslovní úlohyzískává zkušenosti s n-cifernými čísly, s ciferným součtem	
6. – 7.	M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	Zlomky <ul style="list-style-type: none">zlomek - zápis, desetinný zlomek a desetinné číslorozšiřování a krácení zlomkůsložený zlomek, smíšené číslopřevrácený zlomekzákladní tvar zlomkuporovnávání zlomků, společný jmenovatelznázornění zlomků na číselné osesčítání, odčítání, násobení a dělení zlomků	
6. – 7.	M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	Poměr <ul style="list-style-type: none">poměr - jeho vyjádření dělením a zlomkemúprava poměru - základní tvarzměna a rozdělení čísla v daném poměrurozšiřování a krácení poměrupostupný a převrácený poměrměřítkem plánu a mapyslovní úlohy	

6. – 7.	M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	Procento <ul style="list-style-type: none"> • procento, základ, počet procent, procentová část, promile • výpočet - základu, počtu procent, procentové části • slovní úlohy 	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
6. – 7.	M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	Celá čísla <ul style="list-style-type: none"> • celé číslo - zápis, kladné, záporné, opačné • znázornění na číselné ose • sčítání, odčítání, násobení a dělení celých čísel • absolutní hodnota čísla Racionální čísla <ul style="list-style-type: none"> • vyjádření racionálního čísla (zlomkem, desetinným číslem, smíšeným číslem) • znázornění na číselné ose • sčítání, odčítání, násobení a dělení racionálních čísel • slovní úlohy na celá a racionální čísla 	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
6. – 7.	M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	<ul style="list-style-type: none"> • aritmetický průměr • sloupcové a kruhové diagramy ve slovních úlohách 	
6. – 7.	M-9-2-02 porovnává soubory dat	<ul style="list-style-type: none"> • sloupcové a kruhové diagramy ve slovních úlohách 	
6. – 7.	M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> • přímá a nepřímá úměrnost • trojčlenka • slovní úlohy 	
6. – 7.	M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Pravoúhlá soustava souřadnic <ul style="list-style-type: none"> • zápis polohy bodu v rovině pomocí uspořádané dvojice čísel • čtení z grafu • přímá úměrnost - rovnice, tabulka • nepřímá úměrnost - rovnice, tabulka 	
Geometrie v rovině a v prostoru			
6. – 7.	M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	<ul style="list-style-type: none"> • geometrická symbolika • trojúhelníková nerovnost • druhy úhlů 	
6. – 7.	M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary (přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, obdélník, kružnice, • trojúhelník a čtyřúhelníky – rozlišení a charakteristika 	

	M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	<ul style="list-style-type: none"> • měří velikosti úhlů • pracuje s dvojicemi úhlů • určuje velikosti úhlů rovinných útvarů 	
6. – 7.	M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	<ul style="list-style-type: none"> • Obdélník, čtverec a z nich složené rovinné útvary 	
6. – 7.	M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	<ul style="list-style-type: none"> • kružnice opsaná trojúhelníku • kružnice vepsaná trojúhelníku 	
6. – 7.	M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • náčrt a konstrukce rovinných útvarů 	
6. – 7.	M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	<ul style="list-style-type: none"> • věty o shodnosti trojúhelníku - sss, sus, usu 	
6. – 7.	M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	<ul style="list-style-type: none"> • středová souměrnost • osová souměrnost • shodné geometrické útvary 	
6. – 7.	M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti (krychle, kvádr)	<ul style="list-style-type: none"> • krychle • kvádr 	
6. – 7.	M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles (krychle, kvádr)	<ul style="list-style-type: none"> • objem a povrch krychle a kvádru 	
6. – 7.	M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles (krychle, kvádr)	<ul style="list-style-type: none"> • síť krychle a kvádru • síť hranolu 	
6. – 7.	M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině (krychle, kvádr)	<ul style="list-style-type: none"> • náčrt a konstrukce krychle a kvádru 	
6. – 7.	M-9-3-13 analyzuje, řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu (krychle, kvádr)	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy 	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
6. – 7.	M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací <ul style="list-style-type: none"> • řeší úlohy s využitím dělitelnosti přirozených čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy 	
6. – 7.	M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	<ul style="list-style-type: none"> • slovní úlohy 	
I-9-1 Data, informace a modelování, I-9-2 Algoritmizace a programování, I-9-3 Informační systémy, I-9-4 digitální technologie			

8.	I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat	<ul style="list-style-type: none"> • získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat 	
8.	I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	<ul style="list-style-type: none"> • modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy 	
8.	I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	<ul style="list-style-type: none"> • ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním) • nalezení chyby (například krokováním) • úprava algoritmu 	
8.	I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat	<ul style="list-style-type: none"> • formulace požadavků pro řešení problému 	
8.	I-9-3-03 na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat	<ul style="list-style-type: none"> • práce se záznamy, pravidla a omezení • kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel 	
8.	I-9-3-04 sám vyzkouší vlastní způsob evidence dat a následně zhodnotí jeho funkčnost, případně navrhne úpravu	<ul style="list-style-type: none"> • struktury evidence dat, kontrola jejich správnosti a použitelnosti, kontrola nastavených pravidel • úprava požadavků, tabulky či pravidel 	
Číslo a proměnná			
8. – 9.	M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)- slovní úlohy.	Druhá mocnina a odmocnina <ul style="list-style-type: none"> • užívá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě • porovnává reálná čísla • užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu • sčítá, odčítá, násobí a dělí zlomky a desetinná čísla • počítá s odmocninami • řeší úlohy na procenta, procentovou část, promile, úrokování 	
8. – 9.	M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhlování celých a desetinných čísel • užití kalkulátoru 	
8. – 9.	M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	Číselné výrazy <ul style="list-style-type: none"> • zápis číselného výrazu ze slovního zadání • hodnota číselného výrazu Výrazy s proměnnou, celistvé výrazy	Komunikace –jazyk matematiky, základní matematické symboly

		<ul style="list-style-type: none"> • využívání jazyka algebry k řešení úloh • cílené provádění úprav algebraických výrazů (vytýkání, roznásobování) • vytýkání znaménka „mínus“ před závorku • sčítání, odčítání, násobení jednočlenů a mnohočlenů • užití vzorců $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$ 	
8. – 9.	M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Lineární rovnice a soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými <ul style="list-style-type: none"> • ekvivalentní úpravy rovnic, zkouška • řešení rovnic se zlomkem • slovní úlohy • vyjádření neznámé ze vzorce 	Kreativita – osobnostní rozvoj
8. – 9.	M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	• opakování a prohlubování učiva	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
8. – 9.	M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data M-9-2-02 porovnává soubory dat M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	<ul style="list-style-type: none"> • opakování a prohlubování učiva (přímá a nepřímá úměrnost) Funkce <ul style="list-style-type: none"> • pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce Základy statistiky <ul style="list-style-type: none"> • statistický soubor a jeho zpracování (aritmetický průměr, četnost, relativní četnost, modus, medián, grafické vyjádření) 	
Geometrie v rovině a v prostoru			
8. – 9.	M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	<ul style="list-style-type: none"> • užití Pythagorovy věty ve slovních úlohách 	
8. – 9.	M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> • řešení úloh na kruh, kružnici, kruhovou výseč • rozlišuje poloměr a průměr 	
8. – 9.	M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	<ul style="list-style-type: none"> • délka kružnice • obvod a obsah kruhu 	

	<ul style="list-style-type: none"> vypočítá délku kružnice, obvod a obsah kruhu 	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy opakování a prohlubování učiva - obvod a obsah čtyřúhelníků 	
8. – 9.	M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	<ul style="list-style-type: none"> jednoduché konstrukce množiny všech bodů dané vlastnosti Tháletova věta 	
8. – 9.	M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> konstrukce kružnice, trojúhelníků, čtyřúhelníků 	
8. – 9.	M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti (kolmý hranol, válec, jehlan, kužel, koule)	<ul style="list-style-type: none"> kolmý hranol válec jehlan kužel koule 	
8. – 9.	M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles (kolmý hranol, válec, kužel, jehlan)	<ul style="list-style-type: none"> povrch a objem – kolmého hranolu, válce, koule, jehlanu a kužele slovní úlohy 	
8. – 9.	M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a síť kolmého hranolu válce, jehlanu a kužele 	
8. – 9.	M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a konstrukce kolmého hranolu a jehlanu 	
8. – 9.	M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	
8. – 9.	M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	<ul style="list-style-type: none"> věty o podobnosti trojúhelníků dělení, zvětšení a zmenšení úsečky v daném poměru slovní úlohy 	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
8. – 9.	M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	<p>Základy finanční matematiky</p> <ul style="list-style-type: none"> DPH, daň, úrok, úroková míra, penále, roční úroková míra, jistina 	
8. – 9.	M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tématických a vzdělávacích oblastí	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	

5.4.8. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace		Vzdělávací obor Matematika a její aplikace	
Číslo a proměnná			
6. – 7.	M-9-1-01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace	<ul style="list-style-type: none">sčítání, odčítání, násobení a dělení čísel Desetinná čísla <ul style="list-style-type: none">čtení, psaní, porovnávání a zobrazení na číselné osesčítání, odčítání, násobení a dělení (číslem přirozeným, desetinným, a 10, 100, 1000)	
6. – 7.	M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000	<ul style="list-style-type: none">čtení, psaní, porovnávání a zaokrouhlování čísel	
6. – 7.	M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek-část (zlomek, desetinné číslo, procento)	Zlomky <ul style="list-style-type: none">zlomek - zápis, desetinný zlomek a desetinné číslosmíšené čísloporovnávání zlomků, společný jmenovatelznázornění zlomků na číselné osesčítání, odčítání, násobení a dělení zlomků	
6. – 7.	M-9-1-05p používá měřítko plánu a mapy	<ul style="list-style-type: none">měřítko plánu a mapy	
6. – 7.	M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta	Procento <ul style="list-style-type: none">procento, základ, počet procent, procentová částslovní úlohy	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
6. – 7.	M-9-2-01p vyhledává a třídí data	<ul style="list-style-type: none">aritmetický průměr	
6. – 7.	M-9-2-02p porovnává data	<ul style="list-style-type: none">data	
6. – 7.	M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku	<ul style="list-style-type: none">tabulka	
6. – 7.	Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu	<ul style="list-style-type: none">převody jednotek (délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu)	
Geometrie v rovině a v prostoru			
6. – 7.	M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce	Úhel <ul style="list-style-type: none">měří velikosti úhlů	

		<ul style="list-style-type: none"> určuje velikosti úhlů rovinných útvarů věty o shodnosti trojúhelníku - sss 	
6. – 7.	M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah čtverce, obdélníka	<ul style="list-style-type: none"> Obdélník, čtverec a z nich složené rovinné útvary 	
6. – 7.	M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> osa úsečky, osa úhlu 	
6. – 7.	Odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky	<ul style="list-style-type: none"> úsečka, lomená čára odhad délky grafické sčítání a odčítání úsečky 	
6. – 7.	Umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami	<ul style="list-style-type: none"> kružítka, úhloměr, pravítko, pravoúhlý trojúhelník 	
6. – 7.	M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a konstrukce rovinných útvarů (přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice) 	
6. – 7.	M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> středová souměrnost osová souměrnost shodné geometrické útvary 	
6. – 7.	M-9-3-10p vypočítá objem a povrch krychle a kvádru	<ul style="list-style-type: none"> objem a povrch krychle a kvádru 	
6. – 7.	M-9-3-11p sestrojí síť základních těles	<ul style="list-style-type: none"> síť krychle a kvádru 	
6. – 7.	M-9-3-12p načrtne a zobrazí základní tělesa	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a konstrukce krychle a kvádru 	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
6. – 7.	M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	
6. – 7.	M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	
I-9-1 Data, informace a modelování, I-9-2 Algoritmizace a programování, I-9-3 Informační systémy, I-9-4 digitální technologie			
8.	I-9-1-01p získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti	<ul style="list-style-type: none"> získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat 	
8.	I-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení	<ul style="list-style-type: none"> modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy 	
8.	I-9-3-03p na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat	<ul style="list-style-type: none"> formulace požadavků pro řešení problému práce se záznamy, pravidla a omezení kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel 	

Číslo a početní operace			
8. – 9.	M-9-1-01p píše písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí vícečíslná čísla, dělí se zbytkem	<ul style="list-style-type: none"> sčítání, odčítání, násobení a dělení čísel 	
8. – 9.	M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla	<ul style="list-style-type: none"> zaokrouhlování celých a desetinných čísel 	
8. – 9.	M-9-1-05p používá měřítko plánu a mapy M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta	<ul style="list-style-type: none"> procento měřítko plánu a mapy 	
Závislosti, vztahy a práce s daty			
8. – 9.	Zvládá početní úkony s penězi	<ul style="list-style-type: none"> početní úkony s penězi 	
8. – 9.	Užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu	<ul style="list-style-type: none"> převody jednotek (délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu) 	
Geometrie v rovině a v prostoru			
8. – 9.	M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah kruhu	<ul style="list-style-type: none"> obvod a obsah kruhu 	
8. – 9.	M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce	<ul style="list-style-type: none"> jednoduché konstrukce věty o shodnosti trojúhelníku - sus 	
8. – 9.	M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a konstrukce rovinných útvarů (přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, obdélník, kružnice, trojúhelník) 	
8. – 9.	M-9-3-10p vypočítá povrch a objem válce	<ul style="list-style-type: none"> povrch a objem válce 	
8. – 9.	M-9-3-11p načrtne a sestojí síť základních těles (válec)	<ul style="list-style-type: none"> síť válce 	
8. – 9.	M-9-3-12p načrtne a zobrazí základní tělesa (válec)	<ul style="list-style-type: none"> náčrt a zobrazení válce 	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy			
8. – 9.	M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací <ul style="list-style-type: none"> řeší úlohy s využitím výpočetní techniky 	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	
8. – 9.	M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy 	

5.5. Informatika

5.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem vyučovacího předmětu Informatika je umožnit všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, tedy získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě s informacemi pracovat a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Nejde však pouze o technické dovednosti, snažíme se žáky vést k pochopení pravidel efektivní komunikace pomocí moderních technologií. Obsah vyučovacího předmětu je nástrojem, který žákům umožňuje efektivní vzdělávání v dalších vyučovacích předmětech a vzdělávacích oborech. Chceme, aby se informační a komunikační technologie žákům staly nejen prostředkem zábavy, ale i nástrojem získávání informací o světě, jejich nezávislého ověřování a efektivním pomocníkem při řešení situací a problémů, které přináší běžný život.

5.5.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Informatika je vyučován ve čtvrtém, pátém, šestém, sedmém a devátém ročníku. Ve všech těchto ročnících je vyučován s jednodíhodinovou týdenní časovou dotací. V osmém ročníku je obsah vzdělávací oblasti Informatika integrován do vyučovacího předmětu, to se promítá také do posílení časové dotace vyučovacího předmětu Matematika v tomto ročníku. Je tak využita celá minimální časová dotace vzdělávacího oboru Informatika stanovená RVP ZV.

Vyučovací hodiny Informatiky probíhají zpravidla v počítačové učebně. Protože vyučující využívají školní iPady, je možno hodinu realizovat také v kmenové třídě, nebo i mimo budovu školy. K výuce jsou rovněž využívány pokročilé pomůcky a nástroje pro rozvoj a podporu informatického, logického a kritického myšlení. Těmito pomůckami jsou například 3D pera, 3D tiskárny, programovatelní roboti Bee-Bot Včelka, sady výukových robotických stavebnic Vex IQ a elektrotechnické stavebnice Micro:Bit. Ve výuce jsou používány i různé softwarové nástroje. Například online Tinkercad, StopMotion Studio a další nástroje pro tvorbu a editaci videí, fotografií a animací. Žáci jsou vzděláváni v heterogenních skupinách, individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné školní třídy.

5.5.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Informatika jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Psychohygiiena

- psychohygiiena v souvislosti s používáním počítače (počítačové hry, zdroje informací, virtuální realita) 5. ročník

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - 5. ročník

Komunikace

- komunikace na sociálních sítích, pravidla bezpečnosti – 5. ročník

Hodnoty, postoje, praktická etika

- autorská práva a etika – 6. ročník

Mediální výchova

Tvorba mediálního sdělení

- využití možností moderních komunikačních a informačních technologií při tvorbě mediálního sdělení, prezentace na školním webu – 6. ročník

Práce v realizačním týmu

- redakce žákovských stránek na školního časopisu – 6. ročník

5.5.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Informatika rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Identifikace klíčových slov v textu
- Vyhledávání informací
- Ověřování platnosti informace
- Třídění informací
- Uchovávání informací a jejich opětovné vyhledání
- Aplikace teoretických informací v praxi

Kompetence k řešení problémů

- Vyhledávání ověřených postupů při řešení problémů s podobnými charakteristikami
- Hledání možných cest k řešení problému
- Hledání alternativních řešení problémů
- Využívání zdrojů informací (tabulky, internet)
- Ověřování správnosti řešení

Kompetence komunikativní

- Prezentace vlastní výpovědi
- Propojování vyjadřování pomocí slova a obrazu (grafu, tabulky)
- Práce s myšlenkovou mapou

- Používání symbolů a znaků

Kompetence sociální a personální

- Skupinová práce na plnění úkolu většího rozsahu
- Práce se skrytou identitou
- Nácvik bezpečného navazování kontaktů na sociálních sítích

Kompetence občanské

- Dokládání názoru argumenty
- Vyhledávání konkrétních informací z oblasti environmentální a ekologické
- Práce s informacemi z webových stránek veřejných institucí

Kompetence pracovní

- Příprava a udržování technologických prostředků
- Práce s elektronickou podobou učebních a pracovních textů

Kompetence digitální

- Orientace v digitálním prostředí
- Bezpečné, sebejisté, kritické a tvořivé využívání digitálních technologií
- Rozhodování o tom, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- Kritická správa, posuzování a sdílení dat, informací a digitálního obsahu
- Vytváření a úprava digitálního obsahu za pomoci kombinace různých formátů a prostředků
- Využívání technologií k usnadnění si práce, její zautomatizování a zefektivnění či zjednodušení a zkvalitnění výsledků práce
- Kritické hodnocení přínosů a rizik technologií ve společnosti
- Předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat a situacím s negativním dopadem na tělesné a duševní zdraví žáků i zdraví ostatních
- Etické jednání při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí

5.5.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy	Učivo	Poznámka
4.	dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	pravidla práce a pobytu v počítačové učebně, bezpečnost práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky, ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele,	
4.	uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout	data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku	
4.	vyslovuje odpovědi na základě dat	hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů	
4.	sestavuje symbolické zápisy postupů	řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu	
4.	testuje symbolické zápisy postupů	řešení problému krokováním: ověřování správnosti postupu	
4.	popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci	
4.	v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky	systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka	
4.	rozezná vztahy mezi prvky v systémech, které ho obklopují	části systému a vztahy mezi nimi	
4.	najde a spustí aplikaci	hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací	
4.	pracuje s daty různého typu	uložení dat, otevírání souborů	
5.	popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví	kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam	
5.	znázorní konkrétní situaci a vše, co k ní ví	sdílení, přenos a ochranu informace	
5.	vyčte informace z daného modelu	modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka	
5.	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program	programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí sestavení programu	

5.	rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy	programování: události, sekvence, opakování, podprogramy	
5.	ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem	
5.	pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky číselná i nečíselná data	práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu	
5.	pro vymezený problém zaznamenává do existujícího seznamu číselná i nečíselná data	práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslování a nečíslování seznam, víceúrovňový seznam; záznam, doplnění a úprava záznamu	
5.	propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí	počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat	
6.	navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti standardizované kódy bit bajt, násobné jednotky jednoduché šifry a jejich limity	OSV - Psychohygiena, psychohygiena v souvislosti s používáním počítače (počítačové hry, zdroje informací, virtuální realita) OSV - Komunikace, komunikace na sociálních sítích, její bezpečnost
6.	po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup	algoritmizace: dekompozice úlohy, problému	
6.	určí problém, který je daným algoritmem řešen	tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu	
6.	vysvětlí účel informačních systémů, které používá	informační systémy: informační systém ve škole	
6.	identifikuje jednotlivé prvky a vztahy mezi prvky v informačních systémech, které využívá	uživatelé, činnosti, práva, struktura dat, další užívané informační systémy	
6.	zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti	
6.	popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému	hardware a software: pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování operační systémy – funkce, typy, typické využití	
6.	diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě	fungování nových technologií kolem žáka	
6.	ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos	datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací	
7.	problém, situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat	modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocení a orientovaný graf	OSV - Kreativita, cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
7.	porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní	základní grafové úlohy	OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika, autorská práva a etika

7.	vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní	kontrola algoritmu: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním) nalezení chyby (například krokováním)	
7.	upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému	úprava algoritmu a programu	
7.	nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku	funkce a vzorce, práce s řetězcí řazení, filtrování, vizualizace dat	
7.	využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	hromadné zpracování dat: velké soubory dat odhad závislostí	
7.	vybírání nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě	počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa struktura a principy internetu	
7.	uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva	
9.	rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení	programování: nástroje programovacího prostředí,	
9.	vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení	získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat	
9.	v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně	programování: blokově orientovaný programovací jazyk	
9.	vyzkouší vlastní navržený program a opraví v něm případné chyby	ověřování funkčnosti programu, odstranění chyb	
9.	používá opakování, větvení programu, proměnné	cykly, větvení, proměnné	
9.	poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače	řešení technických problémů: postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení	
9.	dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat	bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat digitální identita: digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí	

5.6. Člověk a jeho svět

5.6.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich ucelený obraz světa. Právě z důvodu vytváření holistického pojetí světa, tedy světa chápaného v širokých souvislostech jeho částí i procesů, které v něm probíhají, nečleníme vzdělávací obor Člověk a jeho svět na tradiční, historicky determinované vyučovací předměty Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda. Vzdělávání v souvislostech zde považujeme za efektivní strategii a formální jednotu považujeme za její významný nástroj. Vzdělávání v souvislostech je podpořeno rovněž poměrně širokým zapojením průřezových témat.

Žáci v rámci vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všítat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Důležitým aspektem našeho pojetí vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět je, že jedním z jeho cílů je tvorba a rozvoj kompetenční základny žáků pro jejich vzdělávání na druhém stupni základní školy, a to zejména v předmětech Dějepis, Zeměpis, Přírodopis, Fyzika, Výchova k občanství. Nejde však přitom o suplování specifických cílů a obsahů těchto vyučovacích předmětů (nejde tedy například o souvislý výklad dějin, který pak žáci absolvují znovu na druhém stupni), ale o budování kompetencí, na úrovni přiměřené věku žáků, které jsou pro zvládnutí těchto vyučovacích předmětů nezbytné. Takovou kompetencí je například dovednost práce se zdroji různého charakteru, aktivní hledání souvislostí, apod. Tento aspekt se proto významně odráží v upřednostňovaných vzdělávacích strategiích, metodách a organizačních formách.

5.6.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět je vyučován ve všech ročnících prvního stupně – v prvním a druhém ročníku dvě hodiny týdně, ve třetím, čtvrtém a pátém ročníku tři hodiny týdně. Časová dotace tak vyčerpává celou minimální dotaci stanovenou RVP ZV pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět a jednu disponibilní hodinu.

Výuka probíhá většinou ve kmenových třídách. Tam, kde je to vzhledem k probíranému tématu vhodné, je výuka realizována mimo školu – v botanické zahradě, v zoologické zahradě, v terénu, atd.

Žáci jsou vzděláváni v heterogenních skupinách, individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné třídy.

5.6.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Člověk a jeho svět jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání**– cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování – 1. – 3. ročník
- **Sebepoznání a sebepojetí**– zdravé a vyrovnané sebepojetí – 1. – 3. ročník
- **Seberegulace a sebeorganizace**–organizace vlastního času, plánování učení a studia – 4. – 5. ročník
- **Psychohygienu**–sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích – 4. – 5. ročník
- **Kreativita**– cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (schopnosti vidět věci jinak, citlivosti) – 1. – 3. ročník

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí**– chyby při poznávání lidí – 1. – 3. ročník
- **Mezilidské vztahy** – péče o dobré vztahy; respektování, podpora, pomoc – 1. – 3. ročník
- **Komunikace** – prosba, přesvědčování, vyjednávání, vysvětlování, žádost – 1. – 3. ročník
- **Kooperace a kompetice**– rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu) – 4. – 5. ročník

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** –(morální rozvoj) řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů – 4. – 5. ročník
- **Hodnoty, postoje, praktická etika**– vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd. – 4. – 5. ročník

Výchova demokratického občana

- **Občanská společnost a škola**–škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy) – 4. – 5. ročník
- **Občan, občanská společnost a stát** –principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů) – 4. – 5. ročník
- **Formy participace občanů v politickém životě**–obec jako základní jednotka samosprávy státu – 1. – 3. ročník

- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka) – 4. – 5. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- **Evropa a svět nás zajímá** – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu – 4. – 5. ročník
- **Objevujeme Evropu a svět** – naše vlast a Evropa; státní a evropské symboly – 4.- 5. ročník
- **Jsme Evropané** - co Evropu spojuje a co ji rozděluje – 4. – 5. ročník

Multikulturní výchova

- **Kulturní difference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení – 1. - 3. ročník

Environmentální výchova

- **Ekosystémy** - lidské sídlo – město (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek), řeka jako ekosystém – 4. – 5. ročník
- **Základní podmínky života** - (environmentální výchova) základní podmínky života – energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti – 4. – 5. ročník
- **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé- 4. – 5. ročník

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu – 4. – 5. ročník
- **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem – 4. – 5. ročník
- **Tematické okruhy produktivních činností**
- **Tvorba mediálního sdělení** – tvorba mediálního sdělení pro školní časopis – 4. – 5. ročník

5.6.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Člověk a jeho svět rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- plánování postupu
- práce podle instrukcí, návodu, plánu
- sebereflexe, posouzení vlastní práce
- odhalování souvislostí
- experimentování

Kompetence k řešení problémů

- odhalování problému
- pojmenování problému
- hledání různých variant řešení problému
- zobecňování osobních empirických poznatků

Kompetence komunikativní

- práce s různými typy textů, obrazových návodů, plánek
- využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií
- cílená, uvědomělá věcná komunikace

Kompetence sociální a personální

- zaujímání různých rolí v týmu
- vytváření pravidel
- spolupráce při řešení problému, při plnění společného úkolu
- podpora dovednosti požádat o pomoc
- sebehodnocení, zpětná vazba

Kompetence občanské

- uvědomělé dodržování pravidel – naplňování práv, plnění povinností
- aktivní vyhledávání ekologických a environmentálních souvislostí s prováděnými činnostmi
- udržování, ochrana a respektování tradic
- uvědomělé bezpečné chování

Kompetence pracovní

- bezpečné a efektivní používání materiálů, nástrojů a vybavení
- dodržování vymezených pravidel
- argumentovaná formulace vztahu funkčnosti, hospodárnosti, společenského významu, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot – holistické chápání světa
- promyšlené využívání znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- argumentované rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence digitální

- využívání digitálních zařízení k vyhledávání a ověřování informací
- sdílení dat a informací a dalších digitálních obsahů

- vytváření digitálních obsahů (textů, grafů, tabulek, obrázků, prezentací) na zadaná témata
- využívání aplikací přírodovědného a vlastivědného charakteru

5.6.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět		Vzdělávací obor Člověk a jeho svět	
1. – 3.	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	prostředí domova, orientace v místě bydliště, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace	(osobnostní rozvoj) kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (schopnosti vidět věci jinak, citlivosti)
1. – 3.	začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	Praha 2 a její části, poloha v krajině, minulost a současnost Prahy 2, význačné budovy, dopravní síť	(výchova demokratického občana) formy participace občanů v politickém životě – obec jako základní jednotka samosprávy státu
1. – 3.	rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.	přírodní prvky krajiny - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů působení lidí na krajinu a životní prostředí	
1. – 3.	rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.	role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny	(multikulturní výchova) kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení
1. – 3.	projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.	vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost	(sociální rozvoj) mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; respektování, podpora, pomoc
1. – 3.	odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	fyzická a duševní práce, zaměstnání	
1. – 3.	využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	určování času, čas jako fyzikální veličina, letopočet, generace, denní režim, roční období	

1. – 3.	pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu.	památky v okolí školy a bydliště, rodáci – Praha 2, postavení Prahy v dějinách vlasti	
1. – 3.	interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	
1. – 3.	uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí.	rodina, lidská společnost, dělba práce, zvyky a lidská práce	(osobnostní rozvoj) sebezpoznaní a sebezpojetí - zdravé a vyrovnané sebezpojetí
1. – 3.	na příkladech porovnává minulost a současnost.	proměny způsobu života	
1. – 3.	pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	změny v přírodě v průběhu roku	(osobnostní rozvoj) rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
1. – 3.	roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků.	znaky přírodnin jako důsledek jejich odlišných potřeb a přizpůsobení se podmínkám a jako důsledek odlišných procesů a jevů	
1. – 3.	uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.	pozorování, určování a soupis organismů v lokalitě v blízkosti školy	
1. – 3.	provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	vlastnosti látek, jejich porovnávání a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	
1. – 3.	uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle.	stavba těla, denní režim, správná výživa, prevence nemocí, osobní, intimní a duševní hygiena	
1. – 3.	projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	zdravý životní styl	
1. – 3.	rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času.	vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek	
1. – 3.	uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	
1. – 3.	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná.	nebezpečí v jednání a komunikaci	(sociální rozvoj) poznávání lidí –chyby při poznávání lidí
1. – 3.	v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.	služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku; pomoc blízkým a od blízkých	(sociální rozvoj) komunikace - prosba, přesvědčování, vyjednávání, vysvětlování, žádost
1. – 3.	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	postupy jednání v případě ohrožení	

4. – 5.	určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	poloha mého bydliště a školy	(environmentální výchova) vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé
4. – 5.	určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	světové strany, význam jejich určení pro orientaci v terénu a na mapě, orientace mapy a orientace v terénu	
4. – 5.	rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map.	náčrty, plány a typy map	
4. – 5.	vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.	práce s mapou – obsah, grafika, vysvětlivky mapy	
4. – 5.	vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	Praha – region, ve kterém žijeme	
4. – 5.	zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	souvislost přírodních podmínek a způsobu života	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
4. – 5.	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce.	základy státního zřízení České republiky, státní správa a samospráva	
4. – 5.	rozlišuje symboly našeho státu a jejich význam.	státní symboly České republiky	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; státní a evropské symboly;
4. – 5.	vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).	mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie	(sociální rozvoj) - kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci

			(seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu)
4. – 5.	rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi.	vnější a vnitřní, společné a rozdílné znaky a charakteristiky lidí	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát – principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
4. – 5.	obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení.	argument, důvod – jeho formulace i schopnost přijetí, předcházení konfliktům, rizikové situace, rizikové chování	(osobnostní rozvoj) psychohygienu – sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
4. – 5.	rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce	(výchova demokratického občana) občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy)
4. – 5.	orientuje se v základních formách vlastnictví.	soukromé, veřejné, osobní a společné vlastnictví; hmotný a nehmotný majetek	
4. – 5.	používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, cena	
4. – 5.	na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti banka jako správce peněz, úspory, půjčky	(mediální výchova) interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem
4. – 5.	poukazuje v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí města.	významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) jsme

			Evropané –co Evropu spojuje a co ji rozděluje
4. – 5.	pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.	souvislost mezi jevy a ději v průběhu času, průběh lidského života	(morální rozvoj) řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
4. – 5.	využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti.	informační zdroje a práce s nimi	(mediální výchova) kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
4. – 5.	zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.	péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost	(environmentální výchova) lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti
4. – 5.	rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.	dějiny naší vlasti jako pochopitelný sled událostí v čase, Praha jako centrum dění	
4. – 5.	srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	vývoj vlasti a kraje v minulosti, vývoj života našich předků, domov, vlast, rodný kraj	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
4. – 5.	objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	státní svátky a významné dny	(výchova demokratického občana) principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako

			protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
4. – 5.	objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody.	rovnováha v přírodě, přírodní společenstva jako jednota živé a neživé přírody	(environmentální výchova) základní podmínky života – energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
4. – 5.	nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	tvorba a ochrana životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy, trvale udržitelný rozvoj	
4. – 5.	vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období (čas a proměnlivost přírody)	
4. – 5.	zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí.	základní přírodní společenstva v našem okolí	(environmentální výchova) ekosystémy – lidské sídlo – město (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochození hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek), řeka jako ekosystém
4. – 5.	porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	společné znaky živých organismů, třídění organismů a jeho význam, nástroje pro určování/třídění organismů	
4. – 5.	zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí.	
4. – 5.	stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí.	rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi	
4. – 5.	v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	
4. – 5.	založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.	pokus jako způsob získávání informací a jejich ověřování	(mediální výchova) tvorba mediálního sdělení – tvorba

			mediálního sdělení pro školní časopis
4. – 5.	využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života.	základní tělesné funkce a projevy a jejich vztah k životním potřebám člověka	
4. – 5.	rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.	vývoj lidského jedince (ontogeneze)	
4. – 5.	účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob.	denní režim jako součást zdravého životního stylu	(osobnostní rozvoj) seberegulace a sebeorganizace – organizace vlastního času, plánování učení a studia
4. – 5.	uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.	mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	
4. – 5.	vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.	pravidla dopravní bezpečnosti - chodec, pasažér, cyklista	
4. – 5.	předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek.	návykové látky, závislosti a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií	
4. – 5.	uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	fyzické a psychické zdraví	
4. – 5.	rozpozná život ohrožující zranění.	typy zranění (krvácení žilní a tepenné, zástava dechu, zlomeniny, vnitřní zranění, úrazy hlavy)	
4. – 5.	ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	první pomoc při drobných poraněních, přivolání lékařské pomoci	
4. – 5.	uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy	

5.6.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět		Vzdělávací obor Člověk a jeho svět	
1. – 3.	orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy.	prostředí domova a školy	
1. – 3.	popíše a zvládne cestu do školy.	bezpečná cesta do školy	
1. – 3.	uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy.	významná místa v okolí mého bydliště a školy	(výchova demokratického občana) formy participace občanů v politickém životě – obec jako základní jednotka samosprávy státu
1. – 3.	rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy.	příbuzenské a mezigenerační vztahy, rodina	(osobnostní rozvoj) sebepoznání a sebepojetí - zdravé a vyrovnané sebepojetí
1. – 3.	dodržuje základní pravidla společenského chování.	základy společenského chování	(multikulturní výchova) kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení
1. – 3.	při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně.	jednání s neznámými lidmi	(sociální rozvoj) poznávání lidí – chyby při poznávání lidí
1. – 3.	projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům.	odlišnostmi mezi lidmi	(sociální rozvoj) mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; respektování, podpora, pomoc
1. – 3.	pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti.	povolání a pracovní činnosti v našem okolí	
1. – 3.	pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase.	určování času	
1. – 3.	zná rozvržení svých denních činností.	denní rozvrh	
1. – 3.	rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	vztah minulého, současného a budoucího	
1. – 3.	poznává různé lidské činnosti.	činnosti a dělba práce	
1. – 3.	pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	střídání ročních období	(osobnostní rozvoj) rozvoj schopností poznávání– cvičení

			smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
1. – 3.	pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat.	domácí zvířata a zvířata volně žijící v České republice	
1. – 3.	pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami.	byliny a dřeviny, druhy ovoce a zeleniny	
1. – 3.	provede jednoduchý pokus podle návodu.	postup podle návodu	
1. – 3.	uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsahu.	základy zdravého životního stylu	
1. – 3.	popíše své zdravotní potíže a pocity.	pocity a jejich vyjádření	(sociální rozvoj) komunikace - prosba, přesvědčování, vyjednávání, vysvětlování, žádost
1. – 3.	zvládá ošetření drobných poranění.	základy první pomoci	
1. – 3.	pojmenuje hlavní části lidského těla.	lidské tělo	
1. – 3.	rozezná nebezpečí.	bezpečí a nebezpečí	
1. – 3.	dodržuje zásady bezpečného chování.	bezpečné chování	
1. – 3.	neohrožuje své zdraví a zdraví jiných.	nebezpečné jednání	
1. – 3.	uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu.	já jako chodec a pasažér	
1. – 3.	chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci.	bezpečné způsoby jednání s neznámými lidmi	
1. – 3.	v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné.	pomoc a podpora od druhých lidí	
1. – 3.	ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.	tísňová volání	
1. – 3.	reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	mimořádné události	
4. – 5.	popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje.	práce s mapou	(environmentální výchova) vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci – instituce, nevládní organizace, lidé
4. – 5.	orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany.	mapa České republiky, světové strany	
4. – 5.	řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	pobyt v přírodě	

4. – 5.	má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě.	Česká republika a Evropa	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát –principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
4. – 5.	uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí.	Praha	
4. – 5.	sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest.	cestování	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
4. – 5.	pozná státní symboly České republiky.	státní symboly České republiky	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; státní a evropské symboly
4. – 5.	dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě).	pravidla dobrého soužití	(výchova demokratického občana) občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy)

4. – 5.	rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých.	vhodné a nevhodné chování mezi lidmi	(osobnostní rozvoj) psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
4. – 5.	uvede základní práva dítěte.	práva dětí	
4. – 5.	uvede práva a povinnosti žáka školy.	práva a povinnosti žáka, školní řád	(sociální rozvoj) - kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu),
4. – 5.	používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze.	základní způsoby používání peněz	
4. – 5.	porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz.	základy finanční gramotnosti	(morální rozvoj) řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska typů problémů
4. – 5.	sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů.	plánování příjmů a výdajů	(mediální výchova) interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem
4. – 5.	rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách.	život dnes a v minulosti	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
4. – 5.	uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji.	významné události	(výchova demokratického občana) principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy

			demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
4. – 5.	vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště.	památky Prahy 2	(environmentální výchova) lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti)
4. – 5.	na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody.	živá a neživá příroda	(environmentální výchova) základní podmínky života – energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
4. – 5.	popíše střídání ročních období.	roční období	
4. – 5.	zkoumá základní přírodní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí.	přírodní společenstva	(environmentální výchova) ekosystémy – lidské sídlo – město (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek), řeka jako ekosystém
4. – 5.	zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata.	péče o rostliny a domácí zvířata	(mediální výchova) tvorba mediálního sdělení – tvorba mediálního sdělení pro školní časopis
4. – 5.	chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí.	životní prostředí	
4. – 5.	popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují.	lidé a příroda	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) jsme Evropané –co Evropu

			spojuje a co ji rozděluje
4. – 5.	reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	mimořádné událost	
4. – 5.	provádí jednoduché pokusy se známými látkami.	jednoduché pokusy	
4. – 5.	uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu.	zdravý životní styl a ochrana zdraví	
4. – 5.	rozlišuje jednotlivé etapy lidského života.	vývoj člověka jako jedince	
4. – 5.	uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.	účelné chování	
4. – 5.	uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty.	já cyklista	
4. – 5.	správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti.	dopravní pravidla - cyklista	
4. – 5.	odmítá návykové látky.	nebezpečí návykových látek	
4. – 5.	ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc.	první pomoc a lékařská pomoc	
4. – 5.	uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	vztahy mezi chlapci a dívkami	

5.7. Člověk a společnost

5.7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Člověk a společnost je koncipován jako nástroj, kterým si žáci utvářejí ucelený společenskovední základ. Vznikl integrací vzdělávacích oborů Dějepis, Výchova k občanství a části očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

Cílem vytvoření tohoto integrovaného společenskovedního vyučovacího předmětu je vznik obsahového a organizačního celku, který umožní předkládat žákům učivo v souvislostech. Žáci mají lepší možnost vytvoření celistvého obrazu světa minulého, přítomného i budoucího, než by tomu bylo při realizaci jednooborových předmětů. Stejně tak vytvářené dovednosti, jako je např. práce s mapou, jsou využívány a rozvíjeny ve všech integrovaných vzdělávacích oborech. Rozdělení obsahu vzdělávacího oboru Zeměpis do dvou integrovaných předmětů Člověk a společnost a Svět přírody mezi nimi vytváří přirozené mezipředmětové vztahy.

5.7.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Člověk a společnost je vyučován v šestém až devátém ročníku. Ve všech ročnících je vyučován tři hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace je využito jedenáct hodin hodin minimální časové dotace vzdělávací oblasti Člověk a společnost a jedna disponibilní hodina rámcového učebního plánu RVP ZV.

Vyučovací předmět Člověk a společnost je zpravidla realizován ve kmenových třídách. Velkou roli zde hraje práce s ikonografickým materiálem. Je-li to vhodné, zejména vyžaduje-li to aktuální vzdělávací obsah, probíhá výuka mimo školu – v kulturní památce, či zajímavosti, žáci se v rámci výuky předmětu rovněž účastní kulturních a společenských akcí.

5.7.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Dějepis jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- **Sebepoznání a sebepojetí**- co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování – 6. – 7. ročník
- **Seberegulace a sebeorganizace**-cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle – 6. – 7. ročník
- **Sociální rozvoj**
- **Poznávání lidí**–chyby při poznávání lidí – 6. – 7. ročník
- **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc – 8. – 9. ročník

- **Kooperace a kompetice** -rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci - jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny – 6. – 7. ročník
- **Hodnoty, postoje, praktická etika**- pomáhající a prosociální chování – 6. – 7. ročník

Výchova demokratického občana

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka) – 6.ročník
- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie – 9. ročník

Občanská společnost a škola

- způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy – 6. – 7. ročník

Občan, občanská společnost a stát

- Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana – 6. – 7. ročník

Formy participace občanů v politickém životě

- volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby) – 8. – 9. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

- život, zvyky a tradice v Evropě, ve světě – 8. ročník
- společné dějiny Evropy – 8. ročník

Objevujeme Evropu a svět

- vztah Evropy a světa, globální problémy – 8. ročník

Jsme Evropané

- evropská integrace, čtyři svobody a jejich význam – 9. ročník; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince – 8. – 9. ročník

Environmentální výchova

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** -ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti – 8. – 9. ročník

- **Vztah člověka k prostředí** -příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás) – 8. – 9. ročník

Multikulturní výchova

Etnický původ

- rovnocennost etnických skupin, kořeny civilizací, osobní a společenská identita – 6. ročník

Multikulturalita

- multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti, multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** – rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných – 6. – 7.

5.7.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Člověk a společnost rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Plánování činností
- Dotazníkové šetření
- Vedení záznamů
- Projekt
- Pozorování
- Práce s různými typy zdrojů informací

Kompetence k řešení problémů

- Dotazníková šetření
- Ankety
- Ověřování správnosti řešení v praxi
- Projekty
- Peer learning (sdílení)

Kompetence komunikativní

- Rozšiřování aktivní i pasivní slovní zásoby
- Práce s různými druhy verbálních i neverbálních materiálů
- Práce s myšlenkovou mapou
- Práce s myšlenkovým schématem
- Práce s ikonografickým materiálem
- Používání symbolů a znaků

Kompetence sociální a personální

- Skupinová práce
- Asertivní komunikace
- Rozvoj empatie
- Práce ve dvojici, trojici
- Oceňování práce jiných
- Sebehodnocení

Kompetence občanské

- Dokládání názoru argumenty
- Vyhledávání příčin společenských jevů
- Návštěvy kulturního historických památek, zajímavostí
- Exkurze
- Rozvoj a orientace ve světě financí
- Poznávání otázek obrany státu

Kompetence pracovní

- Používání nástrojů pro dokumentaci postupu
- Příprava a provádění anket, rozhovorů, dotazníkových šetření
- Vedení pracovních záznamů
- Seznamování se s různými povoláními

Kompetence digitální

- Ovládání běžně používaných digitálních zařízení
- Práce s informacemi
- Využívání informačních a komunikačních prostředků při vyhledávání a ukládání dat, informací, digitálních obsahů
- Práce s digitálními zařízeními a kritické posuzování jejich významu pro společnost
- Vytváření a interpretace myšlenkových schémat
- Používání znaků a symbolů
- Etické používání a sdílení digitálních obsahů

5.7.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
6. – 7.	Seznámí se se základy vědeckého bádání v historii, s PVH - vybere si jednu, hlouběji prozkoumá a věcnými argumenty podloží její důležitost. Seznámí se se získáváním pramenů, jejich zpracováním a úschovou v institucích. Naučí se pracovat s časovou přímkou, chápání času.	Úvod do dějepisu	
6. – 7.	Na základě vyobrazení charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců. Objasní význam zemědělství a dobytkařství; vývoj od rodové obcí ke vzniku měst.	Pravěk	
6. – 7.	Na základě vyobrazení uvede příklady archeologických kultur na území regionu, na příkladech objasní původ názvů archeolog. kultur.	Stř. Evropa v době pravěku	MKV - Etnický původ, Rovnocennost etnických skupin, kořeny civilizací, osobní a společenská identita
6. – 7.	Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých civilizací, dokáže je na mapě lokalizovat. Na základě ukázek je schopen uvést nejvýznamnější typy předantických památek, na základě rozlišení charakterizuje jednotlivé kultury. Je si vědom významu písma pro rozvoj státu (kultur).	Staroorientální státy	
6. – 7.	Ve spolupráci s mapou je schopen orientovat se v širším prostoru Středomořího moře. Na základě četby (poslechu) se seznámí se základy řecké mytologie. Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých městských státech a říších. Je schopen definovat principy demokracie. Na příkladu antických kulturních památek posoudí jejich smysl a význam pro minulost i současnost. Jmenuje příklady představitelů politiky, umění a vědy, kteří významným způsobem přispěli k formování antické civilizace. Charakterizuje křesťanství a vymezí jeho vliv na rozvoj evropské civilizace. Pojmenuje největší osobnosti související se vznikem a šířením křesťanství. Nalezne společné znaky křesťanství a judaismu.	Antický svět	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
6. – 7.	Uvede do souvislostí vývoj ve střední Evropě a v oblasti Středomoří. Prodiskutuje s ostatními přínos keltské spol., její vyspělost.	Střední Evropa v době starověku	
6. – 7.	Na mapě stěhování národů dokáže vyznačit hlavní proudy pohybu národů.	Stěhování národů	
6. – 7.	Pozná a porovná rysy byzantsko-slovanské kulturní oblasti; vymezí význam křesťanství při utváření raně středověkých států. Vymezí úlohu víry v životě lidí a konflikty světské a církevní moci. Na základě obrázků ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, objasní a porovná základní rysy islámské kulturní oblasti.	Evropa - raný středověk	
6. – 7.	Charakterizuje situaci Sámovy říše a Velké Moravy v evropských souvislostech, na základě ilustrací vyzdvihne význam VM jako náboženská a kulturní střediska pro vývoj	Sámova říše, Velká Morava, Č. země - raný středověk	

	ve stř., V a JV Evropě. Objasní vnitřní vývoj Českého státu v evropských souvislostech, porovná skutečnost s fikcí ve SPČ. Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti. Popíše hlavní středověké hospodářské a společenské změny v souvislosti s rozvojem zemědělství a s rozvojem měst. Porovná způsob života na vesnici a městech v období středověku. Rozpozná románské a gotické kulturní památky.		
6. – 7.	S využitím dějepisného atlasu objasní vývoj Českého státu v evropských souvislostech, prodiskutuje konflikty mezi světskou a církevní mocí, přínos pro č. dějiny; vymezí úlohu křesťanské víry v životě středověkého člověka, Popíše postoj církve k judaismu a islámu	Evropa a Č. země v době vrcholného středověku	
6. – 7.	Na základě pramenů a ilustrací vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve. Vymezí vztah církve ke kacířství; objasní vysvětlí reakci církve na myšlenky žádající změnu církve; na základě mapy objasní husitská vítězství, program a závěr husit. válek. Vyhodnotí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život.	Husitské války	
6. – 7.	Rozpozná znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek. Vysvětlí příčiny snah reformovat církev. Popíše postoj církve k reformním snahám. Objasní rozdíly mezi gotikou a renesancí. Uvede na příkladech významné osobnosti spojené s humanistickou kulturou a s vědeckými objevy té doby	Renesance a reformace	
6. – 7.	Uvede období a příčiny zámořských objevů. Popíše průběh zámořských objevů. Uvede politické, hospodářské, společenské a kulturní důsledky zámořských objevů pro Evropu a svět	Pozdní středověk - počátek novověku	
6. – 7.	Nad mapami děj. atlasu a prací s prameny objasní vnitřní vývoj Č. státu a jeho postavení v evropských souvislostech.	Pozdní středověk v Č. zemích	
6. – 7.	Na základě obrázků a map shrne boje 30leté války. Shrne poznatky a vymezí místo českých stavů v rámci evropských souvislostí. Za pomoci atlasu upozorní na význam J. A. Komenského a dalších významných osobností doby. Zaregistruje užší propojení Č. státu do Habsburské monarchie, rakouský centralismus, osud č. exulantů.	Třicetiletá válka	
6. – 7.	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	státní symboly	
6. – 7.	rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.	vlast a vlastenectví	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát - Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana
6. – 7.	zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje.	vandalismus, jeho projevy a důsledky	
6. – 7.	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	pravidla a vztahy	výchova ke zdraví

6. – 7.	zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají.	kulturní život	
6. – 7.	kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	prostředky masové komunikace, masmédia	(mediální výchova) kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných
6. – 7.	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	život v komunitě	výchova ke zdraví
6. – 7.	zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi.	lidská solidarita v současném světě	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika - pomáhající a prosociální chování – 6. – 7. ročník
6. – 7.	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	zdravý životní styl	výchova ke zdraví
6. – 7.	vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomoci v situacích ohrožení a obrany státu.	situace reálného ohrožení státu v současnosti	
6. – 7.	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem.	vztahy mezi lidmi	(sociální rozvoj) poznávání lidí – chyby při poznávání lidí – 6. – 7. ročník
6. – 7.	objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	tolerance	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát - úloha občana v demokratické společnosti
6. – 7.	respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	gender	výchova ke zdraví
6. – 7.	rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.	intolerance a její projevy	
6. – 7.	posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci.	spolupráce a dělba práce jako rys společnosti	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci - jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny
6. – 7.	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.	podobnost a odlišnost lidí	(osobnostní rozvoj) seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního

			jednání i prožívání, vůle
6. – 7.	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	zodpovědnost a zdraví	výchova ke zdraví
6. – 7.	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.	vnitřní svět člověka	
6. – 7.	rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí.	sebepojetí a sebepoznávání	
6. – 7.	kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.	sebehodnocení a korekce vlastního jednání	(osobnostní rozvoj) sebepoznání a sebepojetí - co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování
6. – 7.	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.	seberozvoj	
6. – 7.	rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady.	majetek a vlastnictví	
6. – 7.	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.	hospodaření jako proces	
6. – 7.	na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení.	peníze	
6. – 7.	vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého.	banky, jejich produkty a služby	
6. – 7.	uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.	pojištění	
6. – 7.	uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu.	investice a finanční plánování	
6. – 7.	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě.	pravidla a jejich smysl	(výchova demokratického občana) občanská společnost a škola - způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy
6. – 7.	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.	manipulace a obrana proti ní	výchova ke zdraví (sociální rozvoj) komunikace - efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace

6. – 7.	projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	specifické chování ve veřejné dopravě	výchova ke zdraví
6. – 7.	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.	jednání v případě ohrožení	
8. – 9.	Na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, osvícenství, konstituční monarchii, parlamentarismus, na hist. souvislostech obhájí/ vyvrátí přínos režimu. Nad mapami naznačí objevitelské cesty, dobývání kolonií.	Absolutismus	VGE -Objevujeme Evropu a svět, vztah Evropy a světa, globální problémy
8. – 9.	Rozpozná znaky jednotlivých kulturních stylů, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek; v Č. zemích i v rámci Evropy.	Baroko	VEG - Evropa a svět nás zajímá, Společné dějiny Evropy
8. – 9.	Uvede základní hospodářské, sociální, politické a kulturní změny, které nastaly v 17. a 18. století v evropských zemích, zdůvodní význam reforem v Habsburské monarchii pro všední život.	Osvícenectví	
8. – 9.	Popíše období Francouzské revoluce a změny, které přinesla. Stručně popíše průběh napoleonských válek. Uvede změny v Evropě po napoleonských válkách. Uvede do souvislosti události Francouzské revoluce a válku za nezávislost v britských koloniích v Severní Americe (Americkou revoluci)	Proměny světa ve 2. pol. XVIII. a 1. pol. XIX. stol., romantismus	
8. – 9.	Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů.	České země mezi velkými světovými revolucemi	
8. – 9.	Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích; evrop. události porovná s událostmi v Habsburské říši, zaměří se na Č. země, zhodnotí význam událostí v širších souvislostech - s ohledem na budoucí vývoj středoevropského prostoru.	Revoluce 1848/ 49 v Evropě a českých zemích	
8. – 9.	Vysvětlí postupující rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy, nad mapami Evropy a světa nastíní rozvoj impérií, naznačí polit. důsledky vzniku nových států, proměny na Balkáně. Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, na vybraných příkladech (dokumenty) demonstrovuje základní politické proudy. Vysvětlí podstatné ekonomické a kulturní změny, které charakterizují modernizaci společnosti. Uvede nejdůležitější znaky konzervatismu, liberalismu, socialismu, porovná uvedené ideové směry mezi sebou.	2. polovina XIX. století	VGE - Evropa a svět nás zajímá, život, zvyky a tradice v Evropě
8. – 9.	Na základě předchozího učiva uvede příčiny I. světové války. S mapami v atlase nastíní vývoj jednotlivých front. Nad obrázky pohovoří o technice a jejím zneužití. V rámci mezinárodních událostí zhodnotí VŘSR a rozpad Habsburské monarchie, vznik Československa. Poreferuje o politických, sociálních a kulturních důsledcích války. Vysvětlí novou	I. světová válka	

	podobu Evropy.		
8. – 9.	Prodiskutuje téma národ a stát, právo národů na sebeurčení. Pomocí dokumentů vyhodnotí a obhájí řešení v rámci demokracie, nebo nástupu totalitního systému. Rozliší základní znaky komunismu, fašismu a nacismu, vyjmenuje zločiny proti lidskosti jmenovaných systémů.	Meziválečný svět	
8. – 9.	Na základě dokumentů a ukázek vybere příčiny vzniku Československa, zhodnotí jednotlivé faktory, postavení v mezinárodním měřítku. Prodiskutuje sociální politiku nového státu, právní systém, práva a svobody občanů (porovná s dalšími státy Evropy). Seznámí se s ústředními myšlenkami TGM, nad kterými povede diskusi. Za pomoci tabulek a map vyvodí důsledky národnostní situace v republice, zamyslí se nad otázkami menšin, porovná situaci s dnešní dobou.	Československo mezi válkami	
8. – 9.	Seznámí se s příčinami hospodářské krize, s možnými řešeními. Uvědomí si odpovědnost silných států za udržení míru, porovná situaci v Evropě s dnešní dobou, vysvětlí význam mezinárodních organizací a paktů. Vysvětlí základní znaky rasismu a jeho projevy v dějinách. Pojmenuje důvody oslabení, krize a nakonec pádu československé demokracie v roce 1938 a státní samostatnosti v roce 1939.	Velká hospodářská krize, cesta k válce	
8. – 9.	Za pomoci atlasu objasní příčiny války, rozebere válečné operace. Za pomoci dokumentů doloží hrůzy války, zhodnotí vnitřní politické prostředí na území Protektorátu. Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - uvede příklady pamětních míst (objektů) v České republice a v Evropě spojených s projevem židovského a romského holocaustu. Na příkladech demonstrovuje zneužití techniky ve světových válkách. Za pomoci atlasu a dokumentů shrne závěr války, zobecní následky. Seznámí se s památníky z války v místě bydliště, regionu. Porovná situaci v ČR v rámci mezinárodních souvislostí.	II. světová válka	
8. – 9.	Za pomoci atlasu vysvětlí příčiny vzniku bipolárního světa, obhájí principy dekolonizace - shrne své znalosti o lidských právech, rasismu, porovná situaci v bývalých koloniích s dnešní dobou, vysvětlí důsledky studené války na země 3. světa. uvede příklady střetávání dvou bloků. Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce, zdůvodní význam nadnárodních společenství.	studená válka	
8. – 9.	Za pomoci atlasu zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické hospodářské a kulturní prostředí. Na základě dokumentů doloží porušování lidských práv a občanských svobod v totalitním státě.	Československo - po válce a 50. léta	
8. – 9.	Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické hospodářské a	Československo - 60. léta	VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu

	kulturní prostředí, vnitřní situaci v zemích východního bloku. Prodiskutuje spol. změny v čs. společnosti na konci 60. let, porovná je se situací ve světě, v rámci možností zhodnotí možnosti Jara 68. Zaměří se na každodenní život v socialistické společnosti se svými klady i zápory.		rozhodování, demokracie jako protíváha diktatury a anarchie
8. – 9.	Za pomoci atlasu prokáže schopnosti základní orientace ve světovém dění. Na základě dokumentů vysvětlí pojem normalizace v ČSSR. Zhodnotí sociální postavení lidí v rámci státu, péči o rodinu, mládež, porovná možnosti lid. práv a občanských svobod, z dokumentů se seznámí s osudem odpůrců režimu, zjistí informace o životní úrovni rodiny, blízkých, zdokumentuje styl doby. Na příkladech vysvětlí a doloží mocenské důvody hospodářské a vojenské spolupráce, zhodnotí kulturní prostředí ČSSR.	70. a 80. léta	
8. – 9.	Nad atlasem vysvětlí příčiny a důsledky rozpadu bipolárního světa. Uvědomí si nebezpečí zbrojení, z médií doloží přetrvávající nebezpečí - pozůstatky minulé doby. Obhájí/ vyvrátí práva národů a jedinců, práva na válku s cílem ukončení totality - zavedení demokracie, svobody. S historickými atlasy se pokusí o shrnutí historického vývoje ve vybraných oblastech - zemí tzv. třetího světa v období po II. svět. válce.	konec bipolárního světa	
8. – 9.	Na pozadí celosvětových událostí vysvětlí okolnosti rozpadu Československa a vzniku ČR. Prokáže znalosti symboliky státu, základních dokumentů garantujících demokracii a svobodný vývoj. Za pomoci atlasu a dokumentů vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce, obhájí vstup ČR do těchto společenství.	Vznik České republiky	VGE - Jsme Evropané, evropská integrace, čtyři svobody a jejich význam
8. – 9.	Za pomoci ukázek z médií uvede příklady politických, hospodářských, společenských a environmentálních problémů současného světa na globální, kontinentální a regionální úrovni. S ohledem na historicko-politické skutečnosti se pokusí formulovat své vlastní životní perspektivy.	Svět na pokraji XXI. století	MKV - Multikulturalita, multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti, multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování
8. – 9.	na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	principy tržního hospodářství	
8. – 9.	rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.	rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní	
8. – 9.	rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti.	výroba, obchod, služby	
8. – 9.	rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky.	právní základy státu	

8. – 9.	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu.	státní moc v ČR	
8. – 9.	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.	principy demokracie	(výchova demokratického občana) principy demokracie jako formy vlády a rozhodování - demokracie jako protíváha diktatury a anarchie
8. – 9.	vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.	volby a zastupitelská demokracie	(výchova demokratického občana) formy participace občanů v politickém životě - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby)
8. – 9.	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu.	právo v každodenním životě	
8. – 9.	objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství.	právní řád	
8. – 9.	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě.	význam pravidel v soužití lidí	(sociální rozvoj) mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, empatie pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc – 8. – 9. ročník
8. – 9.	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.	právní úkony	
8. – 9.	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování.	právní normy	
8. – 9.	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.	právní ochrana	
8. – 9.	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.	protiprávní jednání	
8. – 9.	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání.	korupce	
8. – 9.	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování.	evropská integrace	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) jsme Evropané - čtyři svobody a jejich dopad na život jedince
8. – 9.	uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve	mezinárodní organizace a	

	světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích.	společenství	
8. – 9.	uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.	globalizace, její klady a zápory	
8. – 9.	uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.	globální problémy současnosti	(environmentální výchova) vztah člověka k prostředí - příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás) – 8. – 9. ročník
8. – 9.	objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu.	„mysli globálně, konej lokálně“	(environmentální výchova) lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti – 8. – 9. ročník
8. – 9.	uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.	terorismus	
8. – 9.	objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	ozbrojené síly ČR	
8. – 9.	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví.	komunita a sociální klima	

5.7.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
6. – 7.	chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti	význam dějin	
6. – 7.	rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí	život lidí dříve a nyní	
6. – 7.	podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty	jak vypadal svět v pravěku	
6. – 7.	uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států	přírodní podmínky a lidská společnost	
6. – 7.	popíše život v době nejstarších civilizací	nejstarší známé civilizace	
6. – 7.	uvede první státní útvary na našem území	státní útvary na území dnešní ČR	
6. – 7.	uvede základní informace z období počátků českého státu	vznik a počátky českého státu	
6. – 7.	popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti	církev ve středověku	
6. – 7.	charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí	husitské hnutí	
6. – 7.	rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské	český stát za Přemyslovců a Lucemburků	
6. – 7.	uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu	vybrané osobnosti období přemyslovského a lucemburského státu	
6. – 7.	popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu	objevitelské cesty Evropanů	
6. – 7.	uvede zásadní historické události v naší zemi v období 16. a 17. století	český stát v 16. a 17. století	
6. – 7.	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	státní symboly	
6. – 7.	rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.	vlast a vlastenectví	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát - Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana
6. – 7.	zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje.	vandalismus, jeho projevy a důsledky	
6. – 7.	zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají.	kulturní život	
6. – 7.	kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	prostředky masové komunikace, masmédia	(mediální výchova) kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních

			a společensky významných
6. – 7.	zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi.	lidská solidarita v současném světě	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika - pomáhající a prosociální chování – 6. – 7. ročník
6. – 7.	vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomoci v situacích ohrožení a obrany státu.	situace reálného ohrožení státu v současnosti	
6. – 7.	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem.	vztahy mezi lidmi	(sociální rozvoj) poznávání lidí – chyby při poznávání lidí – 6. – 7. ročník
6. – 7.	objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	tolerance	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát - úloha občana v demokratické společnosti
6. – 7.	rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.	intolerance a její projevy	
6. – 7.	posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci.	spolupráce a dělba práce jako rys společnosti	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci - jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny
6. – 7.	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.	podobnost a odlišnost lidí	(osobnostní rozvoj) seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle
6. – 7.	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.	vnitřní svět člověka	
6. – 7.	rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí.	sebepojetí a sebepoznávání	

6. – 7.	kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.	sebehodnocení a korekce vlastního jednání	(osobnostní rozvoj) sebezpoznání a sebepojetí - co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování
6. – 7.	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.	seberozvoj	
6. – 7.	rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady.	majetek a vlastnictví	
6. – 7.	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.	hospodaření jako proces	
6. – 7.	na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení.	peníze	
6. – 7.	vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého.	banky, jejich produkty a služby	
6. – 7.	uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.	pojištění	
6. – 7.	uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu.	investice a finanční plánování	
6. – 7.	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě.	pravidla a jejich smysl	(výchova demokratického občana) občanská společnost a škola - způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy
6. – 7.	vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.	manipulace a obrana proti ní	(sociální rozvoj) komunikace - efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace
6. – 7.	projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	specifické chování ve veřejné dopravě	

6. – 7.	uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.	jednání v případě ohrožení	
8. – 9.	uvede základní historické události v naší zemi v 19. století	19. století z pohledu dějin českého státu	
8. – 9.	vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století	významné osobnosti českých dějin 19. století	
8. – 9.	uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války	1. světová válka	
8. – 9.	uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky	vznik Československé republiky	
8. – 9.	popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě	2. světová válka	
8. – 9.	chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti	„Sametová revoluce“	
8. – 9.	na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	principy tržního hospodářství	
8. – 9.	rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.	rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní	
8. – 9.	rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti.	výroba, obchod, služby	
8. – 9.	rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky.	právní základy státu	
8. – 9.	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu.	státní moc v ČR	
8. – 9.	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.	principy demokracie	(výchova demokratického občana) principy demokracie jako formy vlády a rozhodování - demokracie jako protiva diktatury a anarchie
8. – 9.	vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.	volby a zastupitelská demokracie	(výchova demokratického občana) formy participace občanů v politickém životě - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby)
8. – 9.	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí	právo v každodenním životě	

	význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu.		
8. – 9.	objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství.	právní řád	
8. – 9.	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě.	význam pravidel v soužití lidí	(sociální rozvoj) mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, empatie pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc – 8. – 9. ročník
8. – 9.	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.	právní úkony	
8. – 9.	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování.	právní normy	
8. – 9.	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.	právní ochrana	
8. – 9.	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.	protiprávní jednání	
8. – 9.	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání.	korupce	
8. – 9.	popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování.	evropská integrace	(výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) jsme Evropané - čtyři svobody a jejich dopad na život jedince
8. – 9.	uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích.	mezinárodní organizace a společenství	
8. – 9.	uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.	globalizace, její klady a zápory	
8. – 9.	uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.	globální problémy současnosti	(environmentální výchova) vztah člověka k prostředí - příčiny a důsledky globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás) – 8. – 9. ročník

8. – 9.	objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu.	„mysli globálně, konej lokálně“	(environmentální výchova) lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti – 8. – 9. ročník
8. – 9.	uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.	terorismus	
8. – 9.	objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	ozbrojené síly ČR	
8. – 9.	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví.	komunita a sociální klima	

5.8. Chemie

5.8.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Chemie umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Cílem je vytvořit u žáků systém základních dovedností, které jim umožní zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování. Dalším úkolem je vést žáka ke způsobu uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů.

5.8.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Chemie je vyučován v osmém a devátém ročníku. V obou těchto ročnících je vyučován dvě hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace jsou využity tři hodiny minimální časové dotace vzdělávacího oboru Člověk a příroda rámcového učebního plánu a jedna disponibilní hodina rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Chemie probíhají v kmenových učebnách, případně v počítačové učebně. Je-li to vhodné, je výuka organizována mimo školu – formou exkurze, či návštěvy výstavy související s probíraným tématem.

5.8.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Chemie jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** – dovednosti pro učení a studium - 8. ročník
- **Cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů** – 8. a 9. ročník

Sociální rozvoj

- **Kreativita** – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality) – 9. ročník

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – zvládání učebních problémů vázaných na látku vyučovacích předmětů – 8. a 9. ročník

Environmentální výchova

- **vodní zdroje** (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii) – 8. ročník

5.8.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Chemie rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Experiment
- Používání symbolů
- Kritické myšlení
- Práce s tabulkami, přehledy
- Aplikace teoretických informací v praxi
- Třídění podle znaků

Kompetence k řešení problémů

- Pokusné ověřování
- Vytváření myšlenkových schémat
- Analogie
- Praktické ověřování řešení
- Kritické myšlení
- Hledání alternativních řešení problémů

Kompetence komunikativní

- Přesné vyjadřování
- Tvorba vhodných a výstižných formulací

- Výběr vhodné jazykové formy
- Využívání informačních a komunikačních prostředků
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- Práce ve dvojicích, skupinová práce
- Realizace projektů
- Skládankové učení – metoda puzzle
- Sebehodnocení

Kompetence občanské

- Poskytování první pomoci
- Pravidla chování v situacích ohrožujících život či zdraví
- Nutnost a možnosti ochrany přírody a krajiny
- Principy trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Důslednost při řešení úloh
- Řešení úloh v dané přesnosti
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Ochrana zdraví při práci
- Ochrana životního prostředí při práci
- Bezpečné a účinné používání pracovních pomůcek, nástrojů a vybavení
- Adaptace na změněné podmínky

Kompetence digitální

- Ovládání běžně používaných digitálních zařízení
- Práce s informacemi a digitálním obsah
- Využívání informačních a komunikačních prostředků při řešení příkladů z praxe
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

5.8.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
8. – 9.	určí společné a rozdílné vlastnosti látek	vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek)	
8. – 9.	pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovitost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	zásady bezpečnosti práce ve školní pracovně i v běžném životě nebezpečné látky a přípravky	

	Ch-9-1-03 objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	Mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	
8. – 9.	rozlišuje směsi a chemické látky	směsi - různorodé, stejnorodé roztoky	
8. – 9.	vypočítá složení roztoků	hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku, druhy roztoků	
8. – 9.	vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku	
8. – 9.	navrhne postupy oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi	oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)	
8. – 9.	rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	voda - destilovaná, pitná, odpadní Výroba pitné vody	
8. – 9.	uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	čistota vody vzduch – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva	
8. – 9.	používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech opíše složení atomu	částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal, elektrony	
8. – 9.	rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	chemické prvky a chemické sloučeniny	
8. – 9.	orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	periodická tabulka prvků (skupiny, periody, protonové číslo) prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných kovů a nekovů	
8. – 9.	rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu určuje redoxní reakce na základě stanovení oxidačních čísel prvků, uvede příklady redoxních reakcí probíhajících v běžném životě vysvětlí využití chemických reakcí jako zdroje elektrické energie	chemické reakce - zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost klasifikace chemických reakcí - slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek oxidace, redukce výroba surového železa elektrolýza	
8. – 9.	porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	názvosloví, vlastnosti a použití - dvouprvkových sloučenin (oxidů, sulfidů, halogenidů), hydroxidů, bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin, solí.	

8. – 9.	vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	kyselý a zásaditý roztok; vznik kyselých dešťů pH stupnice	
8. – 9.	rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky – rozdělení uhlovodíků, vlastnosti, použití, názvosloví; uhlovodíky s vícenásobnými vazbami a aromatické uhlovodíky	
8. – 9.	zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie; fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn), průmyslově vyráběná paliva, jaderná energie	
8. – 9.	rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin	
8. – 9.	orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	fotosyntéza; přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle	
8. – 9.	zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi • posoudí a zhodnotí vliv používání plastů na životní prostředí a jejich využití jako náhrady přírodních materiálů	prvotní a druhotné suroviny plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití	
8. – 9.	aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe • vysvětlí princip hoření	kyslík, podmínky hoření, hořlaviny	
8. – 9.	orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	detergenty, pesticidy, léčiva a návykové látky chemie a životní prostředí	

5.8.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
8. – 9.	rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek	vlastnosti látek (hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek)	
8. – 9.	pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami reaguje na případy úniku nebezpečných látek	zásady bezpečnosti práce ve školní pracovně i v běžném životě nebezpečné látky a přípravky mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	
8. – 9.	pozná směsi a chemické látky	směsi - různorodé, stejnorodé roztoky	
8. – 9.	rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě	druhy roztoků	
8. – 9.	rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití	voda - destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody	
8. – 9.	uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí	čistota vody; čistota ovzduší	
8. – 9.	uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky	chemické prvky a chemické sloučeniny	
8. – 9.	rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti	periodická tabulka prvků; prvky - vlastnosti a použití vybraných kovů a nekovů	
8. – 9.	pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí	chemické reakce	
8. – 9.	popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí	názvosloví, vlastnosti a použití - dvouprvkových sloučenin (oxidů, sulfidů, halogenidů), hydroxidů, bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin, solí.	
8. – 9.	orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem	kyselý a zásaditý roztok; pH stupnice	
8. – 9.	zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie a vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie; fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn), průmyslově vyráběná paliva, jaderná energie	
8. – 9.	uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy	přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle	
8. – 9.	uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin	prvotní a druhotné suroviny	
8. – 9.	zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka	detergenty, pesticidy, léčiva a návykové látky; chemie a životní prostředí	

5.9. Fyzika

5.9.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast fyzika v pojetí našeho školního vzdělávacího programu umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost fyzikálních poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Fyzika rozvíjí nejen znalosti, ale i dovednosti a postoje. Žáci se mimo jiné učí formulovat a obhajovat své názory.

Výuka navazuje na zkušenosti žáků a přirozeně propojuje nově získané poznatky s tím, co žáci znají ze své každodenní zkušenosti.

Žáci v rámci výuky trénují schopnost pozorování dějů, jejich popisování, vysvětlování pozorovaných skutečností a vyvozování fyzikálních zákonitostí. Během celého tohoto procesu pomáháme žákům kladením vhodných otázek. V průběhu učení klademe důraz na vysokou míru interakce nás učitelů s žáky a také na komunikaci mezi žáky navzájem. Vzbuzujeme aktivitu žáků, podněcujeme je k přemýšlení a tvůrčí činnosti. Zároveň je přirozeně vedeme ke vzájemné spolupráci, ochotě vyslechnout názor druhého a zamyslet se nad ním. Chyby pokládáme za přirozenou součást procesu učení. Rozbor chyby může žáky vést na správnou cestu.

Spolu s poznáváním fyzikálních zákonů získávají žáci představu o jejich využívání v technických zařízeních, která slouží lidem. Žáci se při realizaci vzdělávacího obsahu seznamují také se zneužíváním technických vynálezů a nebezpečí, která z toho pramení.

Velký význam v našem pojetí má také práce s odhady, která umožňuje žákům lépe se orientovat ve světě jednotek, měr a vah.

Vyučovací předmět je rovněž významným prostorem mezipředmětových vztahů. Fyzika přirozeně kooperuje s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a Příroda (chemií, zeměpisem, přírodopisem).

Při řešení příkladů z oblasti fyziky jsou hojně používány matematické postupy. Žáci zde aplikují znalosti a dovednosti, které si osvojili i v ostatních vyučovacích předmětech.

5.9.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Fyzika je vyučován v šestém až devátém ročníku. V šestém až osmém ročníku je vyučován dvě hodiny týdně, v devátém ročníku jednu hodinu týdně. K pokrytí této časové dotace je využito šesti hodin minimální časové dotace vzdělávacího oboru Člověk a příroda rámcového učebního plánu a jedna disponibilní hodina rámcového učebního plánu. Vyučovací hodiny Fyziky probíhají zpravidla v kmenových učebnách, případně v počítačové učebně. Je-li to vhodné, je výuka organizována mimo školu – formou exkurze, či návštěvy výstavy související s probíraným tématem.

5.9.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Fyzika jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopnosti poznávání** 6. - 7. ročník, 8. – 9. ročník
- **Kreativita** 6. -7. ročník

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** 6. -7. a 8. – 9. ročník
- **Mezilidské vztahy** 6. -7. a 8. – 9. ročník
- **Komunikace** 6. -7. a 8. – 9. ročník
- **Kooperace a kompetice** 6. -7. a 8. – 9. ročník

Enviromentální výchova

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** 8. – 9. ročník
- **Vztah člověka k prostředí** 8. – 9. ročník

Mediální výchova

- **Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení** 8. -9. ročník
- **Tvorba mediálního sdělení** 8. -9. ročník

5.9.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Fyzika rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Experiment
- Používání symbolů
- Kritické myšlení
- Práce s tabulkami, přehledy
- Aplikace teoretických informací v praxi
- Aktivní vyhledávání

Kompetence k řešení problémů

- Pokusné ověřování
- Vytváření myšlenkových schémat
- Analogie
- Praktické ověřování řešení
- Kritické myšlení
- Hledání alternativních řešení problémů
- Hledání různých variant řešení problému

Kompetence komunikativní

- Přesné vyjadřování
- Tvorba vhodných a výstižných formulací
- Výběr vhodné jazykové formy
- Využívání informačních a komunikačních prostředků
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- Spolupráce při řešení problému, při plnění společného úkolu
- Podpora dovednosti požádat o pomoc
- Sebehodnocení, zpětná vazba

Kompetence občanské

- Poskytování první pomoci
- Pravidla chování v situacích ohrožujících život či zdraví
- Nutnost a možnosti ochrany přírody a krajiny
- Principy trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Důslednost při řešení úloh
- Řešení úloh v dané přesnosti
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Ochrana zdraví při práci
- Ochrana životního prostředí při práci
- Bezpečné a účinné používání pracovních pomůcek, nástrojů a vybavení
- Adaptace na změněné podmínky

Kompetence digitální

- Ovládání běžně používaných digitálních zařízení
- Práce s informacemi a digitálním obsahem
- Využívání informačních a komunikačních prostředků při řešení příkladů z praxe
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

5.9.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
6. – 7.	uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	látko a těleso <ul style="list-style-type: none"> • tělesa a látky • skupenství a vlastnosti látek • částicová stavba látek • difuze 	Osobní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání
6. – 7.	změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	měření délky měření objemu měření hmotnosti měření času měření teploty	Osobní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování Kreativita -pružnost nápadů, originalita
6. – 7.	předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	měření teploty <ul style="list-style-type: none"> • teplotní roztažnost 	
6. – 7.	využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	hustota	Osobnostní a sociální výchova Poznávání lidí Mezilidské vztahy – vzájemné poznávání ve skupině, respektování, podpora, pomoc, vztahy ve skupině
6. – 7.	rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu používá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb přímočarý a křivočarý	
6. – 7.	změří velikost působící síly určí v konkrétní a jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	síla gravitační síla. skládání sil tření, třecí síla tlak, tlaková síla	
6. – 7.	využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	Newtonovy pohybové zákony	Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - řešení problémů

6. – 7.	aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	rovnováha na páce a pevné kladce	
6. – 7.	využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	hydrostatický tlak atmosférický tlak Archimédův zákon Pascalův zákon	Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - řešení problémů
Elektromagnetické a světelné děje			
6. – 7.	sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma	elektrický obvod vodiče, izolanty bezpečnost práce s elektrickými zařízeními	Osobnostní a sociální výchova Komunikace Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci
6. – 7.	popíše a experimentálně ukáže základní vlastnosti magnetů	magnet magnetické pole	
6. – 7.	využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	zdroje světla rychlost světla stín odraz světla zákon odrazu zobrazení rovinným zrcadlem duté a vypuklé zrcadlo lom světla čočky	
8. – 9.	využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	práce a výkon	
8. – 9.	určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	práce pohybová a polohová energie	
8. – 9.	využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	druhy energií přeměna energií zákon zachování energie	
8. – 9.	určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	vnitřní energie, teplo; změny skupenství	

8. – 9.	zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie	<p>Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - dovednosti pro učení a studium</p> <p>Environmentální výchova Lidské aktivity a problémy životního prostředí (vliv na životní prostředí, odpady) Vztah člověka k prostředí - energie (spotřeba energie v domácnosti)</p> <p>Mediální výchova Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - práce s informacemi (vyhledávání informací o elektrárnách, kritické zhodnocení výhod a nevýhod)</p>
8. – 9.	rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	zdroje zvuku; podmínky pro šíření zvuku; hluk v běžném životě	<p>Environmentální výchova Lidské aktivity a problémy životního prostředí – hluk.</p>
8. – 9.	rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	elektrický proud; elektrické napětí; elektrický odpor; Ohmův zákon; sériové a paralelní zapojení	<p>Osobnostní a sociální výchova Komunikace Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci</p>
8. – 9.	využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	magnetické pole vodiče a cívky s proudem; elektromagnetická indukce; transformátor	
8. – 9.	zapojí správně polovodičovou diodu rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	polovodiče	

8. – 9.	objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet; odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	pohyb planet kolem Slunce; pohyb Měsíce kolem Země; tělesa Sluneční soustavy	Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání - dovednosti pro učení a studium Mediální výchova Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení-práce se zdroji informací Tvorba mediálního sdělení
---------	---	--	--

5.9.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
6. – 7.	změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a těleso – délku, hmotnost, čas	měření délky měření hmotnosti měření času	
6. – 7.	rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu; zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů	pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný	
6. – 7.	rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla	síla gravitační síla třecí síla tlaková síla	
6. – 7.	předvídá změnu pohybu těles při působení síly	Newtonovy pohybové zákony	
6. – 7.	aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů	páka kladka	
6. – 7.	využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů	hydrostatický tlak atmosférický tlak Archimédův zákon Pascalův zákon	
6. – 7.	sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod vyjmenuje zdroje elektrického proudu; rozlíší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností, zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními, zná druhy magnetů a jejich praktické využití	elektrický obvod; zdroje el. proudu; vodiče, izolanty; bezpečnost práce s el. zařízení Magnetické vlastnosti látek • magnet	
6. – 7.	zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí,	zdroje světla;	

	rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití	rychlost světla; šíření světla; čočky	
8. – 9.	uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)	práce a výkon	
8. – 9.	rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití	zákon zachování energie; šíření tepla – vedením, prouděním, zářením	
8. – 9.	rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem	vnitřní energie, teplo	
8. – 9.	pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	energie – obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	
8. – 9.	rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz; posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	zdroje zvuku; podmínky pro šíření zvuku; hluk v běžném životě	
8. – 9.	rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	elektrický obvod; zdroje el. proudu; vodiče, izolanty; bezpečnost práce s el. zařízeními	
8. – 9.	objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země; odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností <ul style="list-style-type: none"> zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru 	pohyb planet kolem Slunce; pohyb Měsíce kolem Země; tělesa Sluneční soustavy	

5.10. Přírodopis

5.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodopis podporuje, obdobně jako Fyzika a Chemie, v žácích potřebu klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi. Výuku orientujeme tak, aby žáci získávali poznatky pokud možno vlastní zkušeností, tedy na základě individuálních a skupinových pokusů a projektové činnosti. Spolu s poznáváním přírodních zákonů a dějů získávají žáci představu o jejich využívání v různých oborech lidské činnosti. V procesu vzdělávání se v tomto vyučovacím předmětu se žáci seznamují se vznikem a formami života na Zemi, s jejich rozdíly, vztahy, postupným vývojem, stavbou, životním prostředím, přizpůsobením se měnícím podmínkám a ohrožením jejich existence a ochranou. Důraz je kladen na systematické utřídění informací o jednotlivých skupinách živých organismů, následnou syntézu dílčích znalostí do celku a vzájemné propojení těchto skupin s neživou přírodou.

Náplň vyučovacího předmětu vznikla integrací obsahů vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Přírodopis a části očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.⁵ Významnou částí vyučovacího předmětu je proto seznamování žáků se zásadami zdravého životního stylu, vývojem, stavbou, fyziologickými funkcemi a zdravím člověka.

5.10.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Přírodopis je vyučován v šestém až devátém ročníku. Ve všech ročnících je vyučován dvě hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace je využito sedmi hodin minimální časové dotace vzdělávacího oboru Člověk a příroda a jedna hodina časové dotace vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Přírodopisu probíhají zpravidla ve kmenové učebně dané třídy. Některé vyučovací hodiny jsou realizovány ve specializované učebně fyziky a chemie, případně v počítačové, či multimediální učebně. Je-li to vhodné, je výuka organizována mimo školu – formou exkurze, či návštěvy výstavy související s probíraným tématem.

5.10.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Přírodopis jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání a sebepojetí

- moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí – 8. ročník
- co o sobě vím a co ne – 8. ročník

⁵Další očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví je realizována v rámci vyučovacích předmětů Tělesná výchova a Člověk a společnost

- jak se promítá mé já v mém chování – 8. ročník
- můj vztah ke mně samé/mu – 8. ročník

Psychohygiena

- moje psychika – 8. ročník

Environmentální výchova

Ekosystém

- přírodní krajina, kulturní krajina, zemědělská a průmyslová krajina, rekultivace krajiny – 9. ročník

Základní podmínky života

- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí) – 6. ročník

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství – 7. ročník

5.10.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Chemie rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Experiment
- Používání symbolů
- Kritické myšlení
- Práce s tabulkami, přehledy
- Aplikace teoretických informací v praxi
- Třídění podle znaků

Kompetence k řešení problémů

- Pokusné ověřování
- Vytváření myšlenkových schémat
- Analogie
- Praktické ověřování řešení
- Kritické myšlení
- Hledání alternativních řešení problémů

Kompetence komunikativní

- Přesné vyjadřování
- Tvorba vhodných a výstižných formulací
- Výběr vhodné jazykové formy

- Využívání informačních a komunikačních prostředků
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- Práce ve dvojicích, skupinová práce
- Realizace projektů
- Skládankové učení
- Sebehodnocení

Kompetence občanské

- Poskytování první pomoci
- Pravidla chování v situacích ohrožujících život či zdraví
- Nutnost a možnosti ochrany přírody a krajiny
- Principy trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

- Procvičování soustředěnosti
- Důslednost při řešení úloh
- Řešení úloh v dané přesnosti
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Ochrana zdraví při práci
- Ochrana životního prostředí při práci
- Bezpečné a účinné používání pracovních pomůcek, nástrojů a vybavení
- Adaptace na změněné podmínky

Kompetence digitální

- Předchází situacím s negativním dopadem na tělesné i duševní zdraví své i ostatních
- Získávání dat a informací k zadaným vzdělávacím obsahům
- Vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- Prezentace vzdělávacích obsahů žáky - za pomoci digitálních prostředků
- Hledání cest k získávání, archivaci a katalogizaci dat, informací a digitálních obsahů souvisejících se vzdělávacím obsahem vyučovacího předmětu

5.10.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Poznámka
6. – 7.	v rámci svých schopností vysvětlí jedinečnost Země a její strukturu a podmínky jako místo pro vznik života.	Země-součást vesmíru, její stavba, vznik, podmínky pro vznik života	EV - Základní podmínky života, přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

6. – 7.	orientuje se ve formách života na Zemi, chápe vztahy mezi nimi.	autotrofní a heterotrofní organismy, fotosyntéza	
6. – 7.	uvědomuje si buněčné složení života, porovnává strukturu jednotlivých typů buněk.	prokaryotické a eukaryotické buňky, stavba buněk, rozdíly	
6. – 7.	v rámci svých schopností objasní a porovná funkci základních buněčných organel.	výživa, dýchání, rozmnožování, růst	
6. – 7.	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti.	dědičnost a proměnlivost organismů, vliv prostředí na organismy, mechanismy rozmnožování	
6. – 7.	rozliší mikroorganismy od makroorganismů, charakterizuje je, dokáže si uvědomit souvislosti mezi nimi, uvede příklady.	jednobuněčnost a mnohobuněčnost organismů, jejich stavba, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy	
6. – 7.	třídí organismy, uvede na příkladech význam pro člověka, význam v přírodě a praktické využití organismů. Na příkladech vysvětlí vliv virů a bakterií na člověka a jeho zdraví.	viry, bakterie, sinice, jejich význam, rozšíření, praktické využití	
6. – 7.	vysvětlí význam kvasinek pro člověka a jejich místo v přírodě, zná způsob výživy, vysvětlí vliv na jiné organismy a uvede jejich využití.	kvasinky- jednobuněčné houby, výskyt, stavba, rozmnožování, využití, pozitivní i negativní význam; plísně, hniloby, praktické využití	
6. – 7.	pozná nejběžnější druhy hub, umí rozlišit nejběžnější jedovaté a jedlé houby, porovnává houby podle charakteristických znaků.	houby s plodnicemi- pravé houby, stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace, první pomoc při otravě	
6. – 7.	objasní funkci dvou organismů v jedné stélce, chápe lišejníky jako indikátory čistoty prostředí. Poznává základní druhy lišejníků.	lišejníky, symbiotické soužití dvou různých organismů, stavba stélky, význam, nejběžnější druhy	
6. – 7.	odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva k jednotlivým orgánům.	anatomie a morfologie rostlin, stavbarostlinného těla (buňka, pletivo, orgán (kořen, stonek, list, květ, semeno a plod)	
6. – 7.	porovnává stavbu jednotlivých orgánů, uvede praktické příklady jejich funkcí, využití a vztahů v rostlině jako celku.	rostlinné orgány, jejich funkce, přizpůsobení, přeměny, kooperace s jednotlivých orgánů s ostatními	
6. – 7.	v rámci svých schopností vysvětlí princip základních fyziologických procesů v rostlině s ohledem na jejich využití při pěstování. Popíše přizpůsobení některých rostlin na podmínky prostředí.	fyziologie rostlin: fotosyntéza, dýchání, růst, rozmnožování,	
6. – 7.	rozlišuje základní skupiny rostlin, uvádí příklady, zařazuje významné druhy do botanického systému.	systém rostlin: řasy, výtrusné rostliny (mechorosty, přesličky, plavuně, kapradiny), semenné rostliny (nahosemenné, krytosemenné)	
6. – 7.	posuzuje společné znaky a porovnává rozdílnosti mezi jednotlivými taxony rostlin, zohledňuje evoluční hledisko. Rozpoznává vybrané druhy.	systém rostlin: řasy, výtrusné rostliny, semenné rostliny, jejich vývoj, klíčové znaky, přizpůsobení se prostředí	
6. – 7.	chápe význam rostlin pro člověka i všechny organismy, dokáže si uvědomit	významné rostliny: hospodářské plodiny, léčivé rostliny, koření. Ochrana rostlin jako producentů kyslíku	

	důvody pro jejich ochranu, zná praktické využití rostlin.		
6. – 7.	porovná základní, vnější a vnitřní strukturu organismů, uvědomí si rozdíly ve funkci a stavbě jednotlivých komponent.	stavba těla živočichů: buňka, tkáň, orgán, orgánové soustavy	
6. – 7.	rozlišuje hlavní typy živočišných taxonů, posoudí jejich rozlišnosti, má představu o vlivu prostředí na utváření orgánů, rozmnožování a vývoj.	organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, vývoj tkání, vznik orgánů, kooperace, zvláštnosti ve vývoji, stavbě, funkci a rozmanitosti na základě rozmnožování	
6. – 7.	rozlišuje a porovnává jednotlivé skupiny živočichů, popíše vybrané druhy, v rámci svých schopností jim přiřazuje taxonomické znaky.	zoologický systém: Prvoci, Žahavci, Ploštěnci, Hlísti, Kroužkovci, Měkkýši, Členovci, Ostnokožci, Strunatci	
6. – 7.	porovnává a popisuje jednotlivé skupiny živočichů na základě stavby jejich těla, životního prostředí a jejímu přizpůsobení.	obecná zoologie živočišných taxonů: životní prostředí, stavba a povrch těla, orgánové soustavy, rozmnožování a vývoj	
6. – 7.	pozoruje chování živočichů, na příkladech objasňuje jejich způsob života, přizpůsobení danému prostředí. Dodržuje základní pravidla bezpečné práce a chování při poznávání přírody.	etologie živočichů	
6. – 7.	hledá souvislosti mezi rozšířením a hojností živočichů a lidskou činností, seznamuje se s programy na záchranu ohrožených druhů.	ekologie živočichů	
6. – 7.	uvědomuje si provázanost živočišné říše s člověkem, určuje hospodářsky významné druhy, uplatňuje zásady bezpečného chování při styku se zvířaty a podmínkami chovu zvířat.	domestikace a chov hospodářských zvířat, jejich význam a využití	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí, zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
6. – 7.	v rámci svých schopností rozlišuje druhy vyvolávajícími onemocnění. orientuje se v možnostech preventivních opatření, projevů nemocí. V některých případech dokáže poskytnout první pomoc.	epidemiologicky významné druhy živočichů, parazitismus	
8. – 9.	objasní stavbu a funkci jednotlivých orgánů, určí polohu v těle, zařadí do funkčního celku, soustavy.	anatomie člověka: buňka, tkáň, orgány (smyslové, žlázy s vnitřní sekrecí), orgánové soustavy (opěrná, pohybová, trávicí, oběhová, dýchací, vylučovací, kožní, nervová a rozmnožovací), jejich stavba, struktura, uložení, kooperace	OSV - Sebepoznání a sebepojetí; Moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí
8. – 9.	pochopí interakce jednotlivých orgánů s ostatními, vysvětlí princip jejich fungování a utvoří si představu o jejich nezbytnosti a správné funkci.	fyziologie člověka: funkce, koordinace a řízení jednotlivých orgánů, orgánových soustav a částí lidského těla	OSV - Sebepoznání a sebepojetí; Moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí
8. – 9.	v rámci svých schopností rozlišuje příčiny a případné příznaky běžných nemocí, uplatňuje zásady předcházení nemocem a úrazům, aplikuje zásady hygieny.	úrazy, nemoci, prevence	OSV - Sebepoznání a sebepojetí; co o sobě vím a co ne

	dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky.		
8. – 9.	umí poskytnout první pomoc při poranění nebo poškození člověka, nacvičí zásady přivolání lékařské pomoci, zobecní zásady péče o nemocného.	první pomoc při úrazech ohrožujících život, následná péče po úraze či o pacienta	
8. – 9.	orientuje se v základních vývojových stupních člověka, seznamuje se s teoriemi vzniku a vývoje člověka, chápe souvislosti s živočišnou říší.	fylogeneze člověka	
8. – 9.	objasní vznik a vývoj člověka od početí po stáří, pozoruje změny člověka v souvislosti s jeho věkem, vidí posloupnost vývojových prvků.	ontogeneze člověka	OSV - Sebepoznání a sebepojetí; Moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí
8. – 9.	v rámci svých schopností vysvětlí rozmnožování člověka na buněčné úrovni, ujasní si představu o dědičné informaci, jejím přenosu na potomky a vlivu prostředí na utváření bytosti.	genetika	OSV - Sebepoznání a sebepojetí; Moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí, VEG
8. – 9.	na konkrétních příkladech porovná čistotu ovzduší ve městě a na vesnici, určí zdroje znečištění.	čistota ovzduší, znečištění	
8. – 9.	navrhne nejlepší řešení, kam se obrátit při různých typech problémů - alkohol, drogy...	poradenské instituce	
8. – 9.	definuje faktory negativně a pozitivně ovlivňující lidské zdraví, reflektuje vlastní životní styl, analyzuje v něm pozitiva a negativa.	životní styl: pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka	OSV - Psychohygiena, Moje psychika
8. – 9.	uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	návykové látky, sociálně patologické	výchova ke zdraví
8. – 9.	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	zodpovědnost za vlastní zdraví	výchova ke zdraví
8. – 9.	vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	problematika zdraví	výchova ke zdraví
8. – 9.	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami a v	prevence nemocí	výchova ke zdraví

	případě potřeby vyhledá odbornou pomoc		
8. – 9.	vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví.	základní lidské potřeby	
8. – 9.	dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	strava a zdraví	výchova ke zdraví
8. – 9.	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím.	složky zdraví	
8. – 9.	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví.	aktivní podpora zdraví	
8. – 9.	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.	aktivní podpora zdraví a já	
8. – 9.	vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.	problematika zdraví	výchova ke zdraví
8. – 9.	objasní vliv jednotlivých sfér na vznik a trvání života, porovná a popíše složení a změny sfér Země, uvědomí si souhru faktorů a okolností na existenci života na Zemi.	vývoj a stavba Země s důrazem na hydrosféru a atmosféru, Slunce, Sluneční soustava, Měsíc a ostatní extraterestrické vlivy	
8. – 9.	uspořádá vývojové etapy života, analyzuje možné příčiny vymírání, dá si je do souvislosti s dnešními změnami prostředí, rozlišuje podle znaků geologická období. Diskutuje na toto téma.	paleontologie: vývoj života na zemi, změny atmosféry, klimatu, posuny kontinentů, cyklicita, vymírání, evoluce	
8. – 9.	rozpozná podle charakteristických znaků vybrané minerály, nalezne pro ně praktické použití.	mineralogie a krystalografie, vlastnosti minerálů a přehled nejběžnějších významných minerálů	
8. – 9.	vysvětlí tok hornin v litosféře, dokáže rozpoznat procesy jejich utváření, rozpozná vybrané druhy hornin.	petrologie: koloběh hornin v přírodě, podmínky vzniku a přeměny hornin	
8. – 9.	rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických jevů, porovnává jejich projevy.	vnější a vnitřní geologické procesy: eroze sopečná činnost, zemětřesení, pohyb litosférických desek	
8. – 9.	rozliší hlavní typy půdy, charakterizuje je, vysvětlí příčiny vzniku půdy a ukáže na půdotvorné činitele, zná význam půdy pro člověka.	pedologie a hydrobiologie	
8. – 9.	srovná geologické útvary tvořící ČR, má povědomí o jejich dlouhodobém utváření.	geologický vývoj a stavba území ČR	
8. – 9.	na základě pozorování uvede význam vlivu podnebí a počasí na udržení a rozvoj života na Zemi, vnímá výrazné změny počasí z médií.	podnebí a počasí, klimatické změny	

8. – 9.	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu.	zdravý životní styl	
8. – 9.	dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.	pomoc se zdravotními problémy	
8. – 9.	v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování, respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli.	sexuální chování člověka	výchova ke zdraví
8. – 9.	uvede příklady výskytu organismů a vztahy mezi nimi, rozlišuje základní ekologické kategorie, objasní přírodu jako celek, který je tvořen nedílně neživou i živou složkou, nalézá vztahy mezi živými organismy, uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na přírodu, uvědomuje si, že je nedílnou součástí ekosystému. Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi.	ekologie, organismy a prostředí, ochrana životního prostředí, ekosystém a jeho narušení, vliv člověka na životní prostředí, globální znečištění Země, změny klimatu, katastrofické události, udržení života na Zemi. Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	EV - Ekosystémy, přírodní krajina, kulturní krajina, zemědělská a průmyslová krajina, rekultivace krajiny

5.10.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Poznámka
6. – 7.	orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života	základní podmínky a projevy života	
6. – 7.	uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka	viry a bakterie	
6. – 7.	má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích	příroda a přírodní děje	
6. – 7.	pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka	rostliny a živočichové, jejich funkce a význam	
6. – 7.	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků	naše houby	
6. – 7.	rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití	fyziologické procesy rostlin	
6. – 7.	uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování	hospodářské rostliny	
6. – 7.	rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce	skupiny rostlin - znaky	

6. – 7.	porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	stavba těla živočichů	
6. – 7.	rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce	skupiny živočichů – znaky	
6. – 7.	odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	chování volně žijících živočichů	
6. – 7.	ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	význam volně žijících živočichů	
8. – 9.	popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce	stavba lidského těla	
8. – 9.	charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka	vývoj člověka jako druhu	
8. – 9.	popíše vznik a vývin jedince	vývoj člověka jako jedince	
8. – 9.	rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	nemoci a jak jim předcházet	
8. – 9.	pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny	vlastnosti a znaky nerostů a hornin	
8. – 9.	rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů	geologické děje vnitřní a vnější	
8. – 9.	na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	podnebí	
8. – 9.	uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	vztahy mezi organismy ve vybraném prostředí	
8. – 9.	objasní základní princip některého ekosystému	princip vybraného ekosystému	
8. – 9.	vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech	potravní řetězec	
8. – 9.	popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky	vliv člověka na přírodu	
8. – 9.	pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí	životní prostředí	
8. – 9.	využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu	poznávání přírody	

5.11. Zeměpis

5.11.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis buduje v žácích představu o společnosti a přírodních podmínkách v kontextu zeměpisné polohy, krajinných typů a dalších zeměpisných charakteristik. Hlavním cílem vyučovacího předmětu tak není pouhé pamětné osvojení učiva, ale rozvoj schopnosti odvodit a posoudit společenské a přírodní jevy ze znalosti základních zeměpisných údajů. Žáci se v rámci vyučovacího předmětu Zeměpis učí pracovat se specifickými zdroji dat, zejména mapami.

Obsahem vyučovacího předmětu jsou rozpracované očekávané výstupy vzdělávacího oboru Zeměpis RVP ZV.

5.11.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Zeměpis je vyučován v šestém až devátém ročníku, časová týdenní dotace ve všech ročnících jsou dvě hodiny. K pokrytí této časové dotace je využito šest hodin minimální časové dotace vzdělávacího oboru Člověk a příroda a dvě disponibilní hodiny rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Zeměpisu probíhají zpravidla ve kmenové učebně dané třídy. Některé vyučovací hodiny jsou realizovány v počítačové, či multimediální učebně. Je-li to vhodné, je výuka organizována mimo školu – formou exkurze, či návštěvy výstavy související s probíraným tématem, případně s prací v terénu.

5.11.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Zeměpis jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Výchova demokratického občana

Občan, občanská společnost a stát

- základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost) – 9. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

- život v jiných zemích – 9. ročník

Objevujeme Evropu a svět

- životní styl a jeho místní podoba – 9. ročník

Jsme Evropané

- co Evropu spojuje a co ji rozděluje – 9. ročník
- Evropská integrace, čtyři svobody a jejich význam – 7. ročník

Multikulturní výchova

Kulturní difference

- člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika – 9. ročník

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy) – 9. ročník
- globální ekologické problémy – 9. ročník

5.11.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Používání symbolů
- Kritické myšlení
- Práce s tabulkami, přehledy
- Aplikace teoretických informací v praxi

Kompetence k řešení problémů

- Vytváření myšlenkových schémat
- Analogie
- Kritické myšlení
- Hledání alternativních řešení problémů

Kompetence komunikativní

- Přesné vyjadřování
- Tvorba vhodných a výstižných formulací
- Využívání informačních a komunikačních prostředků
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- Práce ve dvojicích, skupinová práce
- Realizace projektů
- Skládankové učení

- Sebehodnocení

Kompetence občanské

- Dramatická výchova – vystupování v rolích
- Formulování požadavků na životní prostředí
- Nácvik modelů chování

Kompetence pracovní

- Důslednost při řešení úloh
- Příprava a udržování pracovních pomůcek
- Hodnocení činnosti z hlediska jejího společenského přínosu

Kompetence digitální

- Ovládání běžně používaných digitálních zařízení
- Práce s informacemi a digitálním obsahem
- Využívání informačních a komunikačních prostředků
- Tabulky, grafy, záznamy jako prostředek přesného vyjadřování
- Vytváření přehledů a kritické posuzování jednotlivých dat

5.11.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
6. – 7.	vysvětlí základní zeměpisné pojmy a umí je zařadit. popíše stavbu Země.	planeta Země - její postavení ve vesmíru	
6. – 7.	objasní důsledky pohybů Země. vyjmenuje planety Sluneční soustavy. vysvětlí základní pojmy.	Slunce a sluneční soustava	
6. – 7.	charakterizuje polohu, povrch a pohyby Měsíce.	Měsíc	
6. – 7.	rozumí základním pojmům a umí je logicky spojit.	vesmír a jeho poznávání	
6. – 7.	demonstruje na glóbu důsledek naklonění zemské osy, určí přibližné vzdálenosti dvou míst na glóbu, čte poledníky a rovnoběžky procházející daným místem. podle zeměpisné délky a šířky dokáže přibližně určit dané místo na glóbu. s použitím atlasu určuje zeměpisné souřadnice vybraných míst a vyhledává podle souřadnic. s pomocí atlasu řeší i komplexní úlohy.	glóbus, měřítko, zeměpisná síť, naklonění zemské osy, zeměpisná délka a šířka, zeměpisná poloha	
6. – 7.	určí za pomoci školního atlasu časová pásma pro vybraná místa na Zemi a řeší praktické úkoly, které se časových pásem týkají.	časová pásma na Zemi	
6. – 7.	rozumí podstatě tvorby mapy, dokáže ji v terénu využít, čte výškopis. spočítá skutečnou vzdálenost dvou míst z mapy, používá legendu.	mapy, plány, druhy map a jejich obsah, výškopis	

6. – 7.	využívá aktivně a samostatně atlas jako základní zdroj zeměpisných informací.	zeměpisné atlasy	
6. – 7.	v rámci svých schopností pořizuje jednoduché náčrty a dále s nimi pracuje, chápe generalizaci map.	plánky a náčrtky	
6. – 7.	rozumí základním pojmům a umí je logicky spojit.	přírodní složky a oblasti Země	
6. – 7.	určí jednotlivé složky litosférické desky, popíše jevy a jejich příčiny; zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří.	litosféra	
6. – 7.	ovládá základy praktické topografie, orientuje se v terénu.	základy topografie	
6. – 7.	určí světové strany pomocí přírody.	orientace v terénu	
6. – 7.	ze slepé mapy zakreslí záchytné objekty v krajině, podle kterých se orientuje.	orientace v terénu	
6. – 7.	odhadne a určí vzdálenost v terénu.	odhady	
6. – 7.	rozumí základním pojmům a umí je logicky spojit, umí popsat jednotlivé procesy v atmosféře a přiřadit jim vhodné metody zkoumání. pozoruje počasí, popisuje atmosférické jevy, rozumí příčinám oběhu vzduchových hmot v atmosféře i jejich lokálním charakteristikám - monzuny, pasáty, tlakové níže a výše, hurikány, tornáda.	atmosféra	
6. – 7.	orientuje se v procesech, jevech a jejich příčinách - pohyby oceánu, vody na pevnině, ledovce, bezodtoké oblasti. každý jev dokáže přiřadit k oblasti a lokalizovat ho v mapě, s porozuměním vysvětlí související základní pojmy.	hydrosféra	
6. – 7.	s porozuměním užívá pojmy složení půdy, půdní profil, humus, matečná hornina, eroze, typy a struktura půd. uvědomuje si význam půd pro člověka.	pedosféra	
6. – 7.	chápe šířkovou i výškovou zonálnost biosféry a umí ji charakterizovat pro vybranou oblast na Zemi.	biosféra	
6. – 7.	dokáže pojmenovat problémy související se zásahy člověka do krajiny a navrhuje jejich řešení.	člověk a krajina	
6. – 7.	vyjmenuje a vyhledá v mapě světadíly, určí jejich zeměpisnou polohu a porovná jejich velikost.	zeměpis světadílů a oceánů	
6. – 7.	popíše charakteristiku světadílů z hlediska polohy, rozlohy a povrchu. vystihne přírodní prostředí světadílů a porovná ho s již známými oblastmi. orientuje se v mapě a vybrané fyzicko-geografické pojmy umístí do slepé mapy. analyzuje a diskutuje ekologické příležitosti a hrozby světadílů. charakterizuje obyvatelstvo z hlediska jeho struktury. analyzuje a popisuje s využitím informačních zdrojů hospodářská a politická specifika oblastí. diskutuje o příležitostech a hrozbách regionů.	Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika, Asie, polární kraje	

	uvádí problémy nebo příležitosti světadílů a navrhuje jejich řešení nebo využití.		
6. – 7.	aktivně využívá mapu, pracuje s prostorovými jevy a čte z mapy. samostatně pracuje s tabulkami, grafy, obrazovou dokumentací - je schopen jednoduchých analýz a výtahů. porovnává vybrané regiony z hlediska polohy, rozlohy, přírodních specifik, vyspělosti, politického a kulturního významu.	Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika, Asie, Polární kraje	
6. – 7.	pomocí kompasu či buzoly zorientuje mapu v terénu.	orientace v terénu	
6. – 7.	dokáže jít po určené trase za pomoci turistické mapy.	orientace v terénu	
6. – 7.	ovládá základy praktické topografie a orientuje se v náročnějším terénu.	topografie	
8. – 9.	charakterizuje Evropu z hlediska polohy, rozlohy a povrchu. vystihne přírodní prostředí, určí jeho specifika. orientuje se na mapě Evropy, vybrané pojmy lokalizuje do slepé mapy. rozdělí Evropu do dílčích přírodních regionů a zmíní jejich specifika. hodnotí oblasti z hlediska ekologických příležitostí a hrozeb.	Evropa – fyzickogeografické poměry	
8. – 9.	vystihne Evropu z hlediska struktury obyvatelstva. analyzuje dílčí problematiku evropské společnosti. diskutuje o řešení problémů. obecně charakterizuje evropské hospodářství a jeho příležitosti. vymezí jednotlivé ekonomicko-kulturní oblasti Evropy. orientuje se v mapě a vybrané pojmy lokalizuje do slepé mapy. v rámci oblastí vyznačí jednotlivé státy, jejich hlavní města. u vybraných států má přehled o dílčích regionálních sídlech, jejich významu a kulturním dědictví. u vybraných států popíše jejich základní charakteristiky a zhodnotí význam státu z hlediska vybraných zaměření. porovnává vybrané regiony z hlediska polohy, rozlohy, přírodních specifik, vyspělosti, politického a kulturního významu.	Evropa – socioekonomické poměry	
8. – 9.	popíše základní body vývoje Evropské unie. vysvětlí důvod vzniku společenství a diskutuje o jeho významu.	Evropská unie	VEG - Jsme Evropané, Evropská integrace, čtyři svobody a jejich význam
8. – 9.	charakterizuje zeměpisnou polohu a rozlohu.	Česká republika	
8. – 9.	charakterizuje území ČR v kontextu celé Evropy a střední Evropy. určí sousední státy ČR, orientuje se v přírodních podmínkách ČR.	poloha ČR, informační zdroje o ČR	

8. – 9.	popíše povrch ČR a jeho členění, vznik a vývoj reliéfu, na mapách vyhledá hlavní horopisné celky, charakterizuje podnebí, rozmístění vodstva a půd, rostlinstva a živočišstva.	povrch, podnebí, vodstvo ČR	
8. – 9.	v rámci svých schopností diskutuje nad tématy aktuálních otázek životního prostředí na území celé ČR.	životní prostředí České republiky	
8. – 9.	uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva a sídel v ČR.	obyvatelstvo ČR	
8. – 9.	zhodnotí údaje o rozmístění hlavních hospodářských aktivit v ČR.	hospodářství	
8. – 9.	pojmenuje a vyhledá na mapách jednotlivé kraje, charakterizuje jejich přírodní, sídelní a hospodářské předpoklady, osobnosti, zvláštnosti a kulturní zajímavosti. určí a vyhledá na mapách nejvýznamnější sídla jednotlivých krajů ČR pro domácí i zahraniční cestovní ruch a rekreaci. vymezí a konkretizuje území místní krajiny. diskutuje příležitosti a hrozby jednotlivých oblastí.	kraje a oblasti České republiky	
8. – 9.	dodržuje zásady bezpečného pobytu a pohybu v přírodě.	bezpečnost v přírodě	
8. – 9.	aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování a zobrazování krajiny.	pozorování krajiny	
8. – 9.	orientuje se v počtu a rozmístění obyvatel na Zemi. orientuje se v údajích o růstu, počtu obyvatel světa, o stěhování a ukazatelích společenského a hospodářského pohybu obyvatel. rozlišuje rozmístění lidských ras, národů, jazyků a náboženství na Zemi. posoudí v rámci svých schopností charakter, funkci a rozmístění lidských sídel. porovná předpoklady o rozmístění nejvýznamnějších městských aglomerací a velkoměst světa.	světové obyvatelstvo, skupiny, národy, jazyky, náboženství, lidská sídla	VDO - Občan, občanská společnost a stát; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost)
8. – 9.	charakterizuje úlohu a hlavní odvětví světového hospodářství. vyhledá na mapách hlavní oblasti světového hospodářství, zhodnotí hlavní charakter, funkci a rozmístění světové průmyslové výroby podle odvětví, lokalizuje nejvýznamnější průmyslové oblasti světa. charakterizuje význam a postavení dopravy ve světě, určí hlavní dopravní cesty a dopravní uzly, druhy dopravy, činitele ovlivňující rozmístění rekreace a cestovního ruchu ve světě. vyhledá na mapách nevýznamnější oblasti cestovního ruchu a rekreace v Evropě a mimo ni. zhodnotí význam a hlavní směry světového trhu a mezinárodního obchodu pro další rozvoj světového hospodářství.	světové hospodářství, zemědělství, rybolov, vodní a lesní hospodářství, průmysl, doprava a spoje, služby, cestovní ruch	VEG - Evropa a svět nás zajímá; život v jiných zemích

8. – 9.	<p>uvede orientačně aktuální počet států současného světa.</p> <p>uvede příklady kritérií vzájemné odlišnosti a podobnosti současného světa.</p> <p>rozeznává státy světa podle hlediska svrchovanosti, nezávislé státy a závislá území.</p>	politická geografie, nezávislé státy a závislá území,	VEG - Objevujeme Evropu a svět; životní styl a jeho místní podoba
8. – 9.	<p>rozlišuje státy světa podle zeměpisné polohy, orientačně největší a nejmenší státy světa podle územní rozlohy.</p> <p>rozlišuje státy světa podle počtu a původu obyvatel.</p> <p>uvede orientačně nejlidnatější a málo zalidněné státy světa.</p> <p>rozeznává státy světa podle správního členění - jednotné, federativní státy.</p> <p>rozlišuje státy světa podle státního zřízení a formy vlády - republiky, monarchie.</p> <p>uvádí konkrétní příklady k těmto pojmům.</p> <p>jmenuje konkrétní příklady států s demokratickým politickým systémem a států s parlamentní demokracií, s totalitním politickým systémem, diktaturou, s vládou jedné politické strany.</p> <p>vyhledá na mapách a charakterizuje příklady států podle stupně rozvoje.</p>	hranice a poloha států, státní zřízení, administrativní členění států, demokracie a totalitní režimy	VEG - Jsme Evropané; co Evropu spojuje a co ji rozděluje
8. – 9.	<p>uvede příklady nejvýznamnějších politických, vojenských a hospodářských seskupení a sdružení států světa - OSN, EU, NATO.</p> <p>objasní pojem neutrální státní politika a státy lokalizuje na politické mapě světa.</p> <p>diskutuje o politických, národnostních a náboženských konfliktů ve světě.</p> <p>vyhledává na pol. mapě světa nově vzniklé státy.</p>	mezinárodní organizace	MV - Kulturní diference; člověk jako nedílná jednotu tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika
8. – 9.	<p>charakterizuje pojem ekologie, používá s porozuměním pojmy geografická krajinná sféra; přírodní, společenská, hospodářská, technická sféra.</p> <p>vysvětlí a uvede vhodný příklad krajiny přírodní, kulturní, přírodní prostředí, životní prostředí.</p> <p>používá s porozuměním pojmy populace, pojmenovává krajinotvorné činitele, charakterizuje kulturní krajiny z hlediska převažující funkce, jejich využití.</p> <p>posoudí, jak společenské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě na krajinu, životní prostředí.</p> <p>objasní vlivy a dopady urbanizace, dopravy, cestovního ruchu a rekreačních aktivit na životního prostředí</p>	globální problémy- udržitelný rozvoj, přírodní katastrofy, světové populace, nerovnoměrné rozdělení bohatství, násilí, oteplování Země, změna rozmanitosti přírody a rozšiřování pouští, globalizace	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí; změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
8. – 9.	<p>v rámci svých schopností vyhledá v médiích zprávu o poškozování krajiny a přírody a světové ekologické problémy.</p> <p>vyjádří svými slovy hlavní zásady ochrany životního prostředí.</p>	ochrana životního prostředí	EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí; globální ekologické problémy

5.11.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
6. – 7.	rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii	základní odborná terminologie oboru	
6. – 7.	objasní důsledky pohybů Země	pohyby Země	
6. – 7.	uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost	přírodní sféra	
6. – 7.	uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu	utváření zemského povrchu	
6. – 7.	vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány	kontinenty a oceány	
6. – 7.	rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů	světové regiony	
6. – 7.	charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států	poloha, rozloha, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry	
6. – 7.	uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel	přírodní podmínky a lidská sídla	
6. – 7.	vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace	cestovní ruch, rekreace, práce s mapou	
6. – 7.	umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	krajina	
6. – 7.	uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek	krajinné složky	
6. – 7.	uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	ekologie	
8. – 9.	vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy	místní krajina	
8. – 9.	charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry Prahy	Praha – přírodní, hospodářské a kulturní poměry	
8. – 9.	určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy	Česká republika	
8. – 9.	rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost	základní přírodní charakteristiky ČR	
8. – 9.	uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva	obyvatelstvo ČR	
8. – 9.	vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje	kraje ČR	

	hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti		
8. – 9.	ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	orientace a topografie v terénu	
8. – 9.	uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	bezpečnost v přírodě	

5.12. Hudební výchova

5.12.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova podporuje v žácích vnímání kulturních projevů. Rozvíjí tak i jiné než pouze racionální vnímání světa, které je obsahem vzdělávání naukových oborů. Hlavním cílem vyučovacího předmětu Hudební výchova v našem pojetí je, aby žáci aktivně vnímali hudbu jako způsob umělecké komunikace a specifický způsob vyjadřování. Snažíme se, aby se hudba stala běžnou součástí života žáků. Žáci přitom mají možnost vnímat a interpretovat hudbu podle svého individuálního nadání a zájmu. Vedle estetické a emoční stránky žáků však Hudební výchova rozvíjí také komunikační dovednosti a myšlení žáků. Nástrojem tohoto rozvoje jsou vedle učiva také strategie a metody, které jsou uvedeny níže. V rámci hodin vyučovacího předmětu Hudební výchova je žákům poskytován prostor pro vyjádření vlastního názoru. Žáci se učí kultivovanému vyjadřování. Obsahem vyučovacího předmětu je část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Hudební výchova RVP ZV⁶.

5.12.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Hudební výchova je vyučován v prvním až sedmém postupném ročníku. Ve všech těchto ročnících je vyučován jednu hodinu týdně. K pokrytí této časové dotace je využito pět hodin minimální časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura pro první stupeň a dvě hodiny minimální časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura pro druhý stupeň rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Hudební výchovy probíhají zpravidla ve kmenové učebně dané třídy. Některé vyučovací hodiny jsou realizovány v polo odborné učebně hudební výchovy. Je-li to vhodné, zejména s ohledem k aktuálně probíranému učivu, je výuka organizována mimo školu – formou návštěvy hudební produkce, či jiné akce. Některé vyučovací hodiny jsou realizovány v multimediální, případně počítačové učebně.

5.12.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání – 1. ročník

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – 3. ročník

⁶Zbývající očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova RVP ZV je realizována v rámci vyučovacího předmětu Estetická výchova.

Komunikace

- řeč zvuků – 5. ročník

Multikulturní výchova

Kulturní difference

- vlastní kulturní zakotvení – 5. ročník
- etnická hudba – 5. ročník

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce – 5. ročník

Stavba mediálních sdělení

- hudební složka mediálního sdělení – 7. ročník

5.12.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Vyhledávání a třídění informací
- Posuzování efektivity vlastního učení
- Cílené propojování stávajících představ s novými poznatky

Kompetence k řešení problémů

- Kritické myšlení
- Rozvoj kreativity produktivní hudební činností
- Hledání stejných a odlišných znaků

Kompetence komunikativní

- Procvičování využití neverbálních komunikačních prostředků
- Tvorba vhodných a výstižných formulací při hodnocení hudebního díla
- Hudební značky jako příklad používání symbolů v komunikaci

Kompetence sociální a personální

- Skupinová hra na Orffovy nástroje
- Vícehlasý zpěv
- Diskuse
- Sebehodnocení a hodnocení druhých

Kompetence občanské

- Česká a evropská hudební tradice

- Rozvoj pozitivního vztahu ke kulturnímu dědictví
- Hledání smyslu pravidel společenského chování – na koncertě, v divadle

Kompetence pracovní

- Plnění povinností a závazků
- Dodržování objasněných pravidel
- Hodnocení činnosti z hlediska jejího společenského přínosu

Kompetence digitální

- Využívání digitálních technologií pro záznam vlastního hudebního projevu a oprava hudebního projevu na základě analýzy tohoto záznamu
- Porovnávání provedení hudebního díla na základě poslechu, sledování digitálního záznamu
- Etika šíření a sdílení hudební a další umělecké produkce na internetu a médiích
- Tvorba hudby na digitálních zařízeních

5.12.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák	Učivo	Poznámka
1. – 3.	zpívá v jednohlase	zpěv jednoduchých lidových i umělých písní	
1. – 3.	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	rytmus a melodie	
1. – 3.	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Orffovy nástroje	
1. – 3.	reaguje pohybem, na znějící hudbu	hudba a pohyb	
1. – 3.	pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	metrum, tempo, dynamika a směr melodie	
1. – 3.	rozlišuje jednotlivé kvality tónů	vlastnosti tónů	
1. – 3.	rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	poučený poslech hudby	OSV - Osobnostní rozvoj; Rozvoj schopnosti poznávání, cvičení smyslového vnímání
1. – 3.	rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	hudební nástroje	
1. – 3.	odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	možnosti interpretace hudby	
4. – 5.	zpívá v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	zpěv jednohlasých a dvojhlasých písní	
4. – 5.	realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	realizace melodie	
4. – 5.	využívá hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	hra na tělo a Orffovy nástroje	
4. – 5.	rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	hudební forma	

4. – 5.	vytváří jednoduché přede hry, mezihry a do hry a provádí elementární hudební improvizace	hudební nápady, improvizace	
4. – 5.	rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků	hudební nástroje	
4. – 5.	ztvární hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	hudba a pohyb	
6. – 7.	využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	vlastní pojetí provedení hudby	
6. – 7.	uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě	dýchání, frázování, dynamika	
6. – 7.	zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	intonování	

5.12.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
1. – 3.	zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty	jednoduché lidové písně	
1. – 3.	hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu	pravidla správného dýchání	
1. – 3.	reaguje pohybem na tempové a rytmické změny	pohyb a hudba	
1. – 3.	rozliší sílu zvuku	síla zvuku	
1. – 3.	pozorně vnímá jednoduché skladby	poučený poslech hudby	
4. – 5.	zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem	zpěv jednoduchých písní lidových i umělých	
4. – 5.	propojí vlastní pohyb s hudbou	pohyb odpovídající hudbě	
4. – 5.	doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje	hra na jednoduché hudební nástroje i na tělo	
4. – 5.	odliší tóny podle výšky, síly a barvy	vlastnosti tónů	
4. – 5.	pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb	poslech – identifikace známých hudebních prvků	
4. – 5.	správně hospodáří s dechem při interpretaci písní - frázování	frázování	
6. – 7.	doprovází písně pomocí ostinata	stálé opakování melodického nebo rytmického motivu nebo fráze, riff	
6. – 7.	interpretuje vybrané lidové a umělé písně	interpretace písní	

5.13. Výtvarná výchova

5.13.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova podporuje v žácích vnímání kulturních projevů. Rozvíjí tak i jiné než pouze racionální vnímání světa, které je obsahem vzdělávání naukových oborů. Hlavním cílem vyučovacího předmětu Výtvarná výchova v našem pojetí je, aby žáci aktivně vnímali výtvarné projevy jako způsob umělecké komunikace a specifický způsob vyjadřování. Snažíme se, aby se aktivní vnímání výtvarné složky světa stalo běžnou součástí života žáků. Žáci přitom mají možnost vnímat a interpretovat výtvarné projevy podle svého individuálního nadání a zájmu. Vedle estetické a emoční stránky žáků však Výtvarná výchova rozvíjí také komunikační dovednosti a myšlení žáků. Nástrojem tohoto rozvoje jsou vedle učiva také strategie a metody, které jsou uvedeny níže. V rámci hodin vyučovacího předmětu Výtvarná výchova je žákům poskytován prostor pro vyjádření vlastního názoru. Žáci se učí kultivovanému vyjadřování.

Obsahem vyučovacího předmětu je část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výtvarná výchova RVP ZV⁷.

5.13.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je vyučován v prvním až sedmém postupném ročníku. V prvním, třetím a pátém ročníku je vyučován jednu hodinu týdně, ve druhém, čtvrtém, šestém a sedmém ročníku dvě hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace je využito čtyř hodin minimální časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura pro první stupeň a čtyři hodiny minimální časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura pro druhý stupeň rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Výtvarné výchovy probíhají zpravidla ve kmenové učebně dané třídy. Je-li to vhodné, zejména s ohledem k aktuálně probíranému učivu, je výuka organizována mimo školu – formou návštěvy výstavy, či jiné akce. Některé vyučovací hodiny jsou realizovány v multimediální, případně počítačové učebně, případně v keramické dílně.

5.13.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Výtvarná výchova jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání – 1. ročník

Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – 3. ročník

⁷Zbývající očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova RVP ZV je realizována v rámci vyučovacího předmětu Estetická výchova.

Komunikace

- řeč tvarů a barev – 5. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

- artefakty mající vztah k Evropě a světu, šíření uměleckých vzorů, globalizace umění, kultury – 7. ročník

Multikulturní výchova

Kulturní difference

- vlastní kulturní zakotvení – 5. ročník
- lidový výtvarný projev – 5. ročník

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce – 5. ročník

Stavba mediálních sdělení

- výtvarná složka mediálního sdělení – 6. ročník

5.13.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Vyhledávání a třídění informací
- Posuzování efektivity vlastního učení
- Cílené propojování stávajících představ s novými poznatky

Kompetence k řešení problémů

- Kritické myšlení
- Rozvoj kreativity produktivní výtvarnou činností
- Hledání stejných a odlišných znaků

Kompetence komunikativní

- Procvičování využití neverbálních komunikačních prostředků
- Tvorba vhodných a výstižných formulací při hodnocení výtvarného díla
- Používání výtvarných a grafických symbolů v komunikaci

Kompetence sociální a personální

- Skupinová výtvarná tvorba - Puzzle

- Diskuse
- Sebehodnocení a hodnocení druhých

Kompetence občanské

- Česká a evropská výtvarná tradice
- Rozvoj pozitivního vztahu ke kulturnímu dědictví
- Hledání smyslu pravidel společenského chování – na výstavě, v galerii

Kompetence pracovní

- Plnění povinností a závazků
- Dodržování objasněných pravidel
- Hodnocení činnosti z hlediska jejího společenského přínosu

Kompetence digitální

- Vytváření výtvarných prací pomocí digitálních technologií a aplikací
- Digitální fotografie a její úpravy
- Umění nových médií

5.13.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
1. – 3.	rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ	prvky výtvarného vyjádření kolem nás	OSV - Osobnostní rozvoj; Rozvoj schopnosti poznávání, cvičení smyslového vnímání
1. – 3.	v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	vyjádření skutečnosti i fantazie	
1. – 3.	vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje	výtvarné zachycení děje, události	
1. – 3.	interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření	interpretace výtvarných projevů	OSV - Sociální rozvoj; Komunikace - • řeč tvarů a barev
1. – 3.	odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření porovnává se svou dosavadní zkušeností	varianty porozumění výtvarným vyjádřením	MKV - Kulturní diference, vlastní kulturní zakotvení, lidový výtvarný projev
1. – 3.	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	komunikace výtvarných vyjádření	
4. – 5.	při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření a porovnává je na základě vztahů	prvky výtvarného vyjádření	
4. – 5.	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	vlastní cesta výtvarného vyjádření	

4. – 5.	nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly	obrazné vyjádření vjemů (hudba, vůně, chuť)	OSV - Osobnostní rozvoj; Kreativita, • cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity
4. – 5.	prostředky vizuálně obrazných vyjádření uplatňuje v plošné, objemové i prostorové tvorbě	prostředky výtvarného vyjádření	
4. – 5.	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření	vlastní vidění a obrazná interpretace světa	
4. – 5.	pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy	kombinované techniky	
4. – 5.	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	výtvarné prvky jako zdroj inspirace	VEG - Evropa a svět nás zajímá, Artefakty mající vztah k Evropě a světu, šíření uměleckých vzorů, globalizace umění, kultury
4. – 5.	nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	komunikace obrazných vyjádření	
6. – 7.	vybírání, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů	výběr prvků vizuálního vyjádření	MV - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
6. – 7.	prvky vizuálně obrazných vyjádření uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků	aplikace vizuálně obrazných vyjádření	MV - Stavba mediálních sdělení, výtvarná složka mediálního sdělení
6. – 7.	zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie	vizuální zachycení zkušenosti	
6. – 7.	zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích	vizuální zachycení změny	

5.13.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
1. – 3.	zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu	základní dovednosti pro vizuálně obrazné vyjádření	
1. – 3.	rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)	základní prvky výtvarného projevu	
1. – 3.	uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům	komunikace vlastní tvorby	
4. – 5.	uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr	záměr a realizace	
4. – 5.	rozlišuje, porovnává a třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti	linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich	

	a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s pomocí učitele)	jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	
4. – 5.	při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie	vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	
4. – 5.	vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla	komunikace tvorby a vnímání díla	
6. – 7.	uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru	formulace záměru a jeho realizace	
6. – 7.	uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy	linie, barvy, tvary, textury, objekty	
6. – 7.	pojmenovává linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních, vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci	záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění	

5.14. Estetická výchova

5.14.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Estetická výchova rozvíjí schopnost žáků vnímat komplexně kulturní projevy společnosti a jedinců a aktivně se kulturně realizovat. Hlavním důvodem vytvoření integrovaného vyučovacího předmětu Estetická výchova je snaha vést žáky k tomu, aby se umění, ale i kultura v nejširším významu toho slova (kultura odívání, stolování, design, kultura projevu), stala přirozenou součástí života žáků. Nejedná se tedy pouze o budování systému vědomostí a dovedností z oblasti estetiky, ale o utváření a ovlivňování potřeby vyžadovat estetické kvality společenského i materiálního prostředí, ve kterém žáci žijí a budou žít.

Obsahem vyučovacího předmětu Estetická výchova je integrovaná část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výtvarná výchova a Hudební výchova RVP ZV⁸. K očekávaným výstupům nejsou závazně připojeny žádné tematické okruhy průřezových témat. V průběhu každého školního roku však jsou do tohoto vyučovacího předmětu integrovány ty tematické okruhy, které korespondují s aktuálními výstavami, koncerty a kulturními událostmi vůbec.

5.14.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Estetická výchova je vyučován v osmém a devátém postupném ročníku. V obou ročnících je vyučován dvě hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace je využito čtyř hodin minimální časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura pro druhý stupeň rámcového učebního plánu.

Vyučovací hodiny Estetické výchovy probíhají ve kmenové učebně, v poloodborné učebně hudební výchovy, multimediální, nebo počítačové učebně, v keramické dílně, případně mimo školu – formou návštěvy výstavy, hudebního vystoupení či jiné akce.

5.14.3. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Vyhledávání a třídění informací
- Posuzování efektivity vlastního učení
- Cílené propojování stávajících představ s novými poznatky

Kompetence k řešení problémů

- Kritické myšlení
- Rozvoj kreativity produktivní činností
- Hledání stejných a odlišných znaků

Kompetence komunikativní

⁸Zbývající očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova RVP ZV je realizována v rámci vyučovacího předmětu Estetická výchova.

- Procvičování využití neverbálních komunikačních prostředků
- Tvorba vhodných a výstižných formulací při hodnocení uměleckého díla
- Používání symbolů v komunikaci
- Ověřování účinku vlastního sdělení

Kompetence sociální a personální

- Skupinová tvorba - Puzzle
- Diskuse
- Sebehodnocení a hodnocení druhých

Kompetence občanské

- Česká a evropská kulturní tradice
- Rozvoj pozitivního vztahu ke kulturnímu dědictví
- Hledání smyslu pravidel společenského chování
- Hledání a odlišování projevů trvalých a krátkodobých, momentálních hodnot

Kompetence pracovní

- Plnění povinností a závazků
- Dodržování objasněných pravidel
- Hodnocení činnosti z hlediska jejího společenského přínosu

Kompetence digitální

- Umění nových médií (digitální umění) – tvorba a vnímání
- Používání aplikací využitelných pro výtvarné i hudební vyjádření
- Prezentace sebevyjádření pomocí digitálních technologií

5.14.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák	Učivo	Poznámka
8. – 9.	k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	tvorba - počítačová grafika, fotografie, video, animace	
8. – 9.	vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření	prostředky osobního vizuálně obrazného vyjádření	
8. – 9.	rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku	účinek výtvarného díla	
8. – 9.	variuje různé vlastnosti, prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků	kombinace různých prostředků vizuálně obrazného vyjádření	
8. – 9.	reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	reprodukce a úprava hudby	OSV - Osobnostní rozvoj; Kreativita, cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

8. – 9.	rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	tanec v toku času	MKV - Kulturní diference, etnická hudba
8. – 9.	orientuje se v proudu znějící hudby	orientace v poslechu hudby	
8. – 9.	přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	hudební dílo	OSV - Sociální rozvoj; Komunikace, řeč zvuků
8. – 9.	zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	vývoj hudby	MKV - Kulturní diference, vlastní kulturní zakotvení
8. – 9.	vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	hudba v souvislostech umění	MV - Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce

5.14.5. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
8. – 9.	pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu	poučený poslech hudby	
8. – 9.	rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru	nástroje symfonického orchestru	
8. – 9.	uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl	hudební skladatelé a jejich dílo	
8. – 9.	při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy		
8. – 9.	zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních		
8. – 9.	vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity		

5.15. Mediální výchova

5.15.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem zařazení vyučovacího předmětu Mediální výchova do učebního plánu školy je vybavit žáky základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními; dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

V době, kdy je do značné míry představa o světě a procesech v něm probíhajících utvářena nikoliv osobní zkušeností a studiem odborných pramenů, ale prostřednictvím médií, považujeme za důležité, aby si žáci osvojili dovednosti potřebné k rozklíčování mediálního obrazu. Tohoto cíle chceme dosáhnout jednak rozvojem kritického myšlení žáků při interpretaci reálných mediálních sdělení, jednak jejich aktivní činností, ve které si mohou vyzkoušet, jak je možné fakta různě interpretovat a podávat.

5.15.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Mediální výchova je vyučován v osmém a devátém ročníku, v obou je dotován jednou hodinou týdně. Časová dotace je čerpána z disponibilních hodin stanovených rámcovým učebním plánem.

Vyučovací předmět Mediální výchova je realizován ve kmenových třídách, případně v počítačové učebně. V rámci výuky jsou zařazovány návštěvy kin, exkurze do organizací, které se zabývají mediální činností (např. redakce). V rámci výuky rovněž probíhají diskuze s odborníky z praxe mediální tvorby.

Žáci jsou vzděláváni v heterogenních skupinách, individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné třídy.

5.15.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Mediální výchova jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Kreativita- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti)

Sociální rozvoj

Komunikace – pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetice -dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování

Výchova demokratického občana

Občan, občanská společnost a stát –vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů

5.15.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Prvouka rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- strategie kritického myšlení
- analýza jednotlivých složek mediálního sdělení
- odhalování souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- odhalování problému
- pojmenování problému
- zobecňování osobních empirických poznatků
- vztah cíle, obsahu a formy

Kompetence komunikativní

- práce s různými typy mediálních sdělení
- využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií
- promyšlená volba komunikačních prostředků v souladu s komunikačním záměrem
- hledání informační kvality
- vztah komunikace, dialogu a argumentace

Kompetence sociální a personální

- zaujímání různých rolí v týmu
- vytváření pravidel
- spolupráce při řešení problému, při plnění společného úkolu
- individuální hledání způsobu smysluplného trávení volného času
- identifikace vztahu mezi komunikací jedince a jeho vnímání okolím

Kompetence občanské

- komparace přesvědčení mého a druhých lidí
- identifikace vnitřních hodnot
- porozumění sobě a druhým jako základ empatie
- vyhledávání nepřímých forem útlaku a hrubého zacházení

- respektování vlastních hodnot jako předpoklad občanské odvahy

Kompetence pracovní

- propojování znalostí a dovedností z různých oblastí (vyučovacích předmětů)
- individuální práce
- práce ve dvojicích, skupinová práce
- vrstevnické učení (peer learning)

Kompetence digitální

- Etika digitálních sdělení – posuzování a aplikace
- Kritické posuzování mediálních sdělení šířených digitálními prostředky
- Tvorba mediálního sdělení digitálními prostředky
- Posuzování dopadu práce s digitálními technologiemi na tělesné i duševní zdraví člověka

5.15.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
8. – 9.	samostatně se zapojuje do mediální komunikace.	mediální komunikace	
8. – 9.	přistupuje analyticky k mediálním obsahům a má od nich kritický odstup.	obsah mediální komunikace	(sociální rozvoj)komunikace – pravda, lež a předstírání v komunikaci
8. – 9.	využívá potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času.	média a jejich funkce v současné společnosti	
8. – 9.	chápe cíle a strategie vybraných mediálních obsahů.	cíl a strategie mediálního obsahu	
8. – 9.	má osvojeny základní principy vzniku významných mediálních obsahů (zejména zpravodajských) a dokáže je formulovat.	proces vzniku mediálního obsahu	
8. – 9.	má představu o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu) a dokáže ji jednoduše formulovat.	média v současné společnosti	
8. – 9.	zná a popíše roli médií v každodenním životě v regionu (v Praze).	role médií v našem regionu	
8. – 9.	rozeznává platnost a význam argumentů ve veřejné komunikaci.	argument ve veřejné komunikaci	
8. – 9.	při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu komunikuje přiměřeně věku, komunikační situaci a komunikačnímu záměru.	komunikace a její kvalita	

8. – 9.	aktivně využívá vlastní schopnosti v týmové práci i v redakčním kolektivu.	práce v redakčním týmu	(osobnostní rozvoj) kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti)
8. – 9.	přizpůsobí vlastní činnost potřebám a cílům týmu.	spolupráce v redakčním týmu	(osobnostní rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
8. – 9.	identifikuje stereotypy v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení.	stereotypy v médiích	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování
8. – 9.	uvědomuje si hodnotu vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnost za jeho naplnění.	média a život jednotlivce	
8. – 9.	identifikuje předsudky a zjednodušující soudy o společnosti (například o menšinách) i jednotlivcům.	předsudky a zjednodušení v médiích	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát – vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů
8. – 9.	uvědomuje si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnost za způsob jeho formulování a prezentace.	svobodné vyjadřování	

5.15.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák -</i>	<i>Učivo</i>	<i>Průřezová témata</i>
Průřezové téma		Vzdělávací obor Mediální výchova	
8. – 9.	uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění.	média a život jednotlivce	
8. – 9.	využívá potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času.	média a jejich funkce v současné společnosti	
8. – 9.	jednoduše formuluje roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu.	role médií v současnosti	
8. – 9.	identifikuje stereotypy v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení.	stereotypy v médiích	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování
8. – 9.	identifikuje předsudky a zjednodušující soudy o společnosti (například o menšinách) i jednotlivcům.	předsudky a zjednodušení v médiích	(výchova demokratického občana) občan, občanská společnost a stát – vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů
8. – 9.	je schopen přiměřeně komunikovat (zejména při veřejném vystupování).	komunikace a její kvalita	
8. – 9.	využívání vlastních schopností v týmové práci.	práce v redakčním týmu	(osobnostní rozvoj) kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti)
8. – 9.	dovede se přizpůsobit potřebám a cílům týmu.	spolupráce v redakčním týmu	(osobnostní rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky

5.16. Dramatická výchova

5.16.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dramatická výchova je zaměřen primárně na podporu a rozvoj a socializace žáků, a to jak v rámci třídy, tak školy i socializace v rámci společnosti. Prvky dramatického umění, a to jak v rovině receptivních, tak tvůrčích činností, zde slouží jako nástroj pedagogického a pedagogicko-psychologického působení. Aktivní zapojování do různých rolí a prožívání různých dramaticky nastolených situací umožňuje žákům aktivně reflektovat různé způsoby jednání v reálném světě stejně jako sebereflexi jednání jich samotných. Vyučovací předmět je tedy založen na aktivitě žáků, jejím prožívání (racionálním i emočním) a uvědomělé reflexi a sebereflexi.

Sekundárně vyučovací předmět Dramatická výchova rozvíjí verbální i neverbální vyjadřovací schopnosti žáků, a to jak v roli autora, tak v roli příjemce komunikace. Sekundární je ovšem tento přínos pouze v tom smyslu, že je realizován jako nástroj přínosu primárního. Jeho význam ovšem považujeme z hlediska vzdělávacího za stejně důležitý. Z tohoto faktu vyplývá volba strategií používaných k realizaci tohoto vyučovacího předmětu. Upřednostňujeme takové metody a formy, které umožňují maximální aktivní zapojení žáků do realizace dramatické situace a následné uvědomění si podstaty prožitku, který je možno nahlížet nejen z pohledu emocí, ale také racionalizovat, zobecnit.

5.16.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Dramatická výchova je vyučován v prvním, třetím, čtvrtém a pátém ročníku. Ve všech ročnících je dotován jednou hodinou týdně a je čerpána z disponibilních hodin rámcového učebního plánu.

Vzhledem k cíli a charakteru předmětu probíhají hodiny Dramatické výchovy zásadně v heterogenních skupinách. Primárním cílem vyučovacího předmětu je socializace, proto jsou očekávané výstupy jako cílová kategorie naplňovány v maximální možné míře všemi žáky. Stanovování jiných cílů pro žáky s poskytovanými podpůrnými opatřeními by odporovalo samotnému smyslu zařazení tohoto předmětu do učebního plánu školy. Tento přístup odpovídá způsobu řešení tohoto problému v platné verzi rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Při hodnocení žáků je však zásadně přihlíženo k tomu, zda se jedná o žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními.

5.16.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Dramatická výchova jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov – 1. – 3. ročník; komunikace řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování-1. – 3. ročník; specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“) – 4. – 5. ročník; efektivní komunikační strategie, asertivní komunikace – 4. – 5. ročník

Kooperace a kompetice -dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky – 1. – 3. ročník, 4. – 5. ročník

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti –dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí – 4. – 5. ročník;

Hodnoty, postoje, praktická etika- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí – 4. – 5. ročník

5.16.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Dramatická výchova rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- sociální učení
- peer learning (vrstevnické učení)
- sebereflexe, posouzení vlastní práce
- vstupování do rolí
- zpětná vazba

Kompetence k řešení problémů

- odhalování problému
- pojmenování problému
- zkoušení různých variant řešení problému
- racionalizace konfliktu

Kompetence komunikativní

- rozvoj mimoverbální komunikace
- práce s hlasem
- vyjádření a identifikace emocí v komunikaci
- hledání variant komunikace vzhledem ke komunikačnímu záměru a komunikační situaci
- asertivní komunikace

Kompetence sociální a personální

- vstupování do rolí
- dodržování pravidel
- vytváření přijatelných variant pravidel
- podpora dovednosti požádat o pomoc
- sebehodnocení, zpětná vazba

Kompetence občanské

- uvědomělé dodržování pravidel
- zodpovědné a argumentované rozhodování v rámci dané situace
- rozvoj vnímání kultury a tvořivosti vlastní i druhých
- vedení k pozitivnímu postoji k dramatickému umění
- rozvoj empatie

Kompetence pracovní

- dodržování vymezených pravidel
- cílené a plánované propojování různých dovedností

Kompetence digitální

- Možnosti a rizika her v digitálním prostředí
- Možnosti sdílení provedení inscenace pomocí digitálních technologií
- Reflexe digitálně zachyceného dramatického díla, srovnání s možnostmi osobního „přítomného“ prožitku

5.16.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
1. – 3.	zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla.	psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla	
1. – 3.	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých.	verbální a neverbální komunikace	(sociální rozvoj) komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov
1. – 3.	rozlišuje herní a reálnou situaci.	realita a hra	
1. – 3.	přijímá pravidla hry.	pravidla a jejich výhody	
1. – 3.	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná.	vstup do role, jevištní postava	
1. – 3.	zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání.	téma a konflikt, konflikt a emoce	(sociální rozvoj) komunikace - řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování
1. – 3.	spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace, prezentuje ji před spolužáky a sleduje prezentace ostatních.	jevištní situace	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet

			vlastní linku jejich myšlenky
1. – 3.	reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového).	reflexe a sebereflexe	
4. – 5.	propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy.	psychosomatické dovednosti jako celek	
4. – 5.	pracuje s pravidly hry a jejich variacemi.	pravidla a variace	
4. – 5.	dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat.	herní situace a vstup do role	(morální rozvoj) řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
4. – 5.	rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích.	základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt	
4. – 5.	nahlíží na témata a konflikty z pozic různých postav.	téma, konflikt a jeho vnímání z různých pozic	(sociální rozvoj) komunikace - specifické komunikační dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“)
4. – 5.	zabývá se důsledky jednání postav.	situace jako důsledek jednání	(sociální rozvoj) komunikace - efektivní strategie, asertivní komunikace
4. – 5.	pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků.	sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
4. – 5.	prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků.	komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
4. – 5.	reflektuje svůj zážitek z dramatického díla.	současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	
4. – 5.	rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy.	základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo	

5.16.6. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
1. – 3.	zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla.	psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla	
1. – 3.	dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých.	verbální a neverbální komunikace	(sociální rozvoj) komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov
1. – 3.	rozlišuje herní a reálnou situaci.	realita a hra	
1. – 3.	přijímá pravidla hry.	pravidla a jejich výhody	
1. – 3.	vstupuje do jednoduchých rolí a přirozeně v nich jedná.	vstup do role, jevištní postava	
1. – 3.	zkoumá témata a konflikty na základě vlastního jednání.	téma a konflikt, konflikt a emoce	(sociální rozvoj) komunikace - řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování
1. – 3.	spolupracuje ve skupině na tvorbě jevištní situace, prezentuje ji před spolužáky a sleduje prezentace ostatních.	jevištní situace	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
1. – 3.	reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek z dramatického díla (divadelního, filmového, televizního, rozhlasového).	reflexe a sebereflexe	
4. – 5.	propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření vnitřních stavů a emocí vlastních i určité postavy.	psychosomatické dovednosti jako celek	
4. – 5.	pracuje s pravidly hry a jejich variacemi.	pravidla a variace	
4. – 5.	dokáže vstoupit do role a v herní situaci přirozeně a přesvědčivě jednat.	herní situace a vstup do role	(morální rozvoj) řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
4. – 5.	rozpoznává témata a konflikty v situacích a příbězích.	základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt	
4. – 5.	nahlíží na témata a konflikty z pozic různých postav.	téma, konflikt a jeho vnímání z různých pozic	(sociální rozvoj) komunikace - specifické komunikační

			dovednosti (monologické formy – vstup do tématu „rétorika“)
4. – 5.	zabývá se důsledky jednání postav.	situace jako důsledek jednání	(sociální rozvoj) komunikace - efektivní strategie, asertivní komunikace
4. – 5.	pracuje ve skupině na vytvoření menšího inscenačního tvaru a využívá přitom různých výrazových prostředků.	sociálně komunikační dovednosti – spolupráce, komunikace v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby	(sociální rozvoj) kooperace a kompetice - dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky
4. – 5.	prezentuje inscenační tvar před spolužáky a na základě sebereflexe a reflexe spolužáků a učitele na něm dále pracuje, sleduje a hodnotí prezentace svých spolužáků.	komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe	(morální rozvoj) hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
4. – 5.	reflektuje svůj zážitek z dramatického díla.	současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba	
4. – 5.	rozlišuje na základě vlastních zkušeností základní divadelní druhy.	základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo	

5.17. Tělesná výchova

5.17.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec. Naším hlavním cílem v tomto vyučovacím předmětu je, aby se sport stal součástí zdravého životního stylu žáků. Osvojením konkrétních pohybových dovedností, které jsou základy jednotlivých sportů, chceme žáky motivovat k mimoškolním pohybovým a sportovním aktivitám. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních činností vedeme žáky ke zvyšování tělesné zdatnosti a správnému držení těla žáků. Ruku v ruce s fyzickými dovednostmi a kondicí se však snažíme rozvíjet u žáků prostřednictvím sportovních aktivit také pozitivní osobní vlastnosti, jako je smysl pro „fair play“, smysl pro kolektivní cítění, ale i zdravou soutěživost.

Obsahem vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou očekávané výstupy vzdělávacího oboru Tělesná výchova a část očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.

5.17.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Tělesná výchova je vyučován ve všech ročnících prvního i druhého stupně. Ve všech ročnících je dotován dvěma hodinami týdně. K pokrytí této časové dotace je využito osmnáct hodin minimální časové dotace vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (deset na prvním a osm na druhém stupni).

Vyučovací hodiny Tělesné výchovy ve třídách prvního stupně probíhají převážně v tělocvičně školy. Výuka Tělesné výchovy ve třídách druhého stupně probíhá částečně ve školní tělocvičně a částečně v pronajatých prostorách sokolovny Sokola Vyšehrad. Některé hodiny jsou realizovány na školním hřišti ve vnitrobloku, případně v prostorách Národní kulturní památky Vyšehrad. Tyto možnosti závisí na počasí a souvisejí s tématem hodin – převážně s atletikou.

5.17.3. Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Tělesná výchova nejsou jako závazné zařazeny žádné tematické okruhy průřezových témat. Důvodem je snaha o maximální využití hodin tělesné výchovy k aktivnímu pohybu dětí.

5.17.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova rozvíjíme klíčové kompetence zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- Kritické hodnocení činnosti vlastní i ostatních
- Operování s odbornými pojmy ve správných souvislostech
- Organizace vlastního učení

Kompetence k řešení problémů

- Práce s prvotním nezdarem
- Aplikace osvědčených řešení
- Uvědomování si odpovědnosti za vlastní rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- Vhodná reakce na instrukce
- Vyjadřování v logickém sledu
- Používání gest

Kompetence sociální a personální

- Hra v týmu
- Spolupráce a soutěživost
- Budování sebedůvěry

Kompetence občanské

- Sledování tělesné kultury
- Aktivní zapojení do sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- Dodržování pravidel
- Ochrana zdraví
- Adaptace na změněné podmínky

Kompetence digitální

- Možnosti digitálního záznamu tělesných výkonů
- Tabulky sportovních výkonů a práce s nimi
- Přesnost digitálního a analogového měření
- Korekce vlastního pohybu na základě analýzy digitálního záznamu

5.17.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák	Učivo	Poznámka
1. – 3.	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	pohyb a zdraví	
1. – 3.	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	základní pokyny	
1. – 3.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině	rozvoj rychlosti a vytrvalosti, rozvoj koordinace	
1. – 3.	usiluje o zlepšení své pohybové činnosti	rozvoj pohybových schopností	
1. – 3.	podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu	pohybový režim	
1. – 3.	projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	rozvoj tělesné zdatnosti	
1. – 3.	spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	sportovní hry	
1. – 3.	uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	hygiena a bezpečnost	
1. – 3.	uplatňuje kondičně zaměřené činnosti	tělesná kondice	

1. – 3.	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	kompensační a kondiční cvičení	
1. – 3.	uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)	
1. – 3.	zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	základní cvičební polohy, základní technika cvičení	
4. – 5.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	rozvoj síly, pohyblivosti a koordinace	
4. – 5.	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	bezpečnost na sportovišti	
4. – 5.	adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	úraz, první pomoc a zajištění odborné péče	
4. – 5.	užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví	tělocvičné názvosloví	
4. – 5.	změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	měření pohybových výkonů	
4. – 5.	jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka	kvalita pohybové činnosti	
4. – 5.	Reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	tělocvičné pokyny	
4. – 5.	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje	fair play	
4. – 5.	respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	respekt vůči osobám opačného pohlaví	
4. – 5.	cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	nákresy a popisy cvičení	
4. – 5.	zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	sportovní soutěže	
4. – 5.	orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	informace o sportu	
4. – 5.	vytváří varianty osvojených pohybových her	varianty her	
4. – 5.	zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování	pohybový režim, vhodné oblečení a obutí, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení	
4. – 5.	zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele	základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení	
4. – 5.	upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace oslabení)	

5.17.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
6. – 7.	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu	pohybový režim	
6. – 7.	některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem do rozvrhu dne	pohybové činnosti	
6. – 7.	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	tělesná zdatnost a její prvky	
6. – 7.	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	aktivní podpora zdraví	výchova ke zdraví
6. – 7.	samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	rozcvičení	
6. – 7.	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím	drogy x sport a zdraví	
6. – 7.	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	kompenzační a relaxační techniky	výchova ke zdraví
6. – 7.	upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	pohybové aktivity s ohledem na stav životního prostředí	
6. – 7.	uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	bezpečí při pohybových činnostech	
6. – 7.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	základní prvky akrobacie, přihrávky s míčem	
6. – 7.	tvořivě aplikuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	jednoduché pohybové hry, přehazovaná, florbal	
6. – 7.	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	efektivita pohybu s míčem, koordinace	
6. – 7.	navrhne vhodné metody relaxace podle typu únavy, zátěže (fyzická, psychická).	fyzická únava, psychická únava	
6. – 7.	předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	nebezpečí úrazu	
6. – 7.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	úpolová cvičení, atletika - běh a skoky, základy lyžování	
6. – 7.	tvořivě aplikuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	sebeobrana, atletický víceboj, lyžování	
6. – 7.	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	efektivita pohybu v atletice, při lyžování	
6. – 7.	užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	základní názvosloví	
6. – 7.	naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví	fair play	
6. – 7.	v podmínkách školní tělesné výchovy respektuje ochranu přírody při sportu	pohybové aktivity a ochrana přírody	
6. – 7.	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role diváka	divák a sportovní fanoušek	
6. – 7.	uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	rozvoj vytrvalosti	
6. – 7.	zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení	individuální speciální vyrovnávací cvičení	

	související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení		
6. – 7.	aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	kontraindikace, nevhodné pohybové aktivity	
8. – 9.	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	týmová hra	
8. – 9.	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče	pravidla a jejich význam ve sportu i v životě	
8. – 9.	sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	výsledky, přehledy, tabulky	
8. – 9.	zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy	jak se dělá turnaj	
8. – 9.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	pohyb s míčem, dvojtakt, házení a chytání míče	
8. – 9.	tvořivě aplikuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	florbal, košíková, přehazovaná	
8. – 9.	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	účinnost pohybu po hřišti, přihrávka a střelby míčem	
8. – 9.	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a prevenci stresových situací.	stres a jeho vztah ke zdraví	
8. – 9.	spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	rozhodování ve sportu	
8. – 9.	zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	prezentace sportovních výsledků	
8. – 9.	uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	tělesné oslabení a pohyb	
8. – 9.	optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	fyziologie dospívání	
8. – 9.	zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením a usiluje o jejich správné provedení	vyrovnávací cvičení	
8. – 9.	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti	kompenzační a relaxační cvičení	
8. – 9.	k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	zdravotní oslabení	
8. – 9.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	běh - kros, spodní odbití míče, přihrávka míče horní	
8. – 9.	tvořivě aplikuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	orientační běh, turistika, základy odbíjené	
8. – 9.	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	efektivita pohybu v terénu, účinnost postavení a pohybu hráčů v odbíjené	
8. – 9.	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role rozhodčího nebo organizátora	organizace a rozhodování sportovních akcí	

5.17.7. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření

<i>Ročník</i>	<i>Očekávané výstupy Žák</i>	<i>Učivo</i>	<i>Poznámka</i>
1. – 3.	zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost	příprava na pohybovou činnost	
1. – 3.	dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	zásady bezpečnosti	
1. – 3.	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti	základní pokyny a povely	
1. – 3.	projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám	pohyb jako příležitost	
1. – 3.	zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	pohyb a prostorová orientace	
1. – 3.	uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	správné držení těla	
1. – 3.	zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	kompenzační cvičení	
4. – 5.	chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu	pohyb jako součást zdravého životního stylu	
4. – 5.	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením	korektivní cvičení	
4. – 5.	zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností	individuální rozvoj pohybových dovedností	
4. – 5.	uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti	zásady pohybových činností	
4. – 5.	reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti	pokyny k pohybové činnosti a reakce na ně	
4. – 5.	dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play	pravidla a fair play	
4. – 5.	zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla	tělesná kondice	
4. – 5.	zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy	příprava před pohybovou činností a uklidnění po ní	
4. – 5.	zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování	vyrovnávací cviky	
4. – 5.	zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele	autokorekce a korekce pohybu	
4. – 5.	upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	nevhodné pohybové činnosti	
6. – 7.	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	organizace pohybového režimu	
6. – 7.	usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí	rozvoj pohybových schopností	
6. – 7.	cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy	aktivní příprava na pohyb, činnosti po fyzické zátěži	

6. – 7.	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem	zdravý životní styl	
6. – 7.	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	rozvoj pohybových dovedností	
6. – 7.	užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka	terminologie spojená s pohybovými aktivitami	
6. – 7.	naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	olympijské myšlenky	
6. – 7.	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	týmová hra	
8. – 9.	vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity	pohyb a životní prostředí	
8. – 9.	uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného	první pomoc	
8. – 9.	uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu	bezpečí při pohybu v přírodě	
8. – 9.	chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti	zatěžování organismu	
8. – 9.	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků	kritéria hodnocení provedení pohybových aktivit	
8. – 9.	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka	role ve sportu	
8. – 9.	sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je	posouzení pohybové aktivity	
8. – 9.	spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	pravidla a jejich aplikace	
8. – 9.	uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	soustavnost v případě korekce zdravotního oslabení	
8. – 9.	zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	pohybový režim	
8. – 9.	vyhýbá se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	nevhodné pohybové aktivity	

5.18. Svět práce

5.18.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Svět práce je zaměřen na osvojování praktických pracovních dovedností a návyků. Je založen na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků, nikoliv pouze na mechanické nápodobě.

Vyučovací předmět Svět práce plní v rámci vzdělávání na základní škole řadu specifických cílů: Vede k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce.

Umožňuje osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě.

Rozvíjí vytrvalost, soustavnost a důslednost při plnění zadaných úkolů.

Poskytuje prostor k uplatňování a rozvoji tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti.

Rozvíjí v žácích poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka.

Svémi specifickými prostředky zprostředkovává autentické a objektivní poznávání okolního světa. Umožňuje žákům poznání, „jak svět funguje“.

Rozvojem pracovních kompetencí přispívá k rozvoji zdravé sebedůvěry žáků.

Vede žáky k uvědomělému pozitivnímu postoji a vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí.

Vyučovací předmět buduje chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvoji podnikavosti (nejen ve smyslu podnikatelských činností).

Svět práce zprostředkovává žákům orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Vzhledem k možnostem školy (absence školní dílny i školního pozemku, na kterém by bylo možné realizovat pěstitelské práce) je na druhém stupni vedle povinného tematického okruhu *Svět práce* realizován tematický okruh *Design a konstruování*.

5.18.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Svět práce je vyučován ve všech ročnících prvního i druhého stupně. Ve všech ročnících je dotován jednou hodinou týdně. Časová dotace tak vyčerpává celou minimální dotaci stanovenou RVP ZV.

Vzhledem k tomu, že škola nedisponuje školními dílnami, probíhá výuka vyučovacího předmětu Svět práce hlavně ve kmenových třídách, nebo v ateliéru v půdní vestavbě. V rámci výuky jsou zařazovány exkurze do různých provozů, dílen. Praktické činnosti jsou přednostně zařazovány do činností na zotavovacích pobytech ve zdravotně příznivém prostředí (školách v přírodě).

Žáci jsou vzděláváni v heterogenních skupinách, individualizace vzdělávacího procesu je zajištěna v rámci běžné třídy.

5.18.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Svět práce jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění – 1. – 3. ročník

Psychohygienu - dobrá organizace času – 4. – 5. ročník

Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality) – 4. – 5. ročník;
rozvoj schopnosti dotahovat nápady do reality – 7. ročník

Sociální rozvoj

Komunikace -efektivní strategie: asertivní komunikace, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci – 8. – 9. ročník

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů – 4. – 5. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá, zvyky a tradice evropských i mimoevropských národů – 4. – 5. ročník

Multikulturní výchova

Etnický původ, základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti - jídelníček různých národů – 4. – 5. ročník

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy životního prostředí, odpady a hospodaření s odpady – 4. – 5. ročník

5.18.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Prvouka rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- plánování postupu
- práce podle instrukcí, návodu, plánu
- sebereflexe, posouzení vlastní práce
- odhalování souvislostí
- experimentování

Kompetence k řešení problémů

- odhalování problému
- pojmenování problému
- hledání různých variant řešení problému
- zobecňování osobních empirických poznatků

Kompetence komunikativní

- práce s různými typy textů, obrazových návodů, plánek
- využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií
- cílená, uvědomělá věcná komunikace

Kompetence sociální a personální

- zaujímání různých rolí v týmu
- vytváření pravidel
- spolupráce při řešení problému, při plnění společného úkolu
- podpora dovednosti požádat o pomoc
- sebehodnocení, zpětná vazba

Kompetence občanské

- uvědomělé dodržování pravidel – naplňování práv, plnění povinností
- aktivní vyhledávání ekologických a environmentálních souvislostí s prováděnými činnostmi
- udržování, ochrana a respektování tradic
- uvědomělé bezpečné chování

Kompetence pracovní

- bezpečné a efektivní používání materiálů, nástrojů a vybavení
- dodržování vymezených pravidel
- argumentovaná formulace vztahu funkčnosti, hospodárnosti, společenského významu, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot – holistické chápání světa
- promyšlené využívání znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- argumentované rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

5.18.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
1. – 3.	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	lidové zvyky	
1. – 3.	pracuje podle slovního návodu a předlohy.	jednoduché pracovní operace a postupy	
1. – 3.	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů	rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
1. – 3.	provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování.	základní podmínky pro pěstování rostlin	
1. – 3.	pečuje o nenáročné rostliny.	pěstování pokojových rostlin	
1. – 3.	připraví tabuli pro jednoduché stolování.	jednoduchá úprava stolu	
1. – 3.	chová se vhodně při stolování.	pravidla správného stolování	
4. – 5.	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu.	vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)	kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality)
4. – 5.	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic.	tradice, řemesla	Evropa a svět nás zajímá- zvyky a tradice evropských i mimoevropských národů

4. – 5.	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití	
4. – 5.	udržuje pořádek na pracovním místě	organizace práce	
4. – 5.	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce.	hygiena a bezpečnost práce	
4. – 5.	poskytne první pomoc při úrazu.	první pomoc	
4. – 5.	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž.	sestavování modelů, spojování a rozpojování prvků	
4. – 5.	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	
4. – 5.	provádí jednoduché pěstitelské činnosti	půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	psychohygiena - dobrá organizace času
4. – 5.	samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	
4. – 5.	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny.	potřeby různých rostlin	
4. – 5.	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.	základní zahradnické náčiní a způsoby jeho používání, funkčnost a design	
4. – 5.	rostliny a jejich pěstování jako součást kultury.	rostliny užitkové, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	
4. – 5.	poskytne první pomoc při úrazu na zahradě	první pomoc na zahradě	
4. – 5.	orientuje se v základním vybavení kuchyně.	základní vybavení kuchyně, technika v kuchyni – historie a význam	
4. – 5.	připraví samostatně jednoduchý pokrm.	výběr, nákup a skladování potravin, příprava jednoduchého pokrmu	environmentální výchova - odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
4. – 5.	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.	pravidla správného stolování	
4. – 5.	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni	hygiena a bezpečnost práce v kuchyni	
4. – 5.	poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	první pomoc při úrazech v kuchyni	

5.18.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
6. – 7.	sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program, sestavování modelů	
6. – 7.	navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.	tvorba konstrukčních prvků	kreativita – rozvoj schopností dotahovat nápady do reality
6. – 7.	provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení	montáž a demontáž	
6. – 7.	dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při běžných úrazech	
8. – 9.	orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; rovnost příležitostí na trhu práce	
8. – 9.	posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní;	
8. – 9.	využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby;	
8. – 9.	prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců zaměstnavatelů; podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	komunikace - efektivní strategie: asertivní komunikace, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

5.18.7. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
1. – 3.	zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	lidové zvyky	
1. – 3.	pracuje podle slovního návodu a předlohy	jednoduché pracovní operace a postupy	
1. – 3.	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů	rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
1. – 3.	provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky	základní podmínky pro pěstování rostlin	
1. – 3.	pečuje o nenáročné rostliny	pěstování pokojových rostlin	
1. – 3.	upraví stůl pro jednoduché stolování	jednoduchá úprava stolu	
1. – 3.	chová se vhodně při stolování	pravidla správného stolování	
4. – 5.	vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu	vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)	kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti dotahovat nápady do reality)
4. – 5.	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic.	tradice, řemesla	Evropa a svět nás zajímá - zvyky a tradice evropských i mimoevropských národů
4. – 5.	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití	
4. – 5.	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii.	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití	
4. – 5.	udržuje pořádek na pracovním místě	organizace práce	
4. – 5.	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce.	hygiena a bezpečnost práce	
4. – 5.	poskytne první pomoc při drobném úrazu.	první pomoc	
4. – 5.	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž.	sestavování modelů, spojování a rozpojování prvků	
4. – 5.	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	
4. – 5.	dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin.	půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	psychohygiena - dobrá organizace času

4. – 5.	samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	
4. – 5.	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování.	potřeby různých rostlin	
4. – 5.	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.	základní zahradnické náčiní a způsoby jeho používání, funkčnost a design	
4. – 5.	rostliny a jejich pěstování jako součást kultury.	rostliny užitkové, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	
4. – 5.	poskytne první pomoc při úrazu na zahradě.	první pomoc na zahradě	
4. – 5.	uvede základní vybavení kuchyně.	základní vybavení kuchyně, technika v kuchyni – historie a význam	
4. – 5.	připraví samostatně jednoduchý pokrm.	výběr, nákup a skladování potravin, příprava jednoduchého pokrmu	environmentální výchova - odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
4. – 5.	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování.	pravidla správného stolování	
4. – 5.	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce v kuchyni	hygiena a bezpečnost práce v kuchyni	
4. – 5.	poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.	první pomoc při úrazech v kuchyni	
4. – 5.	uplatňuje zásady správné výživy.	pravidla správné výživy	

5.18.8. Očekávané výstupy realizované v rámci podpůrných opatření – 2. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
7.	sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program, sestavování modelů	
7.	navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.	tvorba konstrukčních prvků	kreativita – rozvoj schopností dotahovat nápady do reality
7.	ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení	montáž a demontáž, údržba	
7.	dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu.	zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při běžných úrazech	

8. – 9.	orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách.	trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; učební obory	
8. – 9.	posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života.	volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní;	
8. – 9.	využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby;	
8. – 9.	prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců zaměstnavatelů; podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	komunikace - efektivní strategie: asertivní komunikace, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
8. – 9.	je prokazatelně seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů	základní ustanovení zákoníku práce	
8. – 9.	byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání.	možnosti poradenské pomoci	

5.19. Taneční a pohybová výchova

5.19.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Pojetí vyučovacího předmětu Taneční a pohybová výchova vychází z vymezení doplňujícího vyučovacího oboru Taneční a pohybová výchova formulované v platném RVP ZV.

Cílem vyučovacího předmětu Taneční a pohybová výchova je umožnit žákům poznat a dále rozvíjet jejich pohybové a tvůrčí schopnosti a dovednosti skrze kreativní vyučovací proces kultivující celostně fyzickou i duševní stránku prostřednictvím přirozeného pohybu.

Tanec, a to přesto, že je disciplínou estetickou, uměleckou, je přirozeným pohybovým prostředkem každého jedince a v jisté formě ho tedy může vykonávat každý. Tanec lze rovněž vnímat jako možný komunikační nástroj, jehož prostřednictvím můžeme sdílet vlastní emoce a postoje. Takto pojatý tanec a pohyb je účinným nástrojem pro sebepoznání a seberozvoj.

Taneční a pohybová výchova je úzce spjata s psychomotorickým vývojem jedince, pracuje s jeho individualitou, vytváří trvalé vztahy mezi jeho myšlením, emocemi a fyzickou stránkou. Rozvíjí tvořivost, citovost, citlivost a inteligenci těla. Pracuje stejně s jednotlivcem jako se skupinou, a tím podporuje zdravé vztahy ve skupině, zároveň buduje vzájemný respekt a empatii mezi účastníky vyučovacího procesu.

Cílem vyučovacího předmětu Taneční a pohybová výchova tedy není dosažení dokonalého zvládnutí taneční techniky, nacvičení dokonalého uměleckého díla, ale vytvoření prostoru pro rozvoj, sebepoznání, otevření vlastních tvůrčích mechanismů, rozvoj vyjadřovacích schopností a budování pozitivního vztahu k sobě i druhým. Taneční pohybová výchova pozitivně ovlivňuje celkový proces učení napříč předměty a rozvíjí klíčové kompetence žáků, zejména pak sociální a personální, komunikativní a občanské, kompetence k řešení problémů, k učení, kompetence pracovní.

5.19.2. Časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Taneční a pohybová výchova je realizován ve druhém ročníku. Příští školní rok bude realizován ve druhém a třetím ročníku a další školní rok v prvním, druhém a třetím ročníku. Časová dotace je vždy jedna hodina týdně a je čerpána z disponibilních hodin rámcového učebního plánu.

Hodiny vyučovacího předmětu jsou realizovány v rámci jednotlivých školních tříd. To umožňuje naplnění celého potenciálu vyučovacího předmětu, jak je popsán v kapitole Charakteristika předmětu.

Vyučovací hodiny probíhají v tělocvičně školy. Když je to vhodné, je výuka organizována ve vhodných prostorách mimo školu, případně návštěvou a tanečního představení.

5.19.3. Průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Svět práce jsou zařazeny následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání

Sebepoznávání a sebepojetí - Porozumění sobě i druhým; moje tělo

Seberegulace a sebeorganizace - cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání i prožívání

Psychohygienu - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

Sociální rozvoj

Poznávání lidí - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov

Kooperace a kompetice - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci

Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí

Hodnoty, postoje, praktická etika - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí

Multikulturní výchova

- seznamuje žáky se základními znalostmi o různých etnických, kulturních a sociálních skupinách ve společnosti
- učí přijetí a toleranci a respektu k odlišným skupinám lidí
- učí toleranci, rovnocennosti a rovnoprávnosti
- napomáhá žákům uvědomit si a reflektovat vlastní identitu a vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, koriguje a ovlivňuje jednání a hodnotový systém žáků ve vztahu k odlišnostem a jejich vnímání jako příležitost k obohacení, nikoli ke konfliktu

Mediální výchova

- schopnost zapojit se samostatně do mediální komunikace
- využití médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy a zdravého využití volného času
- vytváření představy o roli médií ve společnosti
- rozvoj komunikačních dovedností a schopnosti sebevyjádření

- uvědomění si možnosti svobodného vyjádření a jeho hranic při komunikaci
- vytváří schopnost přizpůsobit vlastní činnost ve vztahu k potřebám a cílům celé skupiny

5.19.4. Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Prvouka rozvíjíme **klíčové kompetence** zejména těmito strategiemi:

Kompetence k učení

- uplatňování širokého spektra aktivačních metod vedoucích k rozvíjení zájmu žáků o hledání vlastních pohybových možností a schopností, podněcování k jejich dalšímu rozvoji
- vedení žáků k prohlubování znalostí tanečních technik
- terminologie a jejich širšímu využití v praxi

Kompetence k řešení problémů

- předkládání témat, úkolů, zadání vedoucích k samostatnému, kreativnímu řešení problémů při práci se správným provedením pohybu tanečníka, při práci ve skupině

Kompetence komunikativní

- vytváření možností k vlastnímu vyjádření
- rozvíjení schopnosti formulovat vlastní názory, myšlenky a pocity související s osobním tanečním projevem
- podpora komunikace ve skupině
- cíle, rozvíjení schopnosti hodnocení tanečních vystoupení, přehlídek

Kompetence sociální a personální

- rozvoj pozitivní sebedůvěry, vlastního kreativního pohybového slovníku
- podpora žáků k vyjádření vlastního citového prožitku skrze improvizaci a imaginaci
- podpora vnímání odlišnosti a jedinečnosti každého jedince při tanečním vyjádření
- vytváření situací vedoucích ke vzájemné kooperaci, sounáležitosti
- vnímání a vytváření vzájemného respektu mezi jednotlivci

Kompetence občanské

- zapojení žáků do kulturních akcí školy
- vedení žáků k respektu sebe i ostatních
- vedení ke svobodnému vyjádření, odpovědnému chování, vzájemné podpoře a pomoci
- pěstování vztahu ke kultuře, kulturnímu dědictví, společenským hodnotám

Kompetence pracovní

- poskytování dostatečného množství informací a podnětů k dalšímu vzdělávání žáků v uměleckém zaměření

Kompetence digitální

- využívání digitálních technologií ke zkvalitnění práce - záznam a analýza vlastního pohybového projevu

5.19.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu - 1. stupeň

Ročník	Očekávané výstupy Žák -	Učivo	Průřezová témata
2.	TPV-3-1-01 rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém	<ul style="list-style-type: none"> • správné držení těla (osa, těžiště, postavení dolních končetin, horní končetiny a jejich pohyb propojený s pohybem trupu, zvyšování hybnosti kloubního aparátu, budování zdravého svalového systému k jeho funkčnímu použití) • rozvíjení vlastních pohybových schopností, dovedností a možností • schopnost vlastního spontánního pohybu • schopnost vedeného – řízeného pohybu • směřování k vědomému, přirozenému, zdravému pohybu • náčiní pro ilustraci, doplnění, iniciaci, pochopení pohybových principů (míče, švihadla, stuhy, obruče, tyče) • předmět jako inspirace (list, kaštan, papírový drak, papírová sněhová vločka, pruh látky....) 	
2.	TPV-3-1-02 vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání půdorysných drah pohybu (přímka, diagonála, kruh, oblá linka) • vnímání základních útvarů a postavení tanečníků v prostoru (kruh, diagonála, řada, zástup, organizovaná skupina, rovnoměrně zaplněný prostor) • volný pohyb v prostoru a jeho prožití • vnímání vlastních pohybových drah v prostoru • vnímání sebe sama v prostoru jako součást celku 	
2.	TPV-3-1-06 navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině	<ul style="list-style-type: none"> • vytváření důvěry a porozumění 	
2.	TPV-5-1-03 vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy	<ul style="list-style-type: none"> • prostorové vztahy ve skupině a možnosti držení, vzájemného propojení (kruh, řada, zástup, dvojice, trojice, skupina) 	
2.	TPV-3-1-10 zvládá základní prvky obratnosti	<ul style="list-style-type: none"> • předmět jako metodická pomůcka – podnět k pohybu, ke hře 	
2.	TPV-3-1-09 přijímá a respektuje pravidla her	<ul style="list-style-type: none"> • hra jako prostředek pro osvojení si nových poznatků a dovedností skrze prožitek, pozitivní pocit (radost ze hry) • hra jako základ umělecké činnosti • hra směřující k osvojování psychických, osobnostních a sociálních dovedností a vlastností • hra jako prostředek k budování volných, mravních vlastností, budování charakteru, respektu k pravidlům • hra při práci s náčiním, hudbou, prostorem, skupinou, partnerem 	

2.	TPV-3-1-07 aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování	<ul style="list-style-type: none"> • hudba jako podnět k pohybu • rozvoj rytmu, dynamiky, harmonie • rozvoj schopnosti vnímat a cítit hudbu 	
2.	TPV-3-1-08 je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním	<ul style="list-style-type: none"> • improvizace v průpravných cvičeních (hledání vlastního pojetí pohybových principů a jejich osobité, individuální rozvíjení, dle vlastních možností, osvojování nových pohybových principů) • improvizace jako možnost svobodného vyjádření skrze volný, autentický pohyb • improvizace vedená námětem 	

6. Hodnocení výsledků žáků

6.1. Obecná pravidla hodnocení výsledků žáků

Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází ze zákona 561/2004 Sb. v aktuálním znění a vyhlášky 48/2005 Sb. v aktuálním znění.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v platném školním vzdělávacím programu.

Hodnocení výsledků žáků je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

- To, že je hodnocení pedagogicky zdůvodněné znamená, že pedagog vysvětlí žákovi a jeho zákonným zástupcům důvody konkrétního hodnocení žáka. Pedagog je schopen argumentovat hodnocení, které použil.
- To, že je hodnocení odborně správné znamená, že se hodnocení vztahuje ke konkrétnímu očekávanému výstupu, je jednoznačné (neumožňuje dvojí výklad) a odpovídá odborné stránce obsahu vzdělávání. Hodnocení není ovlivněno výsledky žáka v jiných vyučovacích předmětech, ani jinými hodnoceními v témže vyučovacím předmětu.
- To, že je hodnocení doložitelné znamená, že pedagog může doložit úroveň osvojení očekávaného výstupu v čase, kdy jej hodnotil.

Hodnocení výsledků žáka respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků respektuje případná doporučení školského poradenského pracoviště.

Hodnocení žáka zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

6.2. Způsoby hodnocení a sebehodnocení žáků

6.2.1. Klasifikace

Klasifikaci užíváme pro její stručnost, rychlé použití a zvykovou srozumitelnost. Význam klasifikace:

- a) 1 – výborný (žák zcela zvládl cíl formulovaný očekávaným výstupem, je schopen ho aktivně využívat)
- b) 2 – chvalitebný (žák si osvojil cíl formulovaný očekávaným výstupem, má drobné problémy při jeho aplikaci)
- c) 3 – dobrý (žák si zcela neosvojil cíl formulovaný očekávaným výstupem, má velké problémy s jeho aktivním využíváním)
- d) 4 – dostatečný (žák je schopen zařadit cíl formulovaný očekávaným výstupem pouze do základních souvislostí, není však schopen jej použít v praxi)
- e) 5 - nedostatečný (žák není schopen zařadit cíl formulovaný očekávaným výstupem do souvislostí, nerozumí jeho struktuře)

6.2.2. Slovní hodnocení

Slovní hodnocení doplňuje klasifikaci, vysvětluje ji, argumentuje použití klasifikačního stupně. Většinou je podáváno ústně. Žáci se specifickými vzdělávacími potřebami jsou hodnoceni slovně písemnou formou na vysvědčení.

Slovní hodnocení umožňuje, na rozdíl od klasifikace, zahrnout také doporučení, jak předcházet neúspěchům žáka a jak je překonávat.

6.2.3. Grafické hodnocení

Grafické hodnocení je doplňkovým způsobem hodnocení, které používáme zejména v souvislosti s rozvojem dovednosti hodnotit sám sebe. Grafické hodnocení je také pomůckou při hodnocení obecnějších způsobilostí žáka - kompetencí k řešení problémů, komunikačních kompetencí, apod.

6.3. Zásady hodnocení

1. Hodnocení v situacích, které popisuje vyšší právní norma – zákon, nebo vyhláška, se řídí těmito právními normami (hodnocení cizinců, žáků, kteří se vzdělávají podle § 38 školského zákona, atd.)
2. Při hodnocení přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáků.
3. Učitel má na zřeteli skutečnost, že k zakolísání v učebních výkonech mohlo dojít pro indispozici způsobenou vnějším prostředím žáka. Proto učitelé provádějí průběžnou pedagogickou a didaktickou diagnostiku žáků.
4. Pokud žák má vytvořen individuální vzdělávací plán, hodnotí jej všichni pedagogové zásadně v souladu s tímto plánem.
5. Hodnocení cizinců a žáků vzdělávajících se podle § 38 školského zákona se řídí vyhláškou č. 48/2005 Sb. v aktuálním znění.

6.4. Kritéria hodnocení

6.4.1. Klasifikace v předmětech s převahou výchovného působení

- Stupeň 1 (výborný)

Žák je v předmětech tohoto charakteru velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě.

- Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální má menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky. Má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

- Stupeň 3 (dobrý)

Žák je činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele.

- Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

- Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

6.4.2. Klasifikace v předmětech s převahou teoretického zaměření a praktických činností

- Stupeň 1 (výborný)

Žák aplikuje požadované poznatky, fakta, pojmy definice i zákonitosti uceleně a přesně a pilně chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a praktické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitosti. Myslí logicky správně, zřetelně se u něj projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činností jsou odborně správné a přinášejí jasně a zřetelné rysy kreativního učení. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

- Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice i zákonitosti uceleně a přesně a plně chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a praktické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá drobné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činností je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

- Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a praktických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

- **Stupeň 4 (dostatečný)**

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a praktických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činností a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

- **Stupeň 5 (nedostatečný)**

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně ani úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a praktické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podnětem učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele.

6.4.3. Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami (dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie)

U žáků s vývojovou poruchou klade učitel důraz na ten druh projevu žáka (písemný nebo ústní), ve kterém má předpoklady podat lepší výkon. Při klasifikaci nevychází učitel z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. To však neznamená, že žák s vývojovou poruchou nesmí psát písemné práce. Zákonní zástupci žáků s vývojovou poruchou, diagnostikovanou odborným pracovištěm, mohou požádat o slovní hodnocení. Smlouvu s rodiči o slovním hodnocení připravuje příslušný třídní učitel ve spolupráci

s ostatními učiteli, v jejichž předmětech má být žák slovně hodnocen. Po podpisu smlouvy zástupci žáka i školy je žák hodnocen slovně.

ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatnost v myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- nesprávné i při návodných otázkách

úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Použití slovního hodnocení není pouhé mechanické převádění číselného klasifikačního stupně do složitější slovní podoby. Smyslem hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu dítěte.

6.4.4. Klasifikace chování

Chování žáků je významnou součástí života školy a přispívá k její dobré atmosféře. Ve školním řádu jsou uvedeny též povinnosti žáků. Tento klasifikační řád stanoví podmínky pro upevnění kázně.

Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

- 1 (velmi dobré) – žák plní své povinnosti, přispívá k dobrému jménu školy, neporušuje školní řád v případě hodném zřetele
- 2 (uspokojivé) – žák závažným způsobem porušil školní řád a jeho přestupek nelze klasifikovat pouze prostředky pro posílení kázně (třídní důtka-ředitelská důtka) případně přímo, pokud rámec takového přestupku prokazatelně překročil zásady školního řádu.
- 3 (neuspokojivé) – žák zcela zásadně, hrubým způsobem porušil školní řád, znevážil výsledky školy na veřejnosti a poškodil její dobré jméno. Tento stupeň hodnocení se dále uděluje, pokud selhaly prostředky pro posílení kázně včetně snížené známky z chování.

© zs.vratislavova